

Spis treści:

L.p.	Tytuł rozdziału	Nr strony
1.	INFORMACJA WSTĘPNA	4
1.1.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	4
1.2.	INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I POWIĄZANIACH PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI (NA SZCZEBLU KRAJOWYM I REGIONALNYM)	8
2.	INFORMACJE ZAWARTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWA DĘBA NA LATA 2015 – 2018 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2022	26
2.1.	INFORMACJE O PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA	26
2.2.	INFORMACJE ZAWARTE W PROGNOZACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SPORZĄDZONYCH DLA PRZYJĘTYCH DOKUMENTÓW POWIĄZANYCH Z POŚ	29
3	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA GMINY NOWA DĘBA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI KIERUNKÓW OKREŚLONYCH W POŚ	29
3.1.	GEOLOGIA	29
3.2.	KLIMAT	30
3.3.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	32
3.4.	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY	43
3.5	GOSPODARKA ODPADAMI	49
3.6	OCHRONA POWIETRZA	58
3.7	OCHRONA PRZYRODY	68
3.8	ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE	73
3.9	OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM.	76
3.10	OCHRONA PRZED HAŁASEM.	80
4.	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.	82
5.	ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA POŚ	91
5.1.	IDENTYFIKACJA I ANALIZA CELÓW OCHRONY OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY ZE SZCZEGÓLNYM ODNIESIENIEM DO OBSZARÓW NATURA 2000	92
5.2.	IDENTYFIKACJA I ANALIZA MOŻLIWOŚCI ROZWOJU ENERGETYKI ODNAWIALNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OGRANICZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z KONIECZNOŚCI ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.	94
5.3.	IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMATYKI DOTYCZĄCEJ OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	94
5.4	IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMATYKI DOTYCZĄCEJ OCHRONY PRZED HAŁASEM, W SZCZEGÓLNOŚCI W ODNIESIENIU DO INWESTYCJI LINIOWYCH ORAZ OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.	95
5.5.	IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMATYKI DOTYCZĄCEJ PROMIENIOWANIA NIEJONIZUJĄCEGO	96
6.	ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA POŚ ORAZ SPOSOBY	

	W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.	97
7.	ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA: RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ, POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM I NA TE ELEMENTY.	98
8.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE I KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ PRZEWIDYWANYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.	100
9.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE POŚ, UZASADNIENIE ICH WYBORU ORAZ METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.	101
10.	INFORMACJA O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY USTALEŃ POŚ ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.	103
11.	INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.	103
12.	WNIOSKI KOŃCOWE	103
13.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	104
14.	SPIS WYKORZYSTANEJ LITERATURY I BIBLIOGRAFII	108

Spis tabel:

Nr. tabeli	Tytuł tabeli	Nr strony
1	Analiza zgodności priorytetów POŚ z krajowymi dokumentami strategicznymi.	11
2	Weryfikacja zgodności priorytetów POŚ z celami lub priorytetami ważniejszych dokumentów	22
3	Cele strategiczne i działania ekologiczne w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska POŚ	26
4	Stan i potencjał wód powierzchniowych.	35
5	Klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych występujących w gminie Nowa Dęba	36
6	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych GZWP 425, 426 - charakterystyka	37
7	Charakterystyka wód podziemnych w punkcie pomiarowym jakości wód podziemnych na terenie gminy Nowa Dęba oraz klasyfikacja wód.	37
8	Pobór wody na terenie gminy Nowa Dęba 2014r.	38
9	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej – stan na 31.12.2014r.	38
10	Liczba zawartych umów na dostawę wody z wodociągu – stan na 31.12.2014r.	39
11	Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach gminy Nowa Dęba	39
12	Rodzaj i ilość wytworzonych ścieków w 2014r. w gminie Nowa Dęba	40

13	Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie gminy Nowa Dęba	40
14	Wały powodziowe na rzekach z terenu Gminy Nowa Dęba.	41
15	Potencjalne zagrożenie powodziowe w zlewni rzeki Trześniówki na terenie gminy Nowa Dęba	41
16	Klasy bonitacyjne i kompleksy przydatności rolniczej gleb w wybranych punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu gleb w województwie podkarpackim	44
17	Wyniki badania odczynu, wybranych metali i WWA w glebach użytkowanych rolniczo w województwie podkarpackim w latach 2005 i 2010.	46
18	Klasy zanieczyszczenia przez wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) gleb użytkowanych rolniczo (WWA) gleb użytkowanych rolniczo wg klasyfikacji IUNG.	47
19	Masa odpadów zebrana w latach 2012 – 2013 w Gminie Nowa Dęba.	53
20	Tabela nr 1 z załącznika do rozporządzenia w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.	54
21	Tabela z załącznika do rozporządzenia w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów.	55
22	Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.	56
23	Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.	58
24	Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych zainstalowane w zakładach z terenu gminy Nowa Dęba.	59
25	Zakres pomiarowy realizowany na stacji pomiarowej monitoringu powietrza w województwie podkarpackim.	63
26	Operatorzy telefonii komórkowej i lokalizacja stacji w Gminie Nowa Dęba.	78
27	Pomiary hałasu komunikacyjnego w Nowej Dębie – 2009r.	81
28	Elementy środowiska objęte oddziaływaniem poprzez zadania ujęte w POŚ.	89
29	Oddziaływanie na środowisko zadań ujętych w POŚ.	99

1. INFORMACJA WSTĘPNA

1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentu „Program ochrony środowiska Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022 wynika z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Programu i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Ustawa ta określa nowe zasady i tryb postępowania w sprawach:

- udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie,
- ocen oddziaływania na środowisko i transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- udziału społeczeństwa w ochronie środowiska

Ustawa precyzuje kwestie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów oraz przy podejmowaniu decyzji dot. środowiska i jego ochrony (w tym ocen oddziaływania na środowisko oraz pozwoleń zintegrowanych) stosownie do przepisów Konwencji z Aarhus oraz dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, rozszerzając prawa społeczeństwa w odniesieniu do wcześniej obowiązującego stanu prawnego:

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko, art. 3 ust. 1 – postępowanie w sprawie OOS będzie przeprowadzane dla opracowań, których uchwalenie, bądź przyjęcie może mieć znaczące skutki dla środowiska,
- Dyrektywy 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, gwarantująca każdemu dostęp do informacji o środowisku będących w posiadaniu organów władzy publicznej. Informacje o środowisku są udostępniane każdemu, kto się o to zwróci z wnioskiem o ich udostępnienie.

Prognoza oddziaływania na środowisko dokumentu takiego jak Program Ochrony Środowiska, uwzględnia zagadnienia określone art. 51. ust 1. ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest:

- Identyfikacja możliwych do określenia skutków środowiskowych (głównie pozytywnych oraz negatywnych) realizacji działań określonych w ramach zidentyfikowanych celów.
- Identyfikacja i eliminacja tych działań, których negatywne skutki środowiskowe pozostają w sprzeczności z wymogami prawa.

- Ustalenie czy realizacja działań, projektów w zidentyfikowanych celach sprzyja ochronie środowiska przyrodniczego i zrównoważonemu rozwojowi oraz czy w wystarczający sposób zapobiega powstawaniu konfliktów i zagrożeń.
- Wskazanie, jeżeli jest to zasadne, rozwiązań alternatywnych przyczyniających się do zmniejszenia obciążeń środowiska.

Prognoza oddziaływania na środowisko odnosi się do zbioru różnych działań realizowanych w ramach zidentyfikowanych priorytetów, które będą realizowane na terenie Gminy Nowa Dęba wskazując rejon koncentracji działań służących ochronie pewnych elementów środowiska, ale zarazem mogących oddziaływać na inne elementy.

W najbardziej niekorzystnych sytuacjach oddziaływania mogłyby się nakładać i kumulować. W prognozie oddziaływania na środowisko starano się zwracać uwagę przede wszystkim na potencjalne, możliwe do zidentyfikowania, zagrożenia dla środowiska, zabytków, zdrowia ludzi, dlatego też najbardziej skoncentrowano się na zagrożeniach, jakie mogą powstać w wyniku realizacji działań inwestycyjnych w ramach zidentyfikowanych priorytetów.

Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano doświadczenia i metodykę zastosowaną w różnych prognozach opracowanych dla dokumentów strategicznych. Analiza celów zdefiniowanych w POŚ wykazała, że są one zgodne z celami dokumentów strategicznych gminy, powiatu i województwa oraz realizują cele środowiskowe ujęte w krajowych i międzynarodowych dokumentach strategicznych.

W Prognozie przeanalizowano, w jaki sposób realizacja wszystkich działań wpłynie na: emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie do środowiska ścieków, korzystanie z wody, bioróżnorodność, krajobraz, powierzchnię ziemi łącznie z glebą, obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody, wykorzystanie przestrzeni, zabytki oraz zdrowie ludzi.

Oddziaływanie na środowisko określano jako: neutralne, potencjalnie niekorzystne, niekorzystne, potencjalnie korzystne, korzystne. Dla potrzeb analiz skoncentrowano się na tych działaniach, których realizacja bezpośrednio będzie ingerować w środowisko, przy czym brano pod uwagę łącznie etap budowy i funkcjonowania. Dokonano także analizy przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko, zabytki i zdrowie ludzi działań realizowanych w ramach priorytetów ekologicznych.

Zidentyfikowano prawdopodobne skutki środowiskowe w zależności od trwałości ich występowania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe) oraz w zależności od rodzaju oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane). Punktem odniesienia był istniejący stan środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych działań.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z tym powinien:

1) zawierać:

- a. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

- b. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień, projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określać, analizować i oceniać:

- a. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną
  - ludzi
  - zwierzęta
  - rośliny
  - wodę
  - powietrze
  - powierzchnię ziemi
  - krajobraz
  - klimat
  - zasoby naturalne
  - zabytki
  - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań

zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska, w tym gospodarowania odpadami na terenie Gminy Nowa Dęba oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ administracji opracowujący projekt dokumentu (w tym przypadku projekt POŚ) poddaje go wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez organ ochrony środowiska Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, a także zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko tegoż dokumentu.

Ze względu na to, że projekt analizowanego dokumentu ma charakter ramowy i odznacza się pewnym stopniem ogólności, ustalono, że szczegółowość opracowania Prognozy będzie adekwatna do stopnia szczegółowości analizowanego dokumentu, a szczegółowe oddziaływania na środowisko poszczególnych zadań znajdą się w dokumentacji przygotowywanej dla tego działania.

Prognoza oddziaływania na środowisko odnosi się, więc do zbioru różnych działań realizowanych w ramach zidentyfikowanych priorytetów, które będą realizowane na terenie gminy. Projekt analizowanego dokumentu wskazuje rejony koncentracji działań.

W prognozie oddziaływania na środowisko starano się zwracać uwagę przede wszystkim na potencjalne, możliwe do zidentyfikowania, zagrożenia dla środowiska, zabytków, zdrowia ludzi, dlatego też najbardziej skoncentrowano się na zagrożeniach, jakie mogą powstać w wyniku realizacji działań inwestycyjnych w ramach zidentyfikowanych priorytetów.

Metodyka opracowania prognozy

Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano doświadczenia własne oraz doświadczenia i metodykę zastosowaną w innych prognozach opracowanych dla dokumentów strategicznych /m.in. Prognozy dla Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego (POŚWP) oraz Powiatowych Programów Ochrony Środowiska (PPOŚ). Głównym celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób działania ujęte w ramach priorytetów mogą oddziaływać na środowisko.

W ramach sporządzonej prognozy:

- Przeanalizowano zapisy podstawowych dokumentów pozostających w ścisłym związku z GPOŚ.
- Uwzględniono także informacje zawarte w innych dokumentach powiązanych z Programem.
- Dokonano oceny stanu środowiska oraz wyboru kryteriów oceny realizacji działań w ramach zidentyfikowanych priorytetów ekologicznych.
- Przeprowadzono analizę ocenę realizacji wybranych działań inwestycyjnych w ramach zidentyfikowanych priorytetów ekologicznych.

1.2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH POŚ I POWIĄZANIACH PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI (NA SZCZEBLU KRAJOWYM I REGIONALNYM)

Spójność i powiązania dokumentów

Do dokumentów programowych Unii Europejskiej wprowadzających koncepcję trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zasad ochrony środowiska należą:

- Strategia Lizbońska – dokument przyjęty przez Radę Europy w 2000r., w którym zakłada się przekształcenie europejskiej gospodarki w wiodącą gospodarkę świata do roku 2010, skupiono się na czterech kwestiach: innowacyjności (gospodarka oparta na wiedzy), liberalizacji rynków, przedsiębiorczości (likwidacja barier w prowadzeniu działalności gospodarczej) oraz spójności społecznej. W czerwcu 2001r. na Szczycie w Goeteborgu założenia te zostały uzupełnione o elementy związane z trwałym i zrównoważonym rozwojem, określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju, w której wyróżniono 4 obszary priorytetowe filaru ekologicznego:
  1. Zmiany klimatyczne, a zwłaszcza spowolnienie zużycia paliw kopalnych w celu opóźnienia lub wręcz zahamowania efektu cieplarnianego,
  2. Opanowanie presji ze strony transportu,
  3. Poprawa zdrowia publicznego,
  4. Zachowania zasobów naturalnych.

Istotne też są problemy starzenia się społeczeństwa, występowanie obszarów biedy oraz zagrożenia dla różnorodności przyrodniczej.

Zapisy Odnowionej Strategii Lizbońskiej z 2005r. zorientowane są na wzrost rozwoju, konkurencyjności i zatrudnienia. Nowa polityka europejska kładzie większy nacisk na: innowacyjność i budowę gospodarki opartej na wiedzy, dokończenie budowy wspólnego rynku, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także poprawę na rynku pracy i ochronę środowiska.

- Strategiczne Wytyczne Wspólnoty, dokument określający ramy programowania rozwoju na lata 2014-2020. Jego ideą jest określenie generalnych wskazań dla polityki spójności w przyszłym okresie programowania, które będą uwzględniane w planach rozwoju opracowywanych w poszczególnych krajach członkowskich UE, m.in. wytyczne w sprawie wzmocnienia synergii pomiędzy ochroną środowiska, a wzrostem gospodarczym. Siódmy Wspólnotowy Program Działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska, jest głównym dokumentem operacyjnym Unii, którego realizacja będzie następować poprzez tematyczne dokumenty strategiczne. Siódmy Program Działań na rzecz środowiska „Dobrze żyć w granicach naszej planety”, określa strategiczne plany kształtowania polityki w zakresie środowiska z dziewięcioma priorytetowymi celami, które mają zostać osiągnięte do 2020:
  1. ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii;
  2. przekształcenie Unii w zasobo-oszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną;
  3. ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem obciążeniami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu;
  4. maksymalizacja korzyści płynących z prawodawstwa Unii w zakresie ochrony środowiska;
  5. poprawa dowodów stanowiących podstawę polityki ochrony środowiska;
  6. zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz urealnieniu cen;

7. poprawa uwzględniania aspektu ochrony środowiska i zwiększeniu spójności polityki;
  8. wspieranie zrównoważonego charakteru miast Unii;
  9. zwiększenie efektywności Unii w przeciwdziałaniu regionalnym i globalnym wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska.
- Konwencje międzynarodowe, w tym m.in.:
- ✓ Konwencja Ramsarska – 1971r. w Ramsar w Iranie, Polska ratyfikowała w 1978r. – Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego.
  - ✓ Konwencja Berneńska – 1979r. w Bernie, Polska ratyfikowała w 1996r. – Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych.
  - ✓ Konwencja Bońska – 1979r. w Bonn, Polska ratyfikowała w 1996r. – Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt.
  - ✓ Konwencja o różnorodności biologicznej – 1992r. w Rio de Janeiro, Polska ratyfikowała w 1995r.
  - ✓ Konwencja w sprawie ochrony warstwy ozonowej. Wiedeń – 1985r. i Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową. Montreal – 1987r.
  - ✓ Konwencja o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych. Bazylea – 1989r.
  - ✓ Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu. Nowy Jork – 1992r. i Protokół z Kioto jest uzupełnieniem konwencji nowojorskiej. Jego ratyfikacja oznacza konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych (takich, jak CO₂, CH₄ i NO_x) o określony procent do roku 2012 Kioto – 1997r.
  - ✓ Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska. Aarhus – 1998r.

Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Kraju 2030

Strategia Rozwoju Kraju zawiera priorytet 7, odnoszący się do kwestii środowiskowych:

– Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

W zakresie ochrony środowiska wspierane będzie stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki

- bardziej efektywne korzystanie z zasobów naturalnych.
- wdrożenie programu rozwoju innowacyjnych technologii środowiskowych.
- wsparcie wiodących w tym obszarze ośrodków badawczych oraz przedsiębiorstw.

Zwiększenie poziomu ochrony środowiska

- Ochrona czystości wód poprzez zakończenie do 2015 r. realizacji Krajowego programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (redukcja zanieczyszczeń i związków biogenych (azot, fosfor) odprowadzanych do wód oraz kontynuacje procesu sanitacji wsi.
- Wprowadzenie monitorowania i ochrony różnorodności biologicznej i przeciwdziałania fragmentacji ekosystemów.
- Ustanowienie narzędzi finansowania różnorodności biologicznej (w tym podnoszenia świadomości ekologicznej obywateli).

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

- Opracowanie oraz wdrożenie strategicznego planu adaptacji do zmian klimatu obejmującego m.in. szczegółowe kryteria użyte do określenia priorytetowych inwestycji w obszarze adaptacji do zmian klimatu ocenę aktualnego wpływu oraz wpływu przyszłych zmian klimatu na szczególnie wrażliwe sektory i obszary (wielowariantową ocenę ryzyka klęsk żywiołowych) oraz odpowiednie działania adaptacyjne wraz z ich szacowanymi kosztami.
- Wprowadzenie instrumentów polityki publicznej integrujących działania w poszczególnych sektorach (gospodarki wodnej, rolnictwa, leśnictwa, transportu, zdrowia, budownictwa, gospodarki przestrzennej, gospodarki morskiej, turystyki, energetyki) dla zwiększenia ochrony klimatu.
- Ograniczenie negatywnych skutków powodzi poprzez minimalizowanie ryzyka powodziowego, wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zlewniami oraz odbudowę naturalnej retencji wodnej.
- Wdrożenie programów małej retencji wodnej na obszarach szczególnie narażonych na powódź i suszę.

Wspierana będzie zatem budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych, a także podjęte zostaną działania ograniczające odprowadzanie do wód. Przewiduje się także wsparcie tworzenia nowoczesnych systemów zagospodarowania odpadów.

Ze wsparciem publicznym realizowane też będą przedsięwzięcia z dziedziny ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, w tym tworzenia europejskiej sieci obszarów chronionych NATURA 2000, ochrony i kształtowania krajobrazu, a ponadto rozwój parków narodowych i krajobrazowych, jako wyraz dbałości o zachowanie dziedzictwa przyrody. Promowane będą również działania z zakresu ochrony przed katastrofami naturalnymi (zwłaszcza powodziami i ich skutkami), w tym o charakterze prawnym i organizacyjnym, oraz zagrożeniami technologicznymi, jak też dotyczące zwiększania zasobów leśnych. Techniczne działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej będą obejmować przede wszystkim inwestycje modernizacyjne i odtworzeniowe, a także rozwój małej, sztucznej retencji oraz budowy polderów. Będą one stanowić uzupełnienie działań dotyczących retencji naturalnej.

Cele zawarte w tych dokumentach stanowią ramy przepisów prawnych i dokumentów opracowywanych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Powiązania i analizę zgodności projektu POŚ z celami lub priorytetami ważniejszych dokumentów POŚ przedstawiono poniżej w tabelach nr 1 i nr 2. Objaśnienia do tabeli przedstawiono poniżej.

- +++ dokładna spójność celów dokumentów,
- ++ wysoka spójność celów dokumentów,
- + ograniczona (pośrednia) spójność celów dokumentów,
- # możliwy konflikt celów dokumentów

Tabela nr 1. Analiza zgodności priorytetów POŚ z krajowymi dokumentami strategicznymi.

Dokument strategiczny	Cele dokumentu strategicznego	Cele strategiczne określone w Programie Ochrony Środowiska (POŚ)	Cele ekologiczne w (POŚ)	Ocena spójności celów *
Strategia Rozwoju Kraju 2030	Ochrona czystości wód poprzez zakończenie do 2015 r. realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (redukcja zanieczyszczeń i związków biogennych (azot, fosfor) odprowadzanych do wód oraz kontynuacje procesu sanitacji wsi.	Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.	Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ➤ uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków w sposób zorganizowany, ➤ rozbudowa, renowacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Nowa Dęba (mogąca zwiększyć ilość odbieranych i oczyszczanych ścieków), ➤ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, ➤ rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Nowa Dęba (mogąca zwiększyć zużycie wody), 	++

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ przebudowa fragmentów kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba. 	
	<p>Wprowadzanie monitorowania i ochrony różnorodności biologicznej i przeciwdziałania fragmentacji ekosystemów.</p> <p>Ustanawianie narzędzi finansowania różnorodności biologicznej (w tym podnoszenia świadomości ekologicznej obywateli).</p> <p>Opracowanie oraz wdrażanie strategicznego planu adaptacji do zmian klimatu obejmującego m.in. szczegółowe kryteria użyte do określenia priorytetowych inwestycji w obszarze adaptacji do zmian klimatu ocenę</p>	<p>Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.</p> <p>Ochrona przed hałasem i niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ograniczenie niskiej emisji ➤ Zapobieganie degradacji gleb ➤ Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa ➤ Ograniczenie doływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych ➤ Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi, 	+++

	<p>aktualnego wpływu oraz wpływu przyszłych zmian klimatu na szczególnie wrażliwe sektory i obszary (wielowariantową ocenę ryzyka klęsk żywiołowych) oraz odpowiednie działania adaptacyjne wraz z ich szacowanymi kosztami</p> <p>Wprowadzanie instrumentów polityki publicznej integrujących działania w poszczególnych sektorach (gospodarki wodnej, rolnictwa, leśnictwa, transportu, zdrowia, budownictwa, gospodarki przestrzennej, gospodarki morskiej, turystyki, energetyki) dla zwiększenia ochrony klimatu. Ograniczania negatywnych skutków powodzi poprzez minimalizowanie ryzyka powodziowego, wdrożenie systemu</p>	<p>Edukacja ekologiczna społeczeństwa</p>		
		<p>Stale podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprawa</p>	<p>Podnoszenie świadomości mieszkańców o zagrożeniu i degradującym oddziaływaniu wypalania trwa</p>	<p>++</p>

	<p>zintegrowanego zarządzania zlewniami oraz odbudowę naturalnej retencji wodnej.</p> <p>Wdrażanie programów małej retencji wodnej na obszarach szczególnie narażonych na powódź i suszę.</p>	<p>dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.</p>		
<p>Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych</p>	<p>Konieczność osiągnięcia standardów jakości ścieków odprowadzanych do środowiska z oczyszczalni ścieków,</p>	<p>Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.</p> <p>Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.</p>	<p>Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód</p> <p>Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych</p> <p>Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi</p>	<p>+++</p>
	<p>Zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych,</p>			
	<p>Wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej lub stosowanie systemów indywidualnych,</p>			
	<p>Odpowiednie zagospodarowanie w środowisku osadów powstających w oczyszczalniach ścieków.</p>			

Strategia Gospodarki Wodnej	Zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód,	Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.	Możliwość zbiorowej budowy przydomowych oczyszczalni w przypadkach braku warunków technicznych przyłączenia do kanalizacji Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi	+++
	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód, a w szczególności ekosystemów wodnych i od wody zależnych,			
	Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.			

Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz	Rozpoznawanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,	Propagowanie ekologicznych form działalności rolniczej. Wykorzystanie turystycznych i rekreacyjnych walorów przyrodniczych gminy	Podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną ostoi siedliskowych ptactwa chronionego Zaprojektowanie i wykonanie ścieżek pieszych i tras rowerowych po terenie gminy, uwzględniając specyfikę jej obszarów.	+++
	Usuwanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń różnorodności biologicznej,			

z programem działań	Zachowanie i/lub wzbogacanie istniejących oraz odtwarzanie zanikłych elementów różnorodności biologicznej,		Dokończenie procesu przywracania funkcji rekreacyjnej Zalewu w Nowej Dębie. Stworzenie warunków dla inwestorów do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego terenów wokół zbiornika „Machów” i zwałowiska posiarkowego.	
Polityka Leśna Państwa	Powiększanie zasobów leśnych kraju, do 30% w Sukcesywnie w miarę przekazywania do zalesienia gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa i osiągnięcia przestrzennie optymalnej struktury lasów w krajobrazie przez ochronę i pełne wykorzystanie produkcyjnych możliwości siedlisk, Polepszenie stanu zasobów leśnych i ich kompleksową ochronę,	Działanie Ochrona różnorodności biologicznej krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ochrona lasów oraz dążenie do objęcia wybranych terenów przyrodniczych programami ich ochrony; ➤ Ochrona, zwiększenie ilości oraz uporządkowanie terenów zielonych; ➤ Utrzymanie bioróżnorodności, zwłaszcza na terenach chronionych; ➤ Uwzględnianie wartości przyrodniczych podczas ustalania polityki gminy ➤ Utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich warunkach przyrodniczych; ➤ Ochrona bioróżnorodności poprzez ochronę zasobów i wartości przyrodniczych w obrębie obszarów 	+++ / ++

	Reorientację zarządzania lasami z poprzedniej dominacji modelu surowcowego na model proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.		Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000; ➤ Ochrona siedlisk przyrodniczych, terenów bytowania chronionych gatunków fauny i występowania chronionych gatunków flory na pozostałym obszarze gminy, zgodnie z obowiązującymi unormowaniami prawnymi;	
Krajowy plan gospodarki odpadami 2014	Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB,	Działanie: Gospodarka odpadami	Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów oraz poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi Osiągnięciu przez gminę, w każdym roku określonych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła Osiągnięciu przez gminę, w każdym roku określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - - Ograniczenie przez	+++

	Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,			
	Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,			
	Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,			
	Utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami			

Strategia Rozwoju Energetyk i Odnawialnej	Zwiększenie udziału energii i ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo -energetycznym kraju do 7,5% w 2010 roku i do 14% w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych.	Działanie: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Eliminacja paliw węglowych niskiej jakości i promowanie wykorzystania alternatywnych w tym odnawialnych źródeł energii (oze) poprzez ich popularyzację i możliwe prawem wsparcie finansowe. Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów	+++
Program Operacyjny	Gospodarka wodno - ściekowa	Ochrona wód	Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych Racjonalna gospodarka zasobami wodnymi	+++

Infrastruktura i Środowisko

Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	Gospodarka odpadami	<p>Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów oraz poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi</p> <p>Osiąganiu przez gminę, w każdym roku określonych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła</p> <p>Osiąganiu przez gminę, w każdym roku określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych</p> <p>Ograniczenie przez gminę, masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów.</p>	+++
Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.	<p>Przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego;</p> <p>Identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi</p>	+++

Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju gospodarczego gminy, w tym właściwa lokalizacja przestrzenna inwestycji	Modernizacja istniejącej i budowa nowej niezbędnej infrastruktury technicznej. Wyznaczenie i zagospodarowanie stref inwestycyjnych poprzedzone opracowaniem planów przestrzennych uwzględniających nowe tereny inwestycyjne;	++
Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	Ochrona przyrody	j. w.	+++
Transport przyjazny środowisku	Działanie: Ochrona powietrza	Poprawa płynności ruchu poprzez wzmocnienie nawierzchni dróg w Gminie	++
Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku	Działanie: Ochrona powietrza	Promowanie kotłowni na paliwa odnawialne w mieście i we wsiach. Wymiana uciążliwych kotłowni na ekologiczne w instytucjach i gospodarstwach indywidualnych Przebudowa dróg gminnych z kierunku nawierzchni bitumicznych j.w.	+++

Tabela nr 2. Weryfikacja zgodności priorytetów POŚ z celami lub priorytetami ważniejszych dokumentów.

Ocena spójności celów			Cele strategiczne projektu POŚ				Działania projektu POŚ							
			Edukacja ekologiczna społeczności lokalnej	Tworzenie systemu ochrony środowiska przed zagrożeniem	Wykorzystanie turystycznych i rekreacyjnych walorów przyrodniczych	Promowanie walorów środowiskowych gmin	Ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona powietrza	Ochrona przed hałasem	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Ochrona przyrody	Zapobieganie poważnym awariom i klęskom żywiołowym	
Objaśnienia: + znaczące wzmocnienie celów POŚ ± słabsze wzmocnienie celów POS O brak istotnych powiązań														
Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020	Gospodarka regionu	Wszystkie priorytety w obszarze Gospodarka regionu	+	+	±	±	±	+	+	+	0	+	0	
	Infrastruktura techniczna	Wspieranie inwestycji komunikacyjnych:	0	±	-	-	0	0	0	±	±	-	0	
		Wspieranie inwestycji z zakresu gospodarki wodno – ściekowej.	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	
		Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu.	0	+	±	0	±	0	-	0	0	0	0	
		Poprawa sprawności funkcjonowania regionalnego systemu usług	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020	Obszary wiejskie rolnictwo	Rozwój pozarolniczych form działalności gospodarczej w warunkach zrównoważonego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Odnowa wsi oraz modernizacja przestrzeni wiejskiej	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
		Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Rozwój rynku rolnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ochrona środowiska	Ochrona wód i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi	+	0	0	0	0	+	+	+	+	+	+
		Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów i wdrażanie nowoczesnych systemów gosp.	0	0	0	0		+	+	+	+	+	+
		Zapewnienie jak najlepszej jakości powietrza i gleb oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko hałasu i promieniowania	0	0	0	+		+	+	+	+	+	+
		Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej krajobrazu	+	0	+	+		+	+	+	+	+	+
	Kapitał społeczny	Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		Wszystkie priorytety obszarze Kapitał społeczny	0	0	0	0	0	+	+	+	+	+	+

	Współpraca międzynarodowa	Tworzenie warunków do podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych i pozyskiwania inwestycji.	+	0	0	0	0	0	+	+	0	0	+	
		Współpraca na rzecz rozwoju turystyki, ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+
		Zachowanie obszarów cennych krajobrazowo oraz ochrona środowiska przyrodniczego.	+	0	0	+	0	0	0	+	0	+		
RPO Woj. Podkarpackiego na lata 2007-2013	Osie priorytetowe	Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	+	+	±	0	+	±	+	±	+	+	+	
		Infrastruktura techniczna i Pomoc techniczna	+	+	-	±	-	-	-	-	-	+	-	
		Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		Spółeczeństwo informacyjne Infrastruktura społeczna Spójność wewnątrzregionalna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego WP	Ustalenia PPOŚ	Ustalenia w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska i dziedzictwa	+	0	0	+	+	0	+	0	0	0		
		Ustalenia w zakresie infrastruktury społeczno -gospodarczej	0	0	0	±	0	0	0	0	0	0	0	
		Ustalenia w zakresie infrastruktury technicznej	+	+	+	±	+	+	+	0	0	0		

POŚ WP	Priorytety POŚ WP	POŚ WP	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
PGO WP	Priorytety WPGO WP	WPGO WP	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

2. INFORMACJE ZAWARTE W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NOWA DĘBA NA LATA 2015 – 2018 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2019 – 2022

2.1. INFORMACJE O PROJEKCIE POŚ

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa, Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Dęba, opracował POŚ dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015-2018 zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska z perspektywą do roku 2022. Nadrzędnym celem POŚ jest wdrożenie polityki ekologicznej państwa na obszarze gminy.

Na podstawie oceny aktualnego stanu środowiska, biorąc pod uwagę:

- Przepisy odnoszące się do ochrony środowiska,
- Cele polityki ekologicznej państwa,
- Strategię rozwoju gminy,
- Inne dokumenty odnoszące się do tematyki rozwoju powiatu i ochrony środowiska naturalnego,
- Dokumenty rządowe o charakterze strategicznym i operacyjnym m.in. „Strategię Rozwoju Kraju na lata 2007-2015”, Programy Operacyjne realizujące Narodowe Strategiczne Ramy Odniesieni, w tym także „Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko”.
- Dokumenty wojewódzkie i powiatowe takie jak „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego na lata 2012-2015” i „Powiatowy Program Ochrony Środowiska”.
- Specyfikę obszaru gminy (zasoby środowiska, położenie, możliwości rozwoju gospodarczego, społecznego oraz możliwości finansowania przedsięwzięć ze źródeł budżetowych i pozabudżetowych).
- Przyjęte limity związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą jakości środowiska.

W Programie Ochrony Środowiska zostały określone cele i działania o charakterze systemowym oraz strategia działań w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska. Określono także priorytety ekologiczne.

Ponadto zdefiniowano wskaźniki realizacji celów ekologicznych.

W Tabeli nr 3 przedstawiono priorytety i cele ekologiczne w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska zawarte w POŚ i wynikające ze strategii gminy Nowa Dęba.

Tabela nr 3. Cele strategiczne i działania ekologiczne w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska POŚ

CELE STRATEGICZNE – obszar ekologiczny	
1.	CEL STRATEGICZNY: EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
Cel operacyjny 1: Szkolenia proekologiczne dla przedsiębiorców i instytucji	
	Zadanie 1: Stworzenie systemu przekazywania informacji o szkoleniach ekologicznych. Zadanie 2: Organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców i instytucji z zakresu przepisów ochrony środowiska. Zadanie 3: Organizacja szkoleń dla firm z zakresu pozyskiwania środków na zadania proekologiczne.
Cel operacyjny 2: Propagowanie programów ekologicznych wśród dzieci i młodzieży.	
	Zadanie 1: Udział szkół w programach, akcjach i konkursach proekologicznych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

	Zadanie 2: Kontynuacja programów edukacyjnych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów.
Cel operacyjny 3: Kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców miasta i gminy	
	Zadanie 1: Podejmowanie cyklicznych akcji informacyjno-edukacyjnych. Zadanie 2: Organizacja konkursów o tytuł „Czystej i bezpiecznej zagrody”, „Ładnej działki”, „Najładniej ukwieconego balkonu”.
Cel operacyjny 4: Propagowanie ekologicznych form działalności rolniczej.	
	Zadanie 1: Szkolenia i doradztwo dla rolników na temat paliw odnawialnych i zalesień gruntów. Zadanie 2: Wdrażanie pilotażowego programu rozwoju plantacji wierzby energetycznej przez rolników indywidualnych. Zadanie 3: Szkolenia dla rolników na temat prowadzenia gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych. Zadanie 4: Dostarczanie rolnikom informacji o możliwościach wsparcia ich działań środkami pomocowymi
2.	<u>CEL STRATEGICZNY 2: TWORZENIE SYSTEMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED ZAGROŻENIAMI</u>
Cel operacyjny 1: Uporządkowany system gospodarki ściekowej i wodnej.	
	Zadanie 1: Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach i na obrzeżach miasta. Zadanie 2: Budowa kanalizacji burzowej w mieście i w wybranych miejscach w sołectwach. Zadanie 3: Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami w celu zwiększenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę. Zadanie 4: Uporządkowanie gospodarki wodnej w zlewni rzek Dęba i Trześniówka.
Cel operacyjny 2: Gminy program zagospodarowania odpadów.	
	Zadanie 1: Opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego czystości i porządku w gminie. Zadanie 2: Opracowanie i wdrożenie programu gospodarki odpadami na terenie gminy. Zadanie 3: Rozwój selektywnej zbiórki odpadów na obszarach zabudowy jednorodzinnej. Zadanie 4: Udział w ponadgminnym projekcie utylizacji odpadów. Zadanie 5: Wdrażanie zorganizowanego systemu utylizacji odpadów niebezpiecznych. Zadanie 6: Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci.
Cel operacyjny 3: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza.	
	Zadanie 1: Promowanie kotłowni na paliwa odnawialne w mieście i we wsiach. Zadanie 2: Wymiana uciążliwych kotłowni na ekologiczne w instytucjach i gospodarstwach indywidualnych. Zadanie 3: Przebudowa dróg gminnych z kierunku nawierzchni bitumicznych.
Cel operacyjny 4: Ograniczenie hałasu.	
	Zadanie 1: Utrzymanie właściwych parametrów nawierzchni dróg. Zadanie 2: Tworzenie ciągów zieleni w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu. Zadanie 3: Współpraca z dowództwem poligonu w zakresie ograniczenia jego uciążliwości.
Cel operacyjny 5: Tworzenie systemu zintegrowanej reakcji w sytuacjach kryzysowych.	
	Zadanie 1: Stworzenie systemu współpracy służb i inspekcji na wypadek zagrożeń dla środowiska
3.	<u>CEL STRATEGICZNY 3: WYKORZYSTANIE TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH GMINY</u>
Cel operacyjny 1: Dążenie do objęcia wybranych terenów przyrodniczych programami ich ochrony.	
	Zadanie 1: Podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną ostoi siedliskowych ptactwa chronionego
Cel operacyjny 2: Zagospodarowanie turystyczne potencjalnych terenów rekreacyjnych na terenie gminy.	

	<p>Zadanie 1: Zaprojektowanie i wykonanie ścieżek pieszych i tras rowerowych po terenie gminy, uwzględniając specyfikę jej obszarów.</p> <p>Zadanie 2: Dokończenie procesu przywracania funkcji rekreacyjnej Zalewu.</p> <p>Zadanie 3: Stworzenie warunków dla inwestorów do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego terenów wokół zbiornika „Machów” i zwałowiska posiarkowego.</p>
4.	<u>CEL STRATEGICZNY 4: PROMOWANIE WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH GMINY</u>
	Cel operacyjny 1: Promowanie działań proekologicznych gminy.
	<p>Zadanie 1: Opracowanie i wdrożenie programu ochrony środowiska.</p> <p>Zadanie 2: Informacja o działaniach proekologicznych gminy na łamach lokalnych mediów oraz w „Naszych Sprawach”.</p> <p>Zadanie 3: Wydawanie folderów promujących walory środowiskowe gminy.</p> <p>Zadanie 4: Udział w konkursach ekologicznych.</p>
	Cel operacyjny 2: Promowanie roślin energetycznych i odnawialnych źródeł energii
	<p>Zadanie 1: Organizowanie sympozjów, pokazów i szkoleń poświęconych uprawom roślin energetycznych i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Zadanie 2: Wydawanie materiałów informacyjno-szkoleniowych skierowanych do potencjalnych producentów i użytkowników.</p>
	CELE STRATEGICZNE – obszar gospodarczy
5.	<u>CEL STRATEGICZNY 1 - TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU DLA INWESTORÓW</u>
	Cel operacyjny 1.1 - Rozwój stref inwestycyjnych i terenów rozwoju gospodarczego.
	Zadanie: Modernizacja istniejącej i budowa nowej niezbędnej infrastruktury technicznej.
	Cel operacyjny 1.2 – Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
	Zadania: Wyznaczenie i zagospodarowanie stref inwestycyjnych poprzedzone opracowaniem planów przestrzennych uwzględniających nowe tereny inwestycyjne
6.	<u>CEL STRATEGICZNY 2 - TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU OSADNICTWA</u>
	Cel operacyjny 2.1 - Wsparcie procesu osadnictwa
	<p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczanie w planie zagospodarowania przestrzennego nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe. 2. Uzbijanie terenów w podstawową infrastrukturę techniczną (drogi, parkingi, sieci wodno – kanalizacyjne, oświetlenie itp.). 3. Wsparcie dla przedsięwzięć dotyczących budowy domów wielorodzinnych.
	Cel operacyjny 2.2 - Rozwiązywanie problemów mieszkaniowych.
	<p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań w celu zmniejszenia zużycia mediów poprzez działania edukacyjne i rozwiązania techniczne. 2. Ekologiczne systemy pozyskiwania źródeł energii – poszukiwanie programów dla osób i instytucji inwestujących w alternatywne źródła energii.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych jest dokumentem wyznaczającym politykę Rządu RP w zakresie ustaleń dokonanych w trakcie zamknięcia negocjacji o członkostwo Polski do Unii Europejskiej w części dotyczącej realizacji dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Program ten określa priorytetowe cele dotyczące gospodarki ściekowej w ramach ochrony środowiska wodnego przed niekorzystnymi skutkami powodowanymi zrzutami niedostatecznie oczyszczonych ścieków.

Na terenie województwa podkarpackiego wyznaczono:

- aglomeracje dla RLM >100 000, w tym gminy wiodące Rzeszów, Krosno, Dębica, Jasło,
- aglomeracje o RLM >15 000 <100 000 (zgodnie z rozporządzeniem Wojewody ustanawiającym aglomeracje o liczbie RLM 1 043 826), w tym gminy wiodące: Mielec, Przemyśl, Stalowa Wola, Nowa Sarzyna, Sanok, Nowa Dęba, Tarnobrzeg, Leżajsk, Jarosław, Przeworsk, Sędziszów Małopolski, Nisko, Jedlicze, Rymanów, Sokółów Małopolski, Ropczyce,
- aglomeracje o RLM >2 000 <15 000

2.2. INFORMACJE ZAWARTE W PROGNOZACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SPORZĄDZONYCH DLA PRZYJĘTYCH DOKUMENTÓW POWIĄZANYCH Z POŚ

Na szczeblu gminnym sporządzano prognozę oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Na szczeblu powiatowym wykonano prognozę dla Programu Ochrony Środowiska.

Na szczeblu wojewódzkim sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko dla takich dokumentów powiązanych z projektem opracowywanego dokumentu jak:

- Projekt Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, Projekt Programu Ochrony Środowiska wraz Planem Gospodarki Odpadami dla województwa Podkarpackiego,
- Projekt Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020,
- Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013.

Na szczeblu krajowym opracowano prognozy oddziaływania na środowiska dla następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Kraju 2030,
- Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014.

3. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA GMINY NOWA DĘBA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI KIERUNKÓW OKREŚLONYCH W POŚ

3.1. GEOLOGIA

Pod względem budowy geologicznej teren gminy położony jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego. Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są głównie przez mioceńskie iły krakowieckie o miąższości kilkuset metrów, a strop tych utworów zalega na głębokości od kilku do ponad dwudziestu metrów pod powierzchnią terenu. Na utworach trzeciorzędowych zalegają utwory czwartorzędowe, wśród których wyróżnia się:

1. utwory plejstocieńskie:

- utwory wodno-lodowcowe, wykształcone w postaci glin, iłów, żwirów, pospótek i piasków różnoziarnistych;

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

- utwory rzeczne wykształcone w postaci glin o stosunkowo niewielkiej miąższości, a głębiej w postaci piasków różnoziarnistych;
2. utwory holoceniowe wykształcone jako:
- utwory rzeczne i starorzeczy reprezentowane przez piaski drobne i pyłaste, gliny, namuły organiczne, torfy;
  - utwory eoliczne reprezentowane przez drobnoziarniste piaski wydymowe.

3.2. KLIMAT

Wg Atlasu Polski obszar Gminy Nowa Dęba znajduje się w Regionie Sandomierskim w krainie oznaczonej nr 47, dla której charakterystyki klimatyczne przedstawiają się następująco:

- temperatura powietrza styczeń $-3,5^{\circ}\text{C}$, lipiec $+18^{\circ}\text{C}$,
- czas trwania zimy 92 dni,
- czas trwania lata 95 dni,
- liczba dni pogodnych 46 dni,
- liczba dni pochmurnych 130 dni,
- liczba dni z szatą śnieżną 83 dni,
- ilość opadów średnio rocznie 670 mm,
- odparowanie terenowe średnio rocznie 420-450 mm,

Na obszarze tym przeważają wiatry zachodnie, północno-wschodnie i południowo-zachodnie, które są charakterystyczne dla wszystkich pór roku. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, a jego średnie temperatury wynoszą $18,5^{\circ}\text{C}$. Najchłodniejszy jest styczeń o temperaturach średnich $-3,8^{\circ}\text{C}$. Średnia roczna suma opadów wynosi ponad 600 mm.

Analiza warunków meteorologicznych w 2014 r. na obszarze województwa podkarpackiego wykonana została w ramach pracy „Modelowanie jakości powietrza w województwie podkarpackim dla 2014 roku na potrzeby oceny jakości powietrza” wykonanej na zlecenie WIOŚ w Rzeszowie przez Biuro Studiów i Pomiarów Proekologicznych „EKOMETRIA” Sp. z o.o.

Prędkość i kierunek wiatru

Na terenie województwa podkarpackiego w 2014 roku najczęściej wystąpiły wiatry o prędkościach z zakresu 3-5 m/s (36-43% w roku). Wiatry silne (prędkość powyżej 10 m/s) spośród analizowanych stacji występowały jedynie dla 1% przypadków w ciągu roku. Udział sytuacji ciszy, czyli sytuacji z wiatrem o prędkości poniżej 1,5 m/s, wystąpił na stacjach średnio w 10-13% przypadków w ciągu roku.

Rozkład występowania prędkości wiatru w określonych przedziałach na wybranych stanowiskach w województwie podkarpackim w 2014 r. Rys. Procentowy rozkład występowania prędkości wiatru w określonych przedziałach mierzona na stanowisku pomiarowym w Nisku, w województwie podkarpackim w 2014 r wyniósł dla prędkości $<1,5$ m/s – 10%; dla prędkości $>1,5$; $<3,1$ m/s – 27%; dla prędkości $>3,1$ $<5,1$ m/s – 43%; dla prędkości $>5,1$ $<8,2$ m/s – 16%. W 2014 r nie zanotowano na stacji wiatrów powyżej 8,2m/s

W 2014 r. na terenie województwa podkarpackiego występowała duża zmienność kierunków wiatru. Na północy i na wschodzie dominowały wiatry z kierunku zachodniego, w centrum województwa i na południu z południowego zachodu.

Temperatura powietrza

Na obszarze województwa podkarpackiego w 2014 roku najniższe wartości średnich rocznych temperatur powietrza – około 7°C, wystąpiły miejscami w rejonie Bieszczad Zachodnich, a najwyższe – około 10°C, w rejonach Kotliny Sandomierskiej.

Najchłodniejszym miesiącem w województwie podkarpackim był styczeń – na wszystkich stanowiskach wystąpiła ujemna wartość temperatury od -0,9°C w Jaśle do -2,2°C na stanowisku w Nisku. Najcieplejszym miesiącem były lipiec i sierpień, w których średnie wartości temperatur wyniosły około 19°C.

W porównaniu z normą wieloletnią za okres 1971-2000, opracowaną przez IMGW, dla województwa podkarpackiego średnie temperatury powietrza w roku 2014 kształtowały się powyżej średniej wieloletniej.

Opady atmosferyczne

Rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych w województwie podkarpackim w 2014 r. wskazuje na występowanie wartości w przedziale od około 600 mm do około 1400 mm. Najniższe sumy opadów charakteryzowały obszar Bieszczad Zachodnich.

Przebieg opadów w ciągu roku wskazuje na występowanie wysokich sum opadów na wszystkich stacjach w lipcu (152-174 mm) oraz w maju (112-151 mm). Niskie sumy opadów wyróżniają luty i listopad.

Według klasyfikacji opadowej stosowanej przez IMGW, rok 2014 został sklasyfikowany jako normalny. W podziale na poszczególne miesiące roku, w odniesieniu do normy wieloletniej za miesiące od wilgotnych do skrajnie wilgotnych uznano styczeń, marzec, kwiecień, maj, sierpień i grudzień. Luty, wrzesień, październik, listopad sklasyfikowano jako miesiące suche lub bardzo suche. W czerwcu i w lipcu opady utrzymywały się na poziomie normy wieloletniej.

Wilgotność

Przebieg średniej rocznej wartości wilgotności względnej powietrza na obszarze województwa podkarpackiego w 2014 r. wskazuje na zmienność parametru w przedziale od 72% do 82%. Najniższe wartości wilgotności względnej wystąpiły przy wschodniej granicy województwa, a najwyższe w Bieszczadach Zachodnich i w Beskidzie Niskim.

Przebieg średnich miesięcznych wartości wilgotności względnej powietrza atmosferycznego dla województwa podkarpackiego wskazuje na występowanie zdecydowanie niższych wartości w okresie letnim (kwiecień i czerwiec), a najwyższych w miesiącach zimowych (styczeń, luty, listopad i grudzień). Na stacji pomiarowej w Nisku w poszczególnych miesiącach 2014r zanotowano następującą wilgotność (%) styczeń - 84, luty - 83, marzec - 70, kwiecień - 66, maj - 70, czerwiec - 69, lipiec - 70, sierpień - 70, wrzesień - 72, październik - 77, listopad - 85, grudzień - 87. Średnia dla roku 75%.

3.3. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.

Wody powierzchniowe

Charakterystyka

Gmina Nowa Dęba położona jest w zlewni Górnej Wisły. Obszar gminy odwadniany jest przez wpadającą do Wisły rzekę Trześniówkę oraz przez jej dopływy: Mokrzeszówkę, Koniecpólkę i Dębę. Część gminy odwadniana jest przez płynącą poza granicami gminy rzekę Łęg.

Na terenie gminy znajduje się wiele zbiorników wód powierzchniowych. Największy ich kompleks zlokalizowany jest w północno-wschodniej części gminy w Budzie Stalowskiej. Zbiorniki te to przeważnie stare wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodami opadowymi.

Rzeka Trześniówka jest prawobrzeżnym dopływem Wisły, uchodzi do niej w km 272,2. Źródła znajdują się na północny zachód od Cmolasu, na Płaskowyżu Kolbuszowskim. Koryto rzeki wyżłobione jest w utworach aluwialnych Wisły. Całkowita długość rzeki wynosi 56,9 km, a powierzchnia zlewni 569,6 km². Górna część zlewni i jej prawych dopływów jest prawie całkowicie zalesiona. W środkowym i dolnym biegu rzeka przepływa przez tereny rolniczo-przemysłowe. Sieć rzeczna w zlewni jest zawiślana, liczne są rowy, stawy, połączenia cieków z sąsiednimi zlewniami, podmokłe łąki. Gmina Nowa Dęba należy do Przedkarpackiego Regionu Hydrogeologicznego, który charakteryzuje się znacznym zagrożeniem wód podziemnych przez infiltrację zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Dla regionu tego cechą charakterystyczną jest średnia lub zmienna zasobność wód podziemnych, głównie pierwszego poziomu użytkowego. Wzdłuż cieków Trześniówka zasobność ta jest określana jako niska.

W obszarze możliwego oddziaływania planowanej inwestycji znajdują się jednolite części wód powierzchniowych:

- Trześniówka od Karolówki do ujścia, kod PLRW200019219699,
- Dąbrówka, kod PLRW200017219669,
- Mokrzeszówka, kod PLRW2000172196729,
- Koniecpólka, kod PLRW2000172196369,
- Przyrwa, kod PLRW200017219652.
- Wisła od Wisłoki do Sanu kod PLRW20002121999
- Kaczówka kod PLRW200017219649
- Babulówka kod PLRW200017219299

Ocena stanu aktualnego.

Badania i ocena jakości wód powierzchniowych wykonywane są w ramach systemu Państwowego monitoringu środowiska. W latach 2011 monitoring wód powierzchniowych w woj. podkarpackim prowadzony był na podstawie „Programu Państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2010-2012” i Aneksu Nr 1 do Programu, oraz na podstawie „Programu Państwowego monitoringu środowiska województwa podkarpackiego na lata 2013-2015” zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W związku z planowaną nowelizacją rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych oraz śródlądowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (2011), w 2014 r. GIOŚ zalecił sporządzenie oceny za 2013r wg nowej metodyki. Wykonana ocena uwzględnia zmiany wprowadzone do w/w rozporządzenia oraz weryfikację oceny jednolitych części wód monitorowanych w latach 2011-2012. Zmiany te zostały uwzględnione w Programie.

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego, ocena spełniania wymagań ustalonych dla obszarów chronionych, ocena stanu chemicznego i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w 2012 r. została wykonana w oparciu o obowiązujące przepisy prawne w tym zakresie oraz wytyczne opracowane w GIOŚ. W ocenach jako nowy element zostało zastosowane dziedziczenie oceny, czyli przeniesienie wyników klasyfikacji elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych i oceny stanu chemicznego z lat 2010 -2011 na 2012 w przypadku, gdy jednolita część wód nie została objęta monitoringiem w 2012 r. oraz aktualizacja wykonanej oceny o wyniki monitoringu wód powierzchniowych uzyskane w 2012 r. Nowym elementem biologicznym, uwzględnionym w klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego wód za 2012 r., jest ichtiofauna.

Wyniki klasyfikacji biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych elementów jakości wód, wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, ocena stanu chemicznego oraz ostateczna ocena stanu wód powierzchniowych występujących na terenie Gminy Nowa Dęba, uzyskano z pomiarów prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w 2013r. Wyniki pomiarów zestawiono w zamieszczonych poniżej tabelach nr 5 i 6.

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych (potencjał ekologiczny w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych) wyznaczają elementy biologiczne, charakteryzujące występowanie w wodach różnych zespołów organizmów, wspomagane przez elementy hydromorfologiczne i elementy fizykochemiczne.

Stan ekologiczny klasyfikuje się przez nadanie im jednej z pięciu klas jakości:

I klasa - stan bardzo dobry,

II klasa - stan dobry,

III klasa - stan umiarkowany,

IV klasa - stan słaby,

V klasa - stan zły.

W przypadku potencjału ekologicznego I klasa oznacza maksymalny potencjał, II klasa - dobry potencjał, III klasa - umiarkowany potencjał, IV klasa - słaby potencjał i V klasa - zły potencjał ekologiczny.

Szczegółowe zestawienia danych do klasyfikacji i ocen stanu wód w punktach pomiarowo kontrolnych oraz w jednolitych częściach wód powierzchniowych monitorowanych w latach 2010-2014 są udostępnione na stronie WIOŚ w Rzeszowie <http://www.wios.rzeszow.pl>.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie na podstawie wyników pomiarów dokonał klasyfikacji i oceny jakości wód powierzchniowych występujących w gminie Nowa Dęba.

1. Stan ekologiczny rzeki Trześniówka oceniono w oparciu o najbardziej miarodajny punkt pomiarowo – kontrolny tj. Trześniówka – Trześć PL 01S1601_1878. Jak wynika z danych przekazanych przez WIOŚ potencjał ekologiczny wód w 2013r ocenia się jako dobry (w 2012r umiarkowany). Stan chemiczny dobry. Ogólny stan jakości wód określa się jako dobry i widać tu poprawę bowiem w 2013r oceniany był jako zły.
2. Stan ekologiczny rzeki Babulówka oceniono w oparciu o najbardziej miarodajny punkt pomiarowo – kontrolny tj. Babulówka – Suchorzów 01S1601_1877. Jak wynika z danych

przekazanych przez WIOŚ potencjał ekologiczny wód ocenia się jako dobry. Stan chemiczny dobry. Ogólny stan jakości wód w badaniach 2013r określono jako dobry.

3. Stan ekologiczny rzeki Koniecpólka oceniono w oparciu o najbardziej miarodajny punkt pomiarowo – kontrolny tj. Koniecpólka - Ślężaki 01S1601_1879. Jak wynika z danych przekazanych przez WIOŚ potencjał ekologiczny wód ocenia się jako umiarkowany. Stan chemiczny określono jako dobry. Ogólny stan jakości wód określa się jako zły.
4. Stan ekologiczny rzeki Mokrzeszówka oceniono w oparciu o najbardziej miarodajny punkt pomiarowo – kontrolny tj. Mokrzeszówka - Mokrzeszów 01S1601_1880. Jak wynika z danych przekazanych przez WIOŚ potencjał ekologiczny wód ocenia się jako dobry (w 2012r umiarkowany). Stan chemiczny nie jest prezentowany w raporcie. Ogólny stan jakości wód nie został określony w raporcie.
5. Stan ekologiczny rzeki Przyrwa oceniono w oparciu o najbardziej miarodajny punkt pomiarowo – kontrolny tj. Przyrwa – Nowa Wieś 01S1601_1882. Jak wynika z danych przekazanych przez WIOŚ potencjał ekologiczny wód ocenia się jako słaby. Stan chemiczny określono jako dobry. Ogólny stan jakości wód określa się jako zły.
6. Stan ekologiczny rzeki Wisła na odcinku od Wisłoki do Sanu oceniono podczas badania w 2012r w oparciu o najbardziej miarodajny punkt pomiarowo – kontrolny tj. Wisła – Sandomierz PL01S1001_1493. Jak wynika z danych przekazanych przez WIOŚ potencjał ekologiczny wód ocenia się jako słaby. Stan chemiczny oceniono jako dobry. Ogólny stan jakości wód określa się jako zły.

Oprócz w/w wód w Gminie Nowa Dęba zlokalizowane są jeszcze dwie jednolite części wód tj.: Kaczówka PLRW200017219649 oraz Murynia PLRW2000172198549. Obszar zlewni tych wód w bardzo małej części znajduje się w gminie Nowa Dęba. Wody te nie zostały objęte monitoringiem prowadzonym przez WIOŚ w Rzeszowie, a badania wykonywane w 2005r. pod kątem niespełnienia warunków Ramowej Dyrektywy Wodnej w Obszarze Dorzecza Wisły (Raport dla Obszaru Dorzecza Wisły z realizacji art. 5 i 6, zał. II, III, IV Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE. Ministerstwo Środowiska) określiły, że w/w jednolite części wód nie są zagrożone niespełnieniem warunków RDW.

Trześniówka poprzez swoje dopływy: Mokrzeszówkę, Łupawkę i Dąbrówkę jest głównym odbiornikiem zanieczyszczeń z przemysłu siarkowego, m.in. z terenu będących w likwidacji: Kopalni Siarki „Jeziórko” i Kopalni Siarki „Machów” w Tarnobrzegu. Ponadto do zlewni rzeki wprowadzane są oczyszczone ścieki przemysłowe i komunalne z Nowej Dęby.

Pozostałe wyniki pomiarów przedstawione są w tabeli nr 5 i 6.

Tabela nr. 4. Stan i potencjał ekologiczny wód powierzchniowych.

STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY		
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bardzo dobry / potencjał maksymalny	<u>Maksymalny</u>
DOBRY	stan / potencjał dobry	<u>DOBRY</u>
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	<u>UMIARKOWANY</u>
SŁABY	stan / potencjał słaby	<u>SŁABY</u>
ZŁY	stan / potencjał zły	<u>ZŁY</u>
STAN CHEMICZNY		
DOBRY	stan dobry	
PSD_śr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne
PS_max		przekroczone stężenia maksymalne
PSD		przekroczone środowiskowe normy jakości na obszarach chronionych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę pitną
STAN		
DOBRY	stan dobry	
ZŁY	stan zły	

Tabela nr. 5. Klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych występujących w gminie Nowa Dęba

Lp.	Nazwa i kod ocenianej części wód (JCW)	Nazwa i kod punktu pomiarowo - kontrolnego	Typ abiotyczny	Ślinnie zmieniona JCW (T/N)Typ	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód									STAN POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	Ocena spełnienia wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych (Tak/Nie) {MOPI, MORY, MORE, MOEU}	STAN POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	Stan JCW		
						Elementy Biologiczne															
						Fitoplankton (IFPL)	Fitobentos (IO)	Makrofity (MIR)	Klasa wskaźnika FLORA	Makrobezkręgowce bentosowe (MMI)	Wskaźnik MZB	Ichtyofauna	Klasa elementów BIOL	Klasa elementów HYMO						Klasa elementów FCH	Klasa elementów FCH-SH
1	Trzeźniówka od Karolówki do ujścia PLRW200019219699	Trzeźniówka - Trzeźń PL01S1601_1878	19	T	MO		I						I	II	PPD		<u>DOBRY</u>		TAK [MOEU]		
2	Babulówka PLRW2000172196299	Babulówka – Suchorzów PL01S1601_1877	17	T	MO		II						II	II	II	II	<u>DOBRY</u>	DOBRY	TAK [MOEU]	DOBRY	DOBRY
3	Konieczówka PLRW2000172196369	Konieczówka-Ślężaki PL01S1601_1879	17	N	MO		III						III	II	PSD	I	<u>UMIARKOWANY</u>	DOBRY	NIE [MOEU]	ZŁY	ZŁY
4	Mokrzyszówka PLRW2000172196729	Mokrzyszówka Mokrzyszów PL01S1601_1880	17	N	MO		I						I	II	II		<u>DOBRY</u>		TAK [MOEU]		
5	Przyrwa do Dąbrówki PLRW2000172198432	Przyrwa – Nowa Wieś	17	T	MD		IV	II		II			IV	II	PPD	II	<u>SŁABY</u>	DOBRY	NIE [MOEU]	ZŁY	ZŁY
6	Wisła od Wisłoki do Sanu PLRW20002121999	Wisła - Sandomierz PL01S1001_1493 (badanie) 2012r	21	T	MD	IV		IV					IV	II	II	II	<u>SŁABY</u>	DOBRY	NIE [MORY MOEU]	SŁABY	ZŁY

Źródło: WIOŚ. Raport o stanie środowiska w woj. podkarpackim, rok 2013

Objaśnienia skrótów użytych w tabeli: MD – monitoring diagnostyczny; MO – monitoring operacyjny; IFPL - wskaźnik fitoplanktonowy; IO - Multimetryczny Indeks Okrzemkowy; MIR - Makrofitowy Indeks Rzeczny; FLORA - zintegrowany wskaźnik fitobentosu i fitoplanktonu dla zbiorników zaporowych; MMI - wskaźnik wielometryczny makrobezkręgowców bentosowych; MZB - wskaźnik makrobezkręgowców bentosowych dla zbiorników zaporowych; BIOL - klasa elementów biologicznych; HYMO - klasa elementów hydromorfologicznych; FCH - klasa elementów fizykochemicznych (gr. 3.1-3.5); FCH-SZ - klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (gr. 3.6); MOPI - jednolite części wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia; MORY - obszary ochrony siedlisk lub gatunków dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – obszary ochrony gatunków ryb (wody przeznaczone do bytowania ryb); MORE - jednolite części wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych; MOEU - obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Tabela nr. 6. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych GZWP 425, 426 - charakterystyka

Nazwa zbiornika	Nr zbiornika	Powierzchnia [km ²]	Wiek utworów wodonośnych	Charakter zbiornika	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne
Zbiornik Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów	GZWP 425	2194	Czwartorzęd	Porowy	576 000 m ³ /d
Dolina kopalna Kolbuszowa	GZWP 426	60	Czwartorzęd	Porowy	16 800 m ³ /d

źródło: WIOŚ

Na terenie gminy wyznaczono obszary ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP:

- Obszar Najwyższej Ochrony (ONO) – zajmuje ok. 2/3 powierzchni gminy, ma przebieg południowo-zachodni; są to tereny o użytkowaniu rolniczym i leśnym, częściowo tereny miejscowości, zabudowy miasta Nowa Dęba i wód powierzchniowych;

- Obszar Wysokiej Ochrony (OWO) – zajmuje pas szerokości ponad 1,5 km, obejmuje obszar położony po wschodniej stronie granicy ONO i południowy obszar zabudowy miasta Nowa Dęba i Poręb Dębskich. Są to tereny zabudowy oraz użytkowania leśnego.

Na terenie gminy Nowa Dęba znajduje się punkt badawczy sieci krajowej monitoringu zwykłych wód podziemnych w Nowej Dębie. Charakterystykę punktu pomiarowego oraz ocenę jakości wód w tym punkcie na podstawie badań przeprowadzonych w 2006r. przedstawia tabela 7.

Tabela nr. 7. Charakterystyka wód podziemnych w punkcie pomiarowym jakości wód podziemnych na terenie gminy Nowa Dęba oraz klasyfikacja wód.

Nr pkt	Lokalizacja	Identyfikator UE	Charakter zbiornika	Głębokość stropu [m.p.p.t.]	Rodzaj wód	Typ ośrodka	Klasa wód	Wskaźniki o niskiej jakości IV klasa
115	Nowa Dęba	PL01G126_00 5	swobodny	4,5	Gruntowe	Warstwa porowa	III	Fe

źródło WIOŚ 2006r.

Wody podziemne badane na terenie gminy zostały określone jako wody zadawalającej jakości (klasa III w ocenie ogólnej). Przekroczenia norm dotyczyły takich wskaźników, jak żelazo ogólne, a dla wód przeznaczonych do spożycia wskaźnikiem przekraczającym wartość dopuszczalną było pH.

Zasoby wód tego zbiornika są słabo chronione przed zanieczyszczeniem - czas migracji pionowej zanieczyszczeń wynosi poniżej 5 lat, tym samym niemal cały jego obszar wymaga najwyższej ochrony.

Gospodarka wodno - ściekowa

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności gminy Nowa Dęba są zasoby wód podziemnych poziomu czwartorzędowego. Pobór wody podziemnej przez poszczególne podmioty gospodarcze w 2014 roku przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela nr. 8. Pobór wody na terenie gminy Nowa Dęba 2014r.

Podmiot	Rodzaj poboru	Ilość [m³]
Jednostka Wojskowa w Nowej Dębie	woda podziemna	5216
PGKiM Sp. z o.o. Nowa Dęba	woda podziemna	898057
	Razem:	903273

źródło. Urząd Miasta Nowa Dęba

Ujęcia wód podziemnych posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej i ochrony pośredniej.

Strefy ochrony ujęcia wody dla miasta Nowa Dęba zostały uregulowane w Rozporządzeniu nr 15/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej dla zaopatrzenia Miasta i Gminy Nowa Dęba w miejscowości Nowa Dęba, powiat tarnobrzeski, województwo podkarpackie.

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Nowa Dęba wynosi 115 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 3358 budynków mieszkalnych na terenie całej gminy. Liczbę przyłączy sieci wodociągowej w poszczególnych miejscowościach przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr. 9. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej – stan na 31.12.2014r.

Lp.	Zwodociągowane miejscowości	Liczba przyłączy
1	Miasto Nowa Dęba	1392
2	Alfredówka	187
3	Chmielów	675
4	Buda Stalowska	58
5	Cygany	287
6	Jadachy	393
7	Rozalin	179
8	Tarnowska Wola	227
Razem:		3358

źródło: PGKiM sp. z o.o. Nowa Dęba.

Liczbę zawartych umów na dostawę wody z wodociągu (stan na 31.12.2014r.) przedstawia tabela nr 10.

Tab. 10. Liczba zawartych umów na dostawę wody z wodociągu – stan na 31.12.2014r.

Lp.	Miejscowość	Liczba zawartych umów na dostawę wody z wodociągu
1	Miasto Nowa Dęba	1332
2	Rozalin	180
3	Tarnowska Wola	229
4	Alfredówka	187
5	Buda Stalowska	58
6	Jadachy	394
7	Cygany	286
8	Chmielów	629
Razem:		3295

Źródło: PGKiM sp. z o.o. Nowa Dęba.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych oraz przemysłowych

Według danych będących w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy w Nowej Dębie (stan na dzień 31.12.2014r.) z systemu kanalizacyjnego korzysta ok. 17 698 mieszkańców gminy.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 197,7 km i przedstawia ją tabela nr 11.

Tabela 11. Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych miejscowościach gminy Nowa Dęba

Lp.	Miejscowość	Długość sieci kanalizacyjnych [km]
1	Miasto	31,896
	Miasto na strefie ekon.	8,77
2	Chmielów	44,641
3	Cygany	21,34
4	Jadachy	24,13
5	Os. Dęba	8,787
6	Os. Poręby Dębskie	28,025
7	Tarnowska Wola	16,226
8	Rozalin	13,885
Razem:		197,7

Źródło: PGKiM sp. z o.o. Nowa Dęba

Według danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w roku 2012, 2013 i 2014 z terenu Gmin Nowa Dęba przyjęto na oczyszczalnię ścieków podane w poniższej tabeli następujące ilości ścieków .

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Tab. 12. Rodzaj i ilość wytworzonych ścieków w 2014r. w gminie Nowa Dęba.

Okres	Rodzaj	Opis odbiornika	Ilość wytworzonych ścieków [m ³]
2012	Ścieki komunalne	rzeka	918 241
2013	Ścieki komunalne	rzeka	1 145 749
2014	Ścieki komunalne	rzeka	980 920

Źródło: PGKiM Nowa Dęba.

Ścieki komunalne z terenu gminy odprowadzane są do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Nowej Dębie. Ścieki komunalne po oczyszczeniu są odprowadzane do odbiornika wskazanego w tabeli nr 13 przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o. o. w Nowej Dębie.

Tab. 13. Oczyszczalnie ścieków komunalnych na terenie gminy Nowa Dęba

Lokalizacja oczyszczalni	Rodzaj	Przepustowość Qśrd	Odbiornik ścieków	Obsługiwane miejscowości	Liczba obsługiwanych mieszkańców
Nowa Dęba ul. Rodzeniowa	mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów	3500m ³ /d	Ciek K-I km 2+525 Potok Koniecpólka km 3+ 950	Miasto Nowa Dęba Jadachy Cygany Chmielów Tarnowska Wola Rozalin	17 698
Buda Stalowska	kontenerowa oczyszczalnia	12,0m ³ /d	Rzeka Dąbrówka km 11+250	Buda Stalowska	120

Źródło: PGKiM Nowa Dęba.

Obie oczyszczalnie odbierają łącznie ścieki od 17 818 mieszkańców podłączonych do systemu. Ww. odbiorniki ścieków odprowadzają swe wody do rzeki Trześniówka.

W gminie Nowa Dęba funkcjonuje również dwie przemysłowe oczyszczalnie ścieków na terenie Zakładów Metalowych DEZAMET S.A. i ujęcia wody PGKiM W Nowej Dębie. Ścieki sanitarne zakłady odprowadzają do kanalizacji miejskiej.

Ochrona przeciwpowodziowa

Długość, klasę i stan techniczny wałów przeciwpowodziowych na rzekach z terenu Gminy Nowa Dęba w 2014 roku wg danych Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie przedstawia tabela nr 14.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Tabela nr. 14. Wały powodziowe na rzekach z terenu Gminy Nowa Dęba.

Lp.	Rzeka	Obwałowanie L/P	Odcinek Od – do km	Długość [m]	Stan techniczny	Klasa obwałowania
1	Trześniówka	P	18+ 250 – 25+750	7 500	do modernizacji stan mogący zagrażać bezpieczeństwu	II
2	Trześniówka	L	18+500 – 26+000	7 500	do modernizacji stan mogący zagrażać bezpieczeństwu	II
3	Kaczówka	P	0+000 – 0+500	500	Stan dobry	III
4	Kaczówka	L	0+000 – 0+500	500	Stan dobry	III
5	Doprowadza- lnik łęg – Klewiec	L	7+000 – 7+740	740	do modernizacji stan mogący zagrażać bezpieczeństwu	III
6	Doprowadza- lnik łęg – Klewiec	P	7+000 – 7+740	740	do modernizacji stan mogący zagrażać bezpieczeństwu	III

Dla cieków zlokalizowanych na terenie Gminy Nowa Dęba charakterystyczne są okresy wezbrań roztopowych wiosennych (miesiące I-IV) i wezbrań opadowych letnich (miesiące V -VIII).

W wyniku zmian środowiskowych takich, jak: nadmierne regulowanie biegu rzeki, ograniczenie zdolności retencyjnych powierzchni, zmiany szaty roślinnej na terenach zalewowych, czy jednokierunkowych melioracji, na terenie gminy pojawiają się lokalne wylewy wód. Szczególnie narażone na lokalne podtopienia są tereny zlokalizowane wzdłuż cieków Trześniówka, Mokrzyszówka i Dęba. Obszary te przedstawia tab. 15. Wzdłuż rzeki Trześniówka zbudowane są wały przeciwpowodziowe.

Tabela nr. 15. Potencjalne zagrożenie powodziowe w zlewni rzeki Trześniówki na terenie gminy Nowa Dęba.

Lp.	Zagrożone miejscowości	Powierzchnia zalewowa [km ²]	Ilość osób do ewakuacji
1	Jadachy	0,48	140
2	Chmielów	0,4	35
3	Cygany	0,2	12

źródło: Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba, 2014r.

Cele krótkookresowe 2015-2018

Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.

Cele krótkookresowe do 2018 roku:

- uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków w sposób zorganizowany,
- rozbudowa, renowacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Nowa Dęba (mogąca zwiększyć ilość odbieranych i oczyszczanych ścieków),
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Nowa Dęba (mogąca zwiększyć zużycie wody),
- przebudowa fragmentów kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba.

Cele średniookresowe 2019 - 2022

Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.

Cele średniookresowe do 2022 roku:

Cele szczegółowe

– kontynuacja części zadań związanych z realizacją celów krótkookresowych

Cele ogólne do których należą:

- uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków w sposób zorganizowany, skomunalizowanie ujęcia wody,
- ochrona wód podziemnych w obszarze GZWP,
- racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej,
- racjonalne wykorzystanie lokalnych zasobów surowcowych, współpraca z sąsiadującymi gminami,
- modernizacja, rozbudowa i budowa systemów kanalizacji zbiorczej sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ograniczenie niezgodnego z prawem opróżniania zbiorników bezodpływowych „szamb”,
- budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych oraz zbiorników retencyjnych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami spowodowanymi przez azotany ze źródeł rolniczych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem azbestem.

Strategia realizacji celów.

Realizacja ww. celów będzie realizowana poprzez podejmowanie przez władze gminy działań i inwestycji gminnych (wymienionych w POŚ) oraz wspieranie indywidualnych przedsięwzięć poprzez udzielanie wsparcia ekonomicznego, prawnego mającego na celu realizowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Uchwałą nr X/76/2011 z dnia 30. 06. 2011r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (zmienionej uchwałą nr XXI/182/2012 z dnia 30 maja 2012r.) ustalono zasady

i wysokość dotacji oraz listę priorytetowych przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na realizację których możliwe będzie udzielenie dotacji z budżetu Gminy Nowa Dęba. W ramach realizacji w/w celów znajdują się przedsięwzięcia związane z dotowaniem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków zapobiegające zanieczyszczeniu wód oraz przedsięwzięcia związane z azbestem pochodzącym z pokryć dachowych lub elewacji budynków podczas ich wymiany w zakresie dotowania kosztów demontażu, odbioru, transportu i utylizacji azbestu.

W celu poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy do realizacji przewidziane zostały zadania związane z budową i modernizacją sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych. Zadania te zostały wyznaczone i opisane w rozdziale nr 6 POŚ.

Cel ten będzie realizowany poprzez ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalizacja wykorzystania i ochrona istniejących zasobów wodnych

Dla obszarów, gdzie ze względów technicznych nie będzie możliwe podłączenie do sieci kanalizacyjnej, zalecana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

W celu ochrony wód powierzchniowych pod względem jakościowym i ilościowym zaleca się prowadzenie następujących działań:

1. respektowania przepisów dotyczących ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody,
2. renaturalizacji cieków wodnych i terenów przyległych,

W celu ochrony wód podziemnych pod względem jakościowym i ilościowym zaleca się prowadzenie następujących działań:

1. nieprzekraczaniu zasobów dyspozycyjnych zbiornika,
2. ustanowieniu stref ochronnych dla wszystkich ujęć wody, dla których jest to wymagane przepisami,
3. likwidacji stwierdzonych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń dla wód podziemnych,
4. propagowanie racjonalnego nawożenia gruntów nawozami sztucznymi i ograniczonego stosowania środków ochrony roślin.

3.4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

Podstawą do przeprowadzenia oceny jakości gleb jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi. Określono w nim wartości dopuszczalne stężeń substancji organicznych i nieorganicznych w glebie lub ziemi. Za glebę zanieczyszczoną uznano taką, w której stężenie co najmniej jednej substancji przekracza wartość dopuszczalną, o ile nie wynika ono z naturalnie wysokiej zawartości tej substancji w glebie.

W oparciu o kryteria przyrodniczo-rolnicze na terenie Gminy Nowa Dęba występują:

- gleby terenów równinno-nizinnych,
- gleby współczesnych teras rzecznych.

Gleby terenów nizinnych, więc Kotliny Sandomierskiej, są głównie napiaskowe oraz naglinowe i nałtowe. Są to gleby zaliczane do kompleksu żytniego stałego klas IV – VI. Gleby kompleksu 6 są mało żyzne, natomiast kompleks 7 jest jałowy, o bardzo niskiej produktywności, grunty wskazane do zalesienia. Znaczny odsetek gruntów użytkowanych rolniczo stanowią użytki zielone występujące w obrębie terenów o zwiększonej wilgotności. Lokalnie występują tu gleby mułowo-torfowe i gleby bagienne.

Gleby współczesnych teras rzecznych to głównie mady o niewykształconym profilu, użytkowane rolniczo występujące w obrębie dolin rzecznych. Są to gleby kompleksu pszeno - buraczanego.

Na obszarze gminy występują gleby mineralne wytworzone z mad lekkich, lokalnie gleby brunatne i bielcowe. Pod względem bonitacyjnym charakterystyczny jest znaczny udział gleb wysokich klas.

W gruntach ornych gleby klas II-IV stanowią około 80% ich ogólnej powierzchni, w tym zbonifikowane w klasie III ponad 40%. W użytkach zielonych gleby klas chronionych II-IV stanowią blisko 60%, z przewagą klasy IV (ok.40% ogólnej powierzchni łąk i pastwisk). Gleby klas II-IV występują w rejonach gdzie stropowe partie podłoża budują mady rzeczne i gliny zwałowe. Towarzyszą one terasie zalewowej i nadzalewowej rzek Wisły i Sanu. Gleby klasy V i VI występują głównie w południowej części gminy w obrębie Równiny Tarnobrzesckiej.

W tabeli 16 przedstawiono klasy bonitacyjne i kompleksy przydatności rolniczej gleb w najbliższych gminie punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu gleb w województwie.

Tab. 16. Klasy bonitacyjne i kompleksy przydatności rolniczej gleb w wybranych punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu gleb w województwie podkarpackim.

Nr punktu (w sieci krajowej)	miejsowość	gmina	powiat	klasa bonitacyjna	kompleks przydatności rolniczej
383	Kolbuszowa Górna	Kolbuszowa	kolbuszowski	III b 4	4 – żytni bardzo dobry
385	Nisko	Nisko	niżański	III a	6 – żytni słaby

źródło. WIOŚ Rzeszów 2014r.

Zanieczyszczenia i degradacja gleb.

Obowiązek prowadzenia monitoringu gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 26 oraz 109 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska i zgodnie z nimi okresowe badania jakości gleby i ziemi należą do zadań własnych starosty. Kryteria oceny określone są na podstawie delegacji zawartej w art. 105 cytowanej ustawy, w rozporządzeniu w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (2002). Zakres badań monitoringu chemizmu gleb ornych Polski określają trzyletnie Programy Państwowego Monitoringu Środowiska.

Monitoring krajowy w zakresie wynikającym z „Programu państwowego monitoringu środowiska” jest stale prowadzony przez Okręgową Stację Chemiczno - Rolniczą w Rzeszowie pod

nadzorem merytorycznym Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach w zakresie badań chemizmu gleb ornych. Dostępne wyniki badań dotyczące gruntów użytkowanych rolniczo z terenu całej gminy pochodzą z cyklu badań w latach 2001-2003 i są następujące:

- 30% użytków to gleby o odczynie bardzo kwaśnym, 32% to gleby o odczynie kwaśnym, 28% to gleby lekko kwaśne, 8% gleby o odczynie obojętnym i 2% o odczynie zasadowym,
- największy udział gleb zakwaszonych występuje na terenach gdzie przeważają gleby lekkie;
- stan jakości badanych gleb pod względem zawartości metali ciężkich i siarki jest korzystny, gleby charakteryzują się naturalną zawartością tych pierwiastków,
- zanieczyszczenie gleb wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA) nie ma większego wpływu na stan czystości gleb i ich przydatność rolniczą.

Na terenie województwa podkarpackiego zlokalizowanych zostało 14 punktów pomiarowo-kontrolnych wchodzących w skład sieci monitoringu krajowego gleb. Sieć punktów badawczych wykorzystywanych w monitoringu zapewnia różnorodność i reprezentatywność naturalnych warunków glebowych (typ, uziarnienie), intensywność produkcji rolniczej oraz presji antropogenicznej na obszary użytkowane rolniczo.

Najbliższy terytorialnie punkt pomiarowo-kontrolny nr 383 zlokalizowany jest w miejscowości Kolbuszowa ok. 29 km na południe oraz 385 w Nisku w odległości ok. 38 km na wschód od Gminy Nowa Dęba.

Odczyn gleb w decydujący sposób wpływa na biologiczne i fizykochemiczne procesy zachodzące w glebach. W związku z tym istotnym problemem gospodarczym i ekologicznym jest zakwaszenie gleb, które zmniejsza wykorzystanie przez rośliny składników pokarmowych i w efekcie znacząco obniża przydatność rolniczą tych gruntów.

Na terenie gminy gleby bardzo kwaśne i kwaśne zajmują 62% (Polska 58%), gleby lekko kwaśne 28%, obojętne 8% i zasadowe 2%.

Klasyfikację stanu zanieczyszczenia gleb użytków rolnych przez WWA oparto na wynikach oznaczeń zawartości tych związków w glebach użytkowanych rolniczo w Polsce i innych krajach świata jak i na szacunku modelowym przenoszenia WWA w łańcuchu żywieniowym człowieka oraz ewentualnych zagrożeniach dla organizmów bytujących w glebach.

Jako kryterium klasyfikacji przyjęto sumę zawartości 13 związków z grupy WWA (13 WWA) - fluoren, fenantren, antracen, fluoranten, piren, benzo(a)antracen, chryzen, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(a)piren, dibenzo(a,h)antracen, indeno(1,2,3-cd)piren oraz benzo(g,h,i)perylene, charakteryzujących się zwiększoną trwałością w glebie i silniejszymi właściwościami toksycznymi i mutagennymi.

W tab. 17 zestawiono wyniki badania odczynu, wybranych metali i WWA w glebach użytkowanych rolniczo w województwie podkarpackim w latach 2005 i 2010 badane w punktach pomiarowych w Kolbuszowej Górnej i Nisku.

Tab. 17. Wyniki badania odczynu, wybranych metali i WWA w glebach użytkowanych rolniczo w województwie podkarpackim w latach 2005 i 2010.

Punkt P - K	Rok badania	Odczyn gleby w KCl	Metale/WWA					
			Pb (mg/kg)	Zn (mg/kg)	Cd (mg/kg)	Cu (mg/kg)	Ni (mg/kg)	„13 WWA” (µg/kg)
Kolbuszowa Górna Punkt nr - 383	2005	5,0	35,3	138,9	0,62	6,1	7,3	164,0
	2010	4,92	15,2	50,5	0,38	5,9	7,1	153,4
Nisko Punkt 385	2005	4,0	13,7	25,7	0,2	4,1	4,7	358,0
	2010	4,09	12,3	22,1	0,15	3,8	2,9	421,7

źródło: Inspekcja Ochrony Środowiska: Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2005-2010. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa 2012.

Przeprowadzone w 2010 r. badania gleb użytków rolnych na terenie województwa wykazały, że poziom zawartości miedzi, cynku, kadmu, ołowiu i niklu odpowiadał stopniowi „0” - naturalnej zawartości (gleby niezanieczyszczone).

Z przeprowadzonych badań wynika, że w 2010 r. w obszarze badań punktu pomiarowo-kontrolnego nr 383 odczyn gleb użytkowanych rolniczo wykazywał niskie pH = 4,92 (średnia w województwie 5,37 i w kraju 5,48) odpowiadające glebom bardzo kwaśnym i kwaśnym.

Z przeprowadzonych badań wynika, że w 2010 r. w obszarze badań punktu pomiarowo-kontrolnego Nisko odczyn gleb użytkowanych rolniczo również wykazywał niskie pH = 4,09 (średnia w województwie 5,37 i w kraju 5,48) odpowiadające glebom bardzo kwaśnym i kwaśnym. Uzyskane w punktach wyniki są również miarodajne dla terenu Gminy Nowa Dęba.

Wyniki badań potwierdzają potrzebę wprowadzenia programów wapnowania oraz systemów produkcji i agrotechniki sprzyjających gromadzeniu materii organicznej w glebie

W województwie średnia zawartość 13 WWA w 2010 r. była znacznie mniejsza w porównaniu do średniej krajowej i wynosiła jedynie 273 µg/kg. W punkcie pomiarowo-kontrolnym w Kolbuszowej Górnej zawartość 13 WWA wyniosła 153,4 a w Nisku zawartość 13 WWA była wyższa i wynosiła 421,7

Stopnie zanieczyszczenia wg klasyfikacji IUNG ze względu na zanieczyszczenie gleb WWA przedstawia tabela 18.

Tab. 18. Klasy zanieczyszczenia przez wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) gleb użytkowanych rolniczo (WWA) gleb użytkowanych rolniczo wg klasyfikacji IUNG.

Zawartość WWA w glebie [$\mu\text{g}/\text{kg}$]	stopień zanieczyszczenia	ocena zanieczyszczenia gleby
<200	0	nie zanieczyszczona (zawartość naturalna)
200-600	1	nie zanieczyszczona (zawartość podwyższona)
600-1000	2	mało zanieczyszczona
1 000-5 000	3	Zanieczyszczona
5 000-10 000	4	silnie zanieczyszczona
>10 000	5	bardzo silnie zanieczyszczona

źródło: Inspekcja Ochrony Środowiska: Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012. Biblioteka Monitoringu Środowiska. Warszawa 2012.

Zasoby kopalin i zagrożenia rzeźby terenu

Północna część gminy Nowa Dęba stanowi fragment złoża siarki „Tarnobrzeg – Machów” o szacowanych zasobach w kategorii C1 i B, klasyfikujących złoża do wydobycia. Złoże to nie jest już jednak eksploatowane od 1993 r.

W granicach gminy występują również złoża kruszyw mineralnych, do których należą złoża czwartorzędowych piasków i żwirów. Niska zasobność tych złóż oraz zanieczyszczenia organiczne i nieodpowiednie uziarnienie kruszywa klasyfikują je do wydobycia na potrzeby lokalne.

W okolicach Dęby i Porąb Dębskich istnieje kilka złóż piasków, dwa złoża żwirów występują w Porębach Dębskich (jedno z tych złóż jest już rekultywowane). Ponadto złoża piasku i żwiru zlokalizowane są na terenie sołectw: Tarnowska Wola, Jadachy, Alfredówka oraz Chmielów. Surowce ilaste: trzeciorzędowe iły okolicach Chmielowa i eksploatowane są dla potrzeb przetwórstwa w lokalnej cegielni.

Zagrożenia przekształcenia rzeźby terenu są, więc związane głównie z eksploatacją surowców na skalę lokalną.

Tereny zdegradowane

W związku z eksploatacją złóż siarki w regionie tarnobrzesckim, na terenie gminy Nowa Dęba w rejonie Chmielowa, powstały wyrobiska o deniwelacjach ponad 100-metrowych, które są już w większości zrehabilitowane. Hałdy zlokalizowane na południe od Chmielowa oraz wypiętrzony na wysokość kilkudziesięciu metrów osadnik w pobliżu wsi Cygany, wyraźnie dominują w krajobrazie północno-zachodniej części gminy.

Powstałe w związku z przetwórstwem siarki osadniki „Cygany” i „Ocice” przeznaczone były do składowania odpadów poflotacyjnych, które zaliczono do VI-tej kategorii uciążliwości dla środowiska przyrodniczego. Ich wpływ na środowisko polega m.in. na zajmowaniu dużych obszarów pod stawy osadowe, co wiąże się oczywiście z przekształcaniem terenu. Osadnik w Cyganach służył również do składowania odpadów z instalacji odsiarczania spalin w EC „Siarkopol” Machów oraz szlamów z klarowania ścieków przemysłowych.

W 2003 r. zakończono rekultywację osadnika odpadów poflotacyjnych „Cygany”. Prace rekultywacyjne wykonane zostały zgodnie z założonym zakresem. Odpady poflotacyjne i odpady ze spalania węgla związane są warstwą humusu. Centralną część osadnika stanowi oczko wodne otoczone niską roślinnością. Pas przy obwałowaniu obsadzony jest drzewami, a skarpy obwałowania zewnętrznego roślinnością krzaczasto-drzewiastą. Mimo to w wietrzne dni istnieje zagrożenie wywiewania materiału z osadnika na przyległe tereny.

Powierzchnia gruntów zdegradowanych na terenie gminy Nowa Dęba wynosi 472,45 ha. Podmiotem odpowiedzialnym za rekultywację w/w terenu to KS Machów, KiZPS „Siarkopol”.

Cele krótkookresowe 2015 - 2018

- Przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego;
- Identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi;
- Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele;
- Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami;
- Monitoring i utrzymanie niskiego stopnia zanieczyszczeń gleby.

Cele średniokresowe 2019 – 2022

- Przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego;
- Identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi;
- Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele;
- Monitoring i utrzymanie niskiego stopnia zanieczyszczeń gleby;
- Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami;
- Neutralizacja wysokiej zawartości siarki w glebach.

Strategia realizacji celów

Realizacja ww. celów będzie realizowana poprzez podejmowanie przez władze gminy działań i inwestycji gminnych (wymienionych w rozdziale 6) oraz wspieranie indywidualnych przedsięwzięć poprzez udzielanie wsparcia ekonomicznego, prawnego mającego na celu realizowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Uchwałą nr X/76/2011 z dnia 30. 06. 2011r w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (zmienionej uchwałą nr XXI/182/2012 z dnia 30 maja 2012r.) ustalono zasady i wysokość dotacji oraz listę priorytetowych przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na realizację których możliwe będzie udzielenie dotacji z budżetu Gminy Nowa Dęba. W ramach realizacji ww. celów znajdują się przedsięwzięcia zapobiegające zanieczyszczeniu gleb azbestem pochodzącym z pokryć dachowych lub elewacji budynków podczas ich wymiany.

Dla terenów o podwyższonej zawartości siarki w glebie podejmowane będą działania monitoringowe i kontrolne dot. odczynu gleb i zalecane wapnowanie celem uniknięcia zagrożenia ze strony mobilnych metali ciężkich.

Monitorowanie i kreowanie skali działalności przemysłowej i wydobywczej poprzez odpowiednie regulacje prawne i zrównoważone planowanie przestrzenne.

3.5 GOSPODARKA ODPADAMI

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw wprowadziła od 1 lipca 2013r. radykalne zmiany do polskiego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Jednym z podstawowych elementów tych zmian jest zdecydowane zwiększenie zakresu obowiązków gmin. W ślad za tym rośnie rola rad gmin w zakresie tej gospodarki jako podmiotu stanowiącego prawa i obowiązki dla mieszkańców, właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych oraz przedsiębiorców gospodarujących odpadami na terenie gminy.

Cele jakie postawiła nowelizacja ustawy to:

- uszczelnianie i monitorowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- prowadzenie selektywnego zbierania odpadów „u źródła”,
- zmniejszanie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- zwiększanie ilości nowoczesnych instalacji do odzysku, w tym do recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów w sposób inny niż poprzez składowanie odpadów,
- całkowite wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów, a tym samym zmniejszanie zaśmiecania w szczególności lasów i terenów rekreacyjnych,
- ograniczenie składowania odpadów,
- powstanie instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych,
- odczuwalne ograniczenie spalania odpadów w piecach centralnego ogrzewania,
- zwiększanie ilości zbieranych odpadów mieszanych i opakowaniowych,
- zwiększanie poziomu odzysku odpadów,
- usystematyzowanie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- większa kontrola gminy nad strumieniem odpadów komunalnych generowanych przez mieszkańców.

Zadaniem gminy w nowym systemie jest:

- tworzenie warunków do wykonywania prac związanych z gospodarowaniem odpadami w gminie,
- zapewnienie instalacji do przetwarzania odpadów zbieranych na obszarze gminy,
- objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości systemem gospodarowania odpadami komunalnymi i nadzór nad nim,
- ustanowienie na terenie gminy selektywnego zbierania odpadów w podziale na frakcje papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale, odpady zielone,
- tworzenie punktów selektywnego zbierania,
- zapewnienie osiągnięcia poziomów odzysku i recyklingu odpadów,
- prowadzenie działań edukacyjnych,
- udostępnianie na stronach internetowych wszelkich informacji o systemie,

- coroczna analiza stanu gospodarki odpadami w tym osiągniętych poziomów odzysku,
- wyłonienie w drodze przetargu na zasadach określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie tworząc warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności m.in.:

- zapewniają budowę, własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych o ile obowiązek budowy takich instalacji wynika z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.
- ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji,
- tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów,
- prowadzą kampanię informacyjną na temat praw i obowiązków właścicieli nieruchomości;
- objęcie systemem wszystkich mieszkańców gminy
- likwidację zjawiska dzikich wysypisk, a tym samym poprawa stanu środowiska.

Gmina w celu wypełnienia nałożonych na nią obowiązków uchwała odpowiednie prawo w postaci uchwał:

- Uchwała w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (Wariant systemu dopuszczony do wyboru przez Gminę);
- Uchwała w sprawie podziału miasta na sektory (nie dotyczy Gmin poniżej 10 000 mieszkańców);
- Uchwała w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych;
- Uchwała w sprawie dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych;
- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta;
- Uchwała w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami oraz określenia stawek opłat;
- Uchwała w sprawie ustalenia sposobu obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie nieruchomości zamieszkałych jak i nieruchomości niezamieszkałych, a objętych obowiązkiem uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała w sprawie wzoru deklaracji wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wysokości cen za te usługi;
- Uchwała w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Znowelizowane przepisy ustawy nakładają na gminy między innymi obowiązek osiągnięcia określonych efektów w gospodarowaniu odpadami komunalnymi takich jak:

1. osiągnięcie określonych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 12 % za 2013 r., zgodnie z tabelą nr 1 z załącznika do Rozporządzenia w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych. Tabela nr 21 zamieszczona na str. 63 przedstawia ww. poziomy w okresie do 2020r.

2. osiągnięcie określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 36 % za 2013r., zgodnie z tabelą nr 2 w załączniku do Rozporządzenia w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych. Tabela nr 23 zamieszczona na str. 65 przedstawia ww. poziomy w okresie do 2020r.
3. ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do - 50 % za 2013 r., zgodnie z tabelą w załączniku do Rozporządzenia w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów. Tabela nr 22 zamieszczona na str. 64 przedstawia ww. poziomy w okresie do 2020r.

Należy również zaznaczyć, że w świetle proponowanych rozwiązań systemowych, gmina została wyposażona w instrumenty pozwalające jej na kierowanie strumieniem zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych do regionalnych instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach regionów, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami, co jednocześnie zapewni tym instalacjom niezbędny strumień odpadów.

Uzyskanie odpowiednich wskaźników i poziomów określonych w przepisach prawa w dużej mierze zależy będzie od jakości instalacji regionalnych, zastosowanych w nich technologii, które w wyniku przetwarzania odpadów powinny gwarantować uzyskanie n/w wskaźników

Informacje podstawowe.

Obszar pod nazwą Region Gospodarki Odpadami został wprowadzony Ustawą o odpadach. Zgodnie z przepisem, takim regionem ma być określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar liczący co najmniej 150 tys. mieszkańców, może nim być także pojedyncza gmina, musi ona jednak liczyć powyżej 500 tys. mieszkańców.

W WPGO wskazuje się podział województwa na następujące regiony gospodarki odpadami:

1. Region Centralny.
2. Region Południowo – Wschodni.
3. Region Południowo - Zachodni.
4. Region Północny.
5. Region Wschodni.
6. Region Zachodni.

W regionach podstawowymi instalacjami regionalnymi do przetwarzania odpadów są instalacje MBPOK – mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych mające status Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK).

Zastępcze instalacje przetwarzania odpadów komunalnych mogą przyjmować odpady wyłącznie w przypadku wystąpienia awarii Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, uniemożliwiającej odbieranie zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych

lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania lub w przypadku braku mocy przerobowych instalacji regionalnej.

Jedną z konsekwencji wprowadzonych zmian jest zasada zamknięcia gospodarki mieszanymi odpadami komunalnymi w obszarze regionów i zakaz przemieszczania tych odpadów poza region. Zasada ta wyłączyła w pewnym stopniu zasadę bliskości i miała za cel skierowanie strumienia odpadów do RIPOK.

Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu.

Charakterystyka i ocena aktualnego stanu.

Odpady komunalne

Gmina Nowa Dęba objęła zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkie nieruchomości położone na terenie gminy. Uchwałą Nr XXVII/238/2012 z dnia 28.12.2012r. Rada Miejska w Nowej Dębie postanowiła odbierać odpady komunalne z nieruchomości, na których nie zamieszkuje mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Gmina zgodnie z art. 6 d ust 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie zorganizowała przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy i wybrała firmę odbierającą odpady. Pierwszy przetarg obejmował okres 6 m-cy.

Gmina utworzyła również rejestr działalności regulowanej w zakresie gospodarki odpadami. Na koniec 2014r. w rejestrze znajdowało się 10 firm mogących podejmować zadania związane z gospodarką odpadami.

Gmina Nowa Dęba w PGO dla woj. podkarpackiego zlokalizowana jest w obszarze Regionu Północnego.

W okresie od 01 lipca 2013r do 10 września w regionie nie funkcjonowała żadna instalacja typu RIPOK. Od 26 września 2013 r weszła w życie uchwała nr XXXVII/703/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 sierpnia 2013 r., która wskazała pierwszy i na razie jedyny w regionie północnym RIPOK, którym jest:

➤ **Zakład Segregacji i Kompostowania Odpadów/ ul. Strefowa 8, 39-400 Tarnobrzeg**

Jako instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionu wskazano:

- Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych/ Giedlarowa, 37-300 Leżajsk;
- Sortownia odpadów zmieszanych i zbieranych selektywnie / m. Sigiełki, 37-418 Krzeszów;
- Instalacja do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów / ul. Przemysłowa 19, 37-450 Stalowa Wola;
- Sortownia odpadów zmieszanych, kompostownia frakcji podsitowej/ ul. Ciepłownicza 11, 35-322 Rzeszów;
- Instalacja do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów / Kozodrza, 39-103 Ostrów;
- Instalacja do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów / ul. Wojska Polskiego 3, 39-300 Mielec;
- Instalacja do wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów / Malinie 317, 39-331 Chorzełów;
- Zakład Zagospodarowania Odpadów/ Kozodrza, 39-103 Ostrów;

- Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych, kompostownia frakcji podsitowej / Młyny 24, 37-550 Radymno;

Jako instalacje regionalną, do której można przekazać odpady zielone wskazano również kompostownie osadów i biokomponentów KOMWITA / ul. Siedlanka Boczna 2 w Leżajsku, a jako składowisko regionalne wskazano składowisko w Stalowej Woli.

Zgodnie ze złożonym przez Burmistrza sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2012r., 2013r., 2014r. z terenu gminy zebrano następujące ilości odpadów komunalnych, które zostały przedstawione w tabeli nr 19.

Tab. 19. Masa odpadów zebrana w latach 2012 – 2014 w Gminie Nowa Dęba.

Rodzaj zbiórki odpadów	2012	2013	2014	Różnica 2014/2013	
	Mg	Mg	Mg	Mg	%
Zbiórka zmieszanych odpadów komunalnych (20 03 01)	4955	2611	2838,2	227,2	8,70
Selektywna zbiórka razem	167,4	376,9	464,5	87,6	23,24
Papier	35,4	80,8	96,7	15,9	19,68
Szkło	102	198,1	229	30,9	15,60
Tworzywa sztuczne	30	34	72,1	38,1	112,06
Metale	0	3,1	1,6	-1,5	-48,39
Opakowania wielomateriałowe	0	12,5	30,7	18,2	145,6
Zmieszane odpady opakowaniowe	0	48,4	34,4	-14	28,92
Zmieszane + selektywnie zbierane:	5122,4	2987,9	3302,7	314,8	10,53
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	Brak danych	240	50	-190	-79,17
Razem:		3227,9	3352,7	124,8	3,87

źródło: Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba.

Wprowadzone zmiany i obowiązek składania deklaracji przez właścicieli nieruchomości spowodował uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi i objęcie tym systemem wszystkich gospodarstw i podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Wzrosła też liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne:

Rok 2012 – 4955 - łącznie z nieruchomościami niezamieszkałymi.

Rok 2013 – 2611 - łącznie z nieruchomościami niezamieszkałymi.

Rok 2014 – 2838,2 - łącznie z nieruchomościami niezamieszkałymi.

Odpady opakowaniowe

Zgodnie z znowelizowaną Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach gmina ma obowiązek osiągnięcia określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych. Tabela nr 20 przedstawia w/w poziomy w okresie do 2020 r.

Tab. 20. – Tabela nr 1 z załącznika do rozporządzenia w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

Frakcje odpadów	Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Papier, Metal, Tworzywa sztuczne, Szkło	10	12	14	16	18	20	30	40	50

źródło: Rozporządzenie Min. Środ. z 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych na terenie Gminy Nowa Dęba: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł odpowiednio:

w roku 2012 – 13,5%

w roku 2013 – 31,2%

w roku 2014 - 34,08%

Oznacza, to że gmina Nowa Dęba w 2014r. osiągnęła wymagany przepisami poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, który na rok 2014 zgodnie z rozporządzeniem wynosi 14%.

Odpady ulegające biodegradacji

Zgodnie ze złożonym przez Burmistrza sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2012r., 2013r. i 2014r. z terenu gminy zebrano w latach następujące masy odpadów ulegających biodegradacji:

w 2012r. - 45,4 Mg

- odpady (15 01 01) - opakowania z papieru i tektury – 34,9 Mg, przekazane do recyklingu
- odpady (15 01 03) - opakowania z drewna 2,5 Mg, przekazane do recyklingu
- odpady 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji – 7,7 Mg, przekazane do kompostowania

w 2013r. – 133,9 Mg

- papier i tektura (20 01 01) i opakowania z papieru i tektury (15 01 01) – 80,8 Mg,
- odpady z targowisk 53,1 Mg (20 03 02), które zostały przekazane do recyklingu i składowania na składowisku regionalnym.

w 2014r. – 98,6 Mg

- papier i tektura (20 01 01) – 96,4 Mg,
- opakowania z drewna (15 01 03) – 2,2 Mg,

Znowelizowana Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminy obowiązek osiągnięcia określonych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów. Tabela nr 21 przedstawia ww. poziomy w okresie do 2020r.

Zgodnie ze złożonym przez Burmistrza sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2013r osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995r. wyniósł 48% i był nieco niższy niż wymagany prawem na rok 2014, który wynosi 50%.

Tab. 21. Tabela z załącznika do rozporządzenia w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów.

Rok	Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 R. [%]								
	2012	16 lipca 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	16 lipca 2020
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]	75	50	50	50	45	45	40	40	35

Źródło: Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów.

Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe

Znowelizowane przepisy ustawy nałożyły na gminę obowiązek osiągnięcia określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Tabela nr 22 przedstawia ww. poziomy w okresie do 2020r.

Tab. 22. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

	Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami [%]								
	2012r.	2013 r.	2014 r	2015 r.	2016 r.	2017 r	2018 r.	2019 r.	2020 r
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	30	36	38	40	42	45	50	60	70

źródło: Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

Zgodnie ze złożonym przez Burmistrza sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2014r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe wyniósł 100% co oznacza zebranie 50 Mg tj. wszystkich wytworzonych w gminie odpadów tego rodzaju.

Odpady ze szkolenia poligonowego.

Na terenie gminy Nowa Dęba zlokalizowany jest częściowo jeden z największych poligonów Wojska Polskiego Ośrodek Lipa – Nowa Dęba podlegający dowództwu Wojsk Lądowych, Jednostka Wojskowa nr 3711, Wojskowy Oddział Gospodarczy.

Odpady powstające podczas strzelań (łuski) wojska ćwiczące zbierają celem rozliczenia.

Odpady powstające podczas wybuchów, prac minerskich i oczyszczania poligonu z niewybuchów i przedmiotów niebezpiecznych zawierających materiał wybuchowy są niszczone metodą wybuchową. Elementy nie zawierające materiałów wybuchowych są zbierane, ewidencjonowane i przekazywane jako złom stalowy (kod 17 04 05).

Cele krótkookresowe 2015-2018

Cele stawiane w gospodarce odpadami w Gminie Nowa Dęba są związane zwłaszcza z wprowadzeniem i upowszechnieniem selektywnego zbierania odpadów i likwidacją „dzikich wysypisk”. Są one zbieżne z celami ustawowymi dlatego osiągnięcie n/w celów wynikających z nowo wprowadzonych zasad gospodarowania odpadami jest gwarantem osiągnięcia w czasie celów stawianych sobie przez gminę. Cele zostały określone jako obowiązek polegający na:

- osiągnięciu przez gminę, w każdym roku poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- osiągnięciu przez gminę, w każdym roku poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- ograniczeniu przez gminę, masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Cele średniookresowe 2019 - 2022

Cele średniookresowe do roku 2020 są tożsame z celami krótkookresowymi wymienionymi do osiągnięcia w okresie 2015 – 2018.

Strategia realizacji celów

Realizacja ww. celów będzie realizowana poprzez podejmowanie przez władze gminy działań i inwestycji gminnych (wymienionych w rozdziale 6 POŚ) oraz wspieranie indywidualnych przedsięwzięć poprzez udzielanie wsparcia ekonomicznego, prawnego mającego na celu realizowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Uchwałą nr X/76/2011 z dnia 30.06.2011r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (zmienionej uchwałą nr XXI/182/2012r.) z dnia 30 maja 2012r. ustalono zasady i wysokość dotacji oraz listę priorytetowych przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na realizację których możliwe będzie udzielenie dotacji z budżetu Gminy Nowa Dęba. W ramach realizacji w/w celów znajdują się przedsięwzięcia zapobiegające powstawaniu odpadów azbestu pochodzącego z pokryć dachowych lub elewacji budynków podczas ich wymiany w zakresie dotowania kosztów demontażu, odbioru, transportu i utylizacji azbestu.

Ww. cele będą osiągnięte dzięki bieżącemu monitoringowi gospodarki odpadami, i dokonywaniu corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym:

- możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
- potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadów komunalnych,
- kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych,
- liczby mieszkańców,
- liczby właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, opisane w art. 6 ust. 6 –12 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy,
- ilości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania odbieranych z terenu gminy.

Istotną sprawą dla ochrony środowiska w gminie jest wyeliminowanie występowania dzikich wysypisk odpadów. Służyć temu będzie wybudowanie w gminie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych gdzie mieszkańcy będą mogli bezpłatnie przekazać odpady problemowe takie jak: odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane, opony, odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpady niebezpieczne, odpady zielone oraz inne odpady wysegregowane u źródła np.: tekstylia. PSZOK nie będzie przyjmował jedynie zmieszanych odpadów komunalnych.

Odpowiedniemu zagospodarowaniu odpadów będą służyć zapisy specyfikacji istotnych warunków zamówienia opisywanych w dokumentacji przetargowej wskazującej zgodny z prawem sposób postępowania z odpadami w tym przekazywanie ich do instalacji regionalnych wskazanych w PGO dla woj. podkarpackiego.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Zbiórka odpadów z terenu nieruchomości będzie doskonała w kierunku intensyfikacji metod segregowania u źródła w celu uzyskania optymalnego ekologicznie i ekonomicznie modelu tej zbiórki odpowiedniego dla procesów technologicznych instalacji, do której przekazywane będą odpady komunalne.

3.6 OCHRONA POWIETRZA

Źródła zanieczyszczeń powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, które wytwarzają wymienione w tabeli nr 23 zanieczyszczenia są:

- przemysł,
- spalanie paliwa stałego (węgiel, miął koksowy, koks),
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych,
- emisja niezorganizowana z kopalń (głównie pyły).

Tab. 23. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	Spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
So ₂ (dwutlenek siarki)	Spalanie paliw zawierających siarkę,
No (tlenek azotu)	Spalanie paliw;
No ₂ (dwutlenek azotu)	Spalanie paliw, procesy technologiczne;
Nox (suma tlenków azotu)	Sumaryczna emisja tlenków azotu;
Co (tlenek węgla)	Produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	Powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Amoniak, metan	Transport, produkcja rolna, produkty spalania.

Źródło: Internet, materiały własne

W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania.

Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

Emisja przemysłowa

Stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy kształtuje emisja zanieczyszczeń z procesów technologicznych w zakładach przemysłowych.

Poważnym źródłem zanieczyszczeń atmosfery są znajdujące się na terenie gminy: Zakłady Chemiczne „Siarkopol” Sp. z o. o. (produkcja nawozów granulowanych), "ENERGETYKA WISŁOSAN" Spółka z o. o (ciepłownia), Fenix Metals Sp. z o. o. (linia do przerobu materiałów cynkonośnych), INNOWACJA Sp. z o.o. (procesy topialne). Ponadto emitarami zanieczyszczeń w mniejszej skali są

następujące podmioty: Piekarnia Stefan Buś, Zakład Ceramiki Budowlanej S.C. Jan Dryka i Jacek Wilk, Jednostka Wojskowa Nr 3711 w Nowej Dębie, Izolbex Sp. Jawna.

W zakładach znajdujących się na terenie gminy zainstalowane są urządzenia do redukcji zanieczyszczeń. Skuteczność działania urządzeń oczyszczających jest określana jako stopień redukcji zanieczyszczeń i jest wielkością wskazującą jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzanego do urządzenia jest w nim zatrzymywane.

Tab. 24. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych zainstalowane w zakładach z terenu gminy Nowa Dęba.

Lp.	Nazwa Zakładu	Rodzaj urządzenia	Liczba urządzeń	Skuteczność %
1.	FENIX METALS Sp. z o. o. w Chmielowie	Odpylacz – filtr pulsacyjny workowo - tkaninowy	4	Maksymalne stężenia za filtrem – 4,99 mg/dm ³
2.	EKO-CENTRUM Sp. z o. o. Oddział w Nowej Dębie	Odpylacz - cyklon i filtr tkaninowy	1	98
3.	Zakład Ceramiki Budowlanej Tadeusz Rucki w Chmielowie	Odpylacz – filtr tkaninowy	3	99,8
4.	Zakłady Metalowe „DEZAMET” S.A. w Nowej Dębie	Odpylacz - cyklon, filtr patronowy, filtr tkaninowy	9	70 – 99,9
5.	ENERGETYKA WISŁOSAN Sp. z o. o. w Nowej Dębie	Odpylacz – bateria cyklonów	1	85
		Odpylacz – bateria cyklonów	2	93
6.	UNIDEZ Sp. z o. o. w Nowej Dębie	Odpylacz – filtr workowy, Pulsacyjny	1	95
7.	IZOLBEX Sp. z o. o. Oddział Produkcyjny w Chmielowie	Odpylacz	9	brak danych
8.	INNOWACJA Sp. z o. o. w Nowej Dębie	Odpylacz - filtr workowy	1	brak danych
9.	PRO-FUND Sp. z o. o. Sp. k. w Nowej Dębie	Odpylacz – filtr suchy i filtr kieszeniowy	1	brak danych
		Filtr węglowy	1	30 (lotne związki organiczne)

Źródło: WIOŚ w Rzeszowie, Delegatura Tarnobrzeg.

Niska emisja

Negatywne oddziaływanie na stan jakości powietrza niesie ze sobą niska emisja z lokalnych kotłowni i pieców węglowych, które używane są w indywidualnych gospodarstwach domowych na

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

terenie gminy. W lokalnych systemach grzewczych brak jest urządzeń ochrony powietrza. Emisja z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, która związana jest z okresem grzewczym. Pewnym problemem jest fakt, iż na terenie gminy dochodzi do spalania odpadów komunalnych w piecach centralnego ogrzewania. Spala się w nich różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które są źródłem emisji dioksyn, gdyż proces spalania jest niepełny i zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (około 20 %), siarki (1 – 2 %) oraz azotu (1 %).

W znacznej większości domów węgiel spalany jest w przestarzałych konstrukcyjnie piecach bez właściwego nadzoru procesu spalania i bez urządzeń odpylających.

Zaopatrzenie w gaz i ciepło

W zakresie ochrony powietrza największy wpływ na ograniczenie ilości zanieczyszczeń miało wdrażanie nowoczesnych technologii, likwidacja kotłowni węglowych poprzez wymianę kotłów węglowych na urządzenia grzewcze opalane gazem lub olejem opałowym oraz zainstalowanie nowoczesnych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery z emitorów zakładowych.

Tarnobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa największy zarządca nieruchomości w gminie posiada dwie kotłownie gazowe zasilane gazem ziemnym.

Długość sieci gazowej na terenie gminy wynosi 190,515 km. Gaz dostarczany jest do 4.334 odbiorców.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. W przypadku Gminy Nowa Dęba są to:

Drogi krajowe

Drogi wojewódzkie

Drogi powiatowe i gminne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym należą:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO₂ oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu, toluenu i ksyleny. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw.

Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan i infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych, związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja niezorganizowana

Do tej kategorii zaliczane są inne nie wymienione źródła emisji. Znaczenie w tej kategorii ma emisja pochodząca z zlokalizowanej na terenie gminy oczyszczalni ścieków. Do pozostałych źródeł emisji można zaliczyć np. wypalanie traw, emisję lotnych związków organicznych związanych z procesami technicznymi.

Ocena stanu jakości powietrza na terenie gminy Nowa Dęba.

Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2014 opracowana została w oparciu o przepisy, wprowadzone w życie ustawą Prawo Ochrony Środowiska i odpowiednimi rozporządzeniami Ministra Środowiska:

- z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031),
- z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania ceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1032).
- z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012, poz. 914).

Celem wykonanej oceny jakości powietrza było uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref. Nazwy i kody stref określa w/w rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. Liczba stref w Polsce wynosi 46. Oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi prowadzone są w każdej z 46 stref. W ocenach pod kątem ochrony roślin uwzględnia się 16 stref. Ocenie w kryterium ochrony roślin nie podlegają strefy-aglomeracje o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys. i strefy-miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.

W województwie podkarpackim ocenie pod kątem ochrony zdrowia podlegają 2 strefy: strefa miasto Rzeszów i strefa podkarpacka. Pod kątem ochrony roślin ocena wykonana jest dla strefy podkarpackiej. Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2014 opracowana została w oparciu o wyniki pomiarów poziomów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, wykonanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.

Przy opracowywaniu oceny stopnia zanieczyszczenia powietrza analizie poddano wyniki pomiarów poziomów stężeń zanieczyszczeń z 10 stacji i stanowisk pomiarowych włączonych do wojewódzkiej sieci monitoringu powietrza. Podstawę oceny stanowiły serie pomiarowe ze stacji monitoringu powietrza spełniające wymagania dotyczące jakości danych. Wymagania te dotyczą liczby ważnych danych pomiarowych, pokrycia pomiarami roku objętego oceną oraz niepewności pomiaru.

Ocena obejmuje wszystkie substancje, dla których w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu określono wartości dopuszczalne lub wartości

docelowe stężenia w powietrzu. Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie rocznej, dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia, obejmuje:

1. dwutlenek azotu (NO₂),
2. dwutlenek siarki (SO₂),
3. tlenek węgla (CO),
4. benzen (C₆H₆),
5. ozon (O₃) 4
6. pył zawieszony o średnicy ziaren poniżej 10 µm (PM10),
7. pył zawieszony o średnicy ziaren poniżej 2.5 µm (PM2.5)
8. ołów (Pb),
9. kadm (Cd),
10. nikiel (Ni),
11. arsen (As),
12. benzo(a)piren (B(a)P).

Do zanieczyszczeń, które należy uwzględnić w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony roślin, zalicza się:

1. dwutlenek siarki (SO₂),
2. tlenki azotu (NO_x),
3. ozon (O₃).

Pomiary przeprowadzone zostały na stacjach monitoringu powietrza, zlokalizowanych w województwie podkarpackim, działających w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). W 2014 r. na terenie województwa podkarpackiego występowała duża zmienność kierunków wiatru. Na północy i na wschodzie dominowały wiatry z kierunku zachodniego, w centrum województwa i na południu z południowego zachodu.

Najbliższe zgodnie z różą wiatrów stanowisko pomiarowe monitoringu powietrza występuje w gminie Nisko w województwie podkarpackim. Na stacji w Nisku dominującym kierunkiem wiatru był wiatr wiejący z zachodu. Znaczny udział miały również wiatry z południowego wschodu.

Wykonywane pomiary dotyczą stężeń SO₂, NO₂, NO_x, CO₂, C₆H₆, O₃, PM10, PM2.5, i benzo(a)piranu w pyłe PM10.

Informacje dotyczące ww. stanowiska pomiarowego znajdują się w tabeli nr 25.

Tab. 25. Zakres pomiarowy realizowany na stacji pomiarowej monitoringu powietrza w województwie podkarpackim 2013r.

Nisko ul. Szklarniowa	Zakres pomiarowy								
	SO ₂	NO ₂	NO _x	CO ₂	C ₆ H ₆	O ₃	PM 10	PM 2.5	BaP w PM10.
Badane stężenia zanieczyszczeń									
Rodzaj pomiaru									
A Automatyczny	A	A	A	A	P		M	M	M
M Manualny									
P Pasywny									

Źródło: WIOŚ Rzeszów

Podczas analizy wyników badań przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, pod uwagę brano wyniki dotyczące strefy podkarpackiej, do której zalicza się obszar Gminy Nowa Dęba. Wnioski wynikające z analizy zawarto poniżej.

Zanieczyszczenie powietrza SO₂

W 2014 r. nie odnotowano przekroczeń ustalonej dla dwutlenku siarki normy 1-godzinnej na stacjach automatycznych zlokalizowanych w województwie podkarpackim. Na stacji pomiarowej Nisko w strefie podkarpackiej najwyższe stężenia jednogodzinne SO₂ wyniosły Nisko - 121 µg/m³ tj. (35 % normy).

Maksymalne stężenie średniodobowe dwutlenku siarki obliczone ze stężeń jednogodzinnych, zmierzonych na stacji automatycznej w Nisku 38 µg/m³ tj. (30 % normy).

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki, przeprowadzone w województwie podkarpackim dla roku 2014 nie wykazały przekroczenia obowiązujących norm dla tego zanieczyszczenia.

W całej strefie podkarpackiej (a w tym na terenie Gminy Nowa Dęba) nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych norm. Obszar gminy Nowa Dęba zakwalifikowany został do klasy A co oznacza, że na terenie gminy nie wystąpiło w 2014 r. zagrożenie przekroczenia dopuszczalnych stężeń ustalonych dla dwutlenku siarki w powietrzu.

Zanieczyszczenie powietrza NO₂

W 2014 r. na obszarze województwa podkarpackiego badania zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem azotu w kryterium ochrony zdrowia prowadzone były w 4 punktach pomiarowych metodą automatyczną z jednogodzinnym czasem uśredniania stężeń. W strefie podkarpackiej średnioroczne stężenia dwutlenku azotu w Nisku wyniosły 14 µg/m³ (35 % normy).

Dopuszczalna norma określona dla 1-godzinnych stężeń NO₂ w 2014 r. nie została przekroczona na żadnej stacji monitoringu powietrza w strefie podkarpackiej. Maksymalne stężenia godzinowe, zanotowane na stacji wyniosły w Nisku - 92 µg/m³ (46 % normy).

Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm co dało podstawę do zakwalifikowania stref podkarpackiej w tym obszarze gminy Nowa Dęba do klasy A.

Zanieczyszczenie powietrza CO₂

W 2014 r. na terenie województwa podkarpackiego pomiary zanieczyszczenia powietrza tlenkiem węgla prowadzone były na dwóch stacjach pomiarowych w Rzeszowie na osiedlu Nowe Miasto i w Nisku przy ul. Szklarniowej.

Obliczone maksymalne 8-godzinne kroczące stężenia tlenku węgla na stacjach pomiarowych w województwie podkarpackim nie przekraczały dopuszczalnej normy w żadnej dobie pomiarowej. Maksymalne wartości ze średnich 8-godzinnych kroczących, obliczonych na podstawie pomiarów 1-godzinnych zanotowanych na stanowisku pomiarowym w Nisku przy ul. Szklarniowej wyniosły - 2 130 µg/m³ (21 % normy).

W ocenie jakości powietrza w województwie podkarpackim za rok 2010 w zakresie tlenku węgla strefa podkarpacka zaliczona została do klasy A.

Zanieczyszczenie powietrza benzenem

Pomiary stopnia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego benzenem prowadzone były w 2014 r. w województwie podkarpackim w 8 punktach pomiarowych. W 7 punktach pomiarowych w strefie podkarpackiej badania zanieczyszczenia powietrza benzenem prowadzone były metodą pasywną. Wykonano dwanaście miesięcznych serii pomiarowych równo rozłożonych w ciągu roku.

W strefie podkarpackiej w 2014 r. najwyższe wartości stężeń benzenu, mierzonego metodą pasywną, zanotowane zostały w zależności od lokalizacji stanowiska pomiarowego w okresie styczeń-marzec i wyniosły one 2,9-4,4 µg/m³. W sezonie ciepłym stężenia benzenu nie przekroczyły 1 µg/m³.

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza benzenem przeprowadzone w 2014 r. dla województwa podkarpackiego nie wykazały przekroczenia obowiązującego poziomu dopuszczalnego ustalonego dla tego zanieczyszczenia. Dla stężenia średniorocznego benzenu wyniki modelowania za rok 2014 wykazały występowanie wartości w przedziale 0,003-1,5 µg/m³. Stężenia średnioroczne nie przekroczyły 30 % normy.

Na podstawie wyników badań oraz wyników modelowania rozkładu stężeń benzenu dokonano klasyfikacji stref w województwie podkarpackim ze względu na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego benzenem w kryterium ochrony zdrowia. Strefy miasto Rzeszów i podkarpacka zaliczono do klasy A (dotrzymany roczny standard imisyjny dla benzenu).

Zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀

W 2014 r. badania zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym o średnicy ziaren poniżej 10 µm prowadzone były w województwie podkarpackim na 9 stanowiskach pomiarowych. Na obszarze województwa podkarpackiego utrzymuje się ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłem PM₁₀.

W 2014 r. monitorowanie poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM₁₀ w strefie podkarpackiej prowadzone było w ośmiu punktach pomiarowych, z których wyniki uwzględniono w ocenie jakości powietrza. Stanowiska zlokalizowane były w: Przemyślu, Jaśle, Nisku, Mielcu, Krośnie, Jarosławiu, Tarnobrzegu i Sanoku. Stężenia średnioroczne pyłu PM₁₀ na stacjach pomiarowych nie przekroczyły w 2014 r. ustalonej na poziomie 40 µg/m³ normy średniorocznej. W przypadku stacji w Nisku wyniosły one 32 µg/m³.

W zakresie stężeń dobowych określono na 35 liczbę dni z przekroczeniem dopuszczalnego dobowego poziomu dopuszczalnego wynoszącego $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwięcej przekroczeń normy dobowej PM10 stwierdzono w Jarosławiu – 79 dni. Liczba przekroczeń dobowych zaobserwowanych na stacji w Nisku wyniosła 47 przypadków. Najmniej w Jaśle 28 dni. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych przekroczenia normy dobowej pyłu PM10 notowane były w okresie grzewczym. W 2014 r. najwięcej przekroczeń na stacjach pomiarowych zlokalizowanych w strefie podkarpackiej zanotowano w lutym.

Analizując wyniki stężenia pyłu PM10 w strefie podkarpackiej w kontekście czasu, w którym wystąpiło narażenie ludzi na ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłem stwierdzić można, że zjawisko takie utrzymywało się przez 7-22 % roku.

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, przeprowadzone dla 2014 r. dla województwa podkarpackiego wykazały przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych określonych dla tego zanieczyszczenia.

Wartości stężeń średniorocznych pyłu PM10 określone w modelowaniu zawierały się w przedziale $4-63 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (10-158 % poziomu dopuszczalnego). W strefie podkarpackiej najwyższe stężenie średnioroczne pyłu PM10 $63 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zlokalizowano w Przemyślu.

Na podstawie wyników badań na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego pyłem PM10 w kryterium ochrony zdrowia strefa podkarpacka (w tym gmina Nowa Dęba) zaliczone zostały do klasy C (przekroczenie standardów imisyjnych określonych dla pyłu PM10). Niemniej gmina Nowa Dęba nie została zaliczona do obszaru przekroczeń w zakresie dopuszczalnego stężenia dobowego pyłu PM10, których łącznie w województwie podkarpackim wyznaczono 18.

Zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym PM2.5

W 2014 r. badania zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym o średnicy ziaren poniżej $2.5 \mu\text{m}$ prowadzone były w województwie podkarpackim na 5 stanowiskach pomiarowych. Wyniki pomiarów pyłu PM2.5 wykazały zanieczyszczenie powietrza pyłem o wielkości ziaren poniżej $2,5 \mu\text{m}$ na poziomie ustalonej normy.

W roku 2014 poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem PM2.5 w strefie podkarpackiej monitorowany był metodą manualną na trzech stanowiskach pomiarowych w Jaśle, w Krośnie i w Nisku oraz metodą automatyczną w Przemyślu. W punkcie pomiarowym w Nisku stężenie średnioroczne pyłu PM2.5 wyniosło $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i stanowiło 100 % normy rocznej.

Maksymalne dobowe stężenia pyłu PM2.5 na stanowisku pomiarowym Nisko wyniosło - $88 \mu\text{g}/\text{m}^3$,

W rocznej serii pomiarowej liczba dni ze stężeniem dobowym PM2.5 wyższym od $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wyniosła w Nisku – 137.

Analizując wyniki stężenia pyłu PM2.5 w kontekście czasu, w którym wystąpiło narażenie ludzi na ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza pyłem stwierdzić można, że zjawisko takie utrzymywało się w podkarpackiej od 29 % do 38 % roku.

Na podstawie wyników badań dokonano klasyfikacji stref w województwie podkarpackim ze względu na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego pyłem PM2.5 w kryterium ochrony zdrowia. Strefa podkarpacka zaliczone zostały do klasy C (przekroczenie standardów imisyjnych określonych dla pyłu PM2.5).

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Wyniki pomiarów i modelowania były podstawą do wyznaczenia obszarów przekroczeń pyłu PM_{2.5} w województwie podkarpackim. Łącznie w województwie podkarpackim wyznaczono 4 obszary przekroczeń w zakresie dopuszczalnego stężenia średniorocznego pyłu PM_{2.5}. Gmina Nowa Dęba nie została zaliczona do żadnego obszaru przekroczeń.

Analiza emisji na potrzeby modelowania rozkładu stężeń średniorocznych pyłu PM_{2.5} wykazała, że w przypadku tego zanieczyszczenia dominują dwa typy emisji powierzchniowa i napływowa. Na obszarze gminy Nowa Dęba największy udział w stężeniach średniorocznych pyłu PM_{2.5} miała emisja napływowa.

Zanieczyszczenie powietrza metalami oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀

W 2014 r. WIOŚ w Rzeszowie prowadził badania zawartości arsenu, kadmu, niklu, ołowiu w pyłe PM₁₀ na 4 stanowiskach pomiarowych, a benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ na 9 stanowiskach pomiarowych, z których wyniki uwzględniono w ocenie rocznej.

W zakresie stężenia metali oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ przekroczeń dopuszczalnych norm nie odnotowano w przypadku:

- a) kadmu,
- b) arsenu,
- c) niklu,
- d) ołowiu,

Ze względu na zanieczyszczenie w/w substancjami strefa podkarpacka zakwalifikowana została do klasy A co oznacza, że na terenie strefy nie wystąpiło zagrożenie przekroczenia wartości dopuszczalnej, ustalonej dla w/w substancji w powietrzu.

Przekroczenia odnotowano natomiast w przypadku:

- a) benzo(a)pirenu

Badania benzo(a)pirenu prowadzone w wojewódzkiej sieci monitoringu jakości powietrza w 2014 r. wykazały przekroczenie wartości docelowej we wszystkich punktach pomiarowych. Najwyższe średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu wynoszące 3,4 ng/m³ (340 % poziomu odniesienia) odnotowano w Nisku. W pozostałych punktach pomiarowych średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu zawierały się w przedziale 2,7-3,3 ng/m³ (270-330 % wartości docelowej).

W strefie podkarpackiej stężenia średniotygodniowe benzo(a)pirenu na stacjach monitoringu powietrza zawierały się w przedziale 0,1-18,4 ng/m³. Najwyższe zanotowane z pomiarów w 2014 r. stężenia B(a)P kształtowały się na poziomie 10,3-18,4 ng/m³. Wartość maksymalna benzo(a)pirenu wystąpiła w Mielcu.

Wyniki modelowania zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pienem, przeprowadzone dla 2014 r. dla województwa podkarpackiego wykazały przekroczenia obowiązującego poziomu docelowego na znacznych obszarach województwa, zarówno na obszarach miejskich jak i wiejskich.

Po przeanalizowaniu wyników pomiarów ze stacji monitoringu powietrza oraz wyników modelowania dokonano klasyfikacji stref w województwie podkarpackim ze względu na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego benzo(a)pienem w kryterium ochrony zdrowia. Strefy

miasto Rzeszów i podkarpacka zakwalifikowane zostały do klasy C co oznacza, że na terenie województwa wystąpiło przekroczenie wartości docelowej, ustalonej dla B(a)P w powietrzu.

Wyniki pomiarów i modelowania były podstawą do wyznaczenia obszarów przekroczeń w województwie podkarpackim. Łącznie w województwie podkarpackim wyznaczono 20 obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Gmina Nowa Dęba nie została zaliczona do w/w obszaru.

Analiza emisji na potrzeby modelowania rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu wykazała, że w przypadku tego zanieczyszczenia dominowały dwa typy emisji powierzchniowa i napływowa. W gminie Nowa Dęba dominuje emisja powierzchniowa.

4.4.2. Cele krótkookresowe 2015 - 2018

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Do celu tego należy:

- Eliminacja paliw węglowych niskiej jakości i promowanie wykorzystania alternatywnych w tym odnawialnych źródeł energii (oze) poprzez ich popularyzację i możliwe prawem wsparcie finansowe;
- Przebudowa dróg gminnych w kierunku nawierzchni bitumicznych;
- Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów;
- Edukacja mieszkańców na temat zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych.

4.4.3. Cele średniookresowe 2019 - 2022

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Do tych celów należy:

- Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów;
- Zlokalizowanie obszarów narażonych na ekspozycję hałasem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów;
- Rozpoznanie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych;
- Wprowadzanie i propagowanie systemu przewozów kombinowanych: rower z innymi środkami lokomocji;
- Współpraca przy tworzeniu baz danych dotyczących powietrza atmosferycznego, systemu monitoringu środowiska;
- Poprawa stanu nawierzchni dróg (obniżenie emisji komunikacyjnej).

4.4.4. Strategia realizacji celów

Realizacja w/w celów będzie realizowana poprzez podejmowanie przez władze gminy działań i inwestycji gminnych (wymienionych w rozdziale 6) oraz wspieranie indywidualnych przedsięwzięć poprzez udzielanie wsparcia ekonomicznego, prawnego mającego na celu realizowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska. Uchwałą nr X/76/2011 z dnia 30.06.2011r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony

środowiska i gospodarki wodnej oraz (zmienionej uchwałą nr XXI/182/2012r.) z dnia 30 maja 2012r ustalono zasady i wysokość dotacji oraz listę priorytetowych przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, na realizację których możliwe będzie udzielenie dotacji z budżetu Gminy Nowa Dęba. W ramach realizacji ww. celów znajdują się przedsięwzięcia zapobiegające zanieczyszczeniu powietrza azbestem pochodzącym z pokryć dachowych lub elewacji budynków podczas ich wymiany w zakresie dotowania kosztów demontażu, odbioru, transportu i utylizacji azbestu.

Z uwagi na wiejsko-miejski charakter gminy, na jej terenie przeważa rozproszona zabudowa jednorodzinna. Sprzyja to powstawaniu tzw. „niskiej emisji”, która jest istotnym problemem środowiskowym. W celu jej ograniczenia zaleca się podjęcie następujących działań:

- Wykonanie i wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowa Dęba mającego na celu podjęcie działań ograniczających emisję pyłów PM 2,5, PM 10 oraz benzo(a)pirenu w tym:
  - Sukcesywną wymianę oraz przeprowadzenie modernizacji używanych jeszcze na terenie posesji prywatnych przestarzałych kotłów węglowych CO, na kotłownie opalane olejem opałowym, gazem płynnym lub energią elektryczną i zastępowanie ich nowoczesnymi piecami o wyższej sprawności i niższym zapotrzebowaniu na paliwo oraz o mniejszej emisji spalin;
  - Edukacja społeczna i uświadamianie o szkodliwości spalania różnego rodzaju odpadów oraz węgla o słabej kaloryczności i dużym zasiarczeniu w paleniskach domowych;
  - Promowanie działań zmierzających do eliminacji strat ciepła z budynków mieszkalnych (docieplenia, wymiana okien itp.);
  - Promowanie stosowania paliw proekologicznych takich jak np. gaz ziemny, olej opałowy;
  - Odpowiednie kształtowanie nowej zabudowy, zgodnej z kierunkami i uwarunkowaniami rozwojowymi gminy, która umożliwi właściwy ruch masom powietrza, poprzez wzrost prędkości wiatru;
  - Instalowanie nowych źródeł ewentualnego zanieczyszczenia powietrza na kierunku, z którego najrzadziej wieją wiatry ku terenom chronionym. Przy lokalizacji kilku źródeł emisji należy tak je ustawiać, aby na najczęściej notowanych kierunkach smugi dymów nie nakładały się.

3.7 OCHRONA PRZYRODY

Charakterystyka i ocena aktualnego stanu oraz istniejące zagrożenia środowiskowe.

Szata roślinna gminy Nowa Dęba jest dosyć zróżnicowana. Blisko 50% stanowią lasy, znaczna część to trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska), występujące na glebach organicznych. Szata roślinna miasta Nowa Dęba jest silnie przekształcona. Występujące na terenie miasta lasy ulegają wycinaniamu w celu zmiany przeznaczenia zagospodarowania gruntów. Lasy zachowane są tutaj jedynie lokalnie na obszarach wydm, tworząc harmonijne enklawy roślinności wśród zabudowy mieszkalnej.

Ze względu na duży udział lasów w ogólnej powierzchni gminy będących pozostałością dawnej Puszczy Sandomierskiej, teren gminy Nowa Dęba stanowi ostoję wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Występują tutaj takie rośliny, jak: storczyk podkolan biały, bez koralowy, konwalia majowa, grzybień biały, śnieżyńka przebiśnieg, szczyr trwały, fiołek bagienny, rutewka orlikolistna. Do najważniejszych ssaków zaliczyć należy: wilki, bobry oraz liczne gatunki zwierząt łownych.

Na obszarze gminy występują dwa ekosystemy należące do rzadkich zbiorowisk: torfowisko i wrzosowisko. Torfowisko położone jest w sąsiedztwie Stawów Buda Stalowska, natomiast wrzosowisko w sąsiedztwie kompleksu leśnego w granicach poligonu wojskowego.

Zasoby przyrody objęte ochroną prawną

Na terenie gminy w stanie obecnym nie ustanowiono przestrzennych form ochrony przyrody w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie przyrody. Ochronie prawnej z mocy wymienionej ustawy podlegają pomniki przyrody wpisane do rejestru wojewódzkiego.

Statusem pomników przyrody ożywionej na terenie gminy Nowa Dęba objęto 17 sztuk drzew pomnikowych:

lipa drobnolistna – 1 sztuka, rosnąca w okolicach dworu w Chmielowie,

- dąb szypułkowy – 6 sztuk, z czego 2 szt. rosnące koło dworu w Chmielowie, 1 szt. rosnąca na prywatnej posesji w Nowej Dębie, 1 szt. przy drodze powiatowej ulica Kościuszki w Nowej Dębie, 2 szt. na terenie Nadleśnictwa Nowa Dęba,
- jesion wyniosły – 7 sztuk, teren Nadleśnictwa Nowa Dęba,
- grab zwyczajny – 1 sztuka, teren Nadleśnictwa Nowa Dęba,
- wiąz szypułkowy – 1 sztuka, teren Nadleśnictwa Nowa Dęba,
- sosna zwyczajna – 1 sztuka, teren Nadleśnictwa Nowa Dęba.

Chronione, rzadkie i cenne gatunki roślin

- długosz królewski (*Osmunda regalis*) - gatunek suboceaniczny,
- mącznica lekarska (*Arctostaphylos uva ursi*) gatunek charakterystyczny dla północnych regionów Polski,
- wawrzynek główkowy (*Daphne cneorum*) - gatunek wpisany do "Polskiej Czerwonej Księgi Roślin".

Na terenach leśnych zlokalizowano niezwykle rzadkie stanowisko modliszki (*Mantis religiosa*).

Chronione, rzadkie i cenne gatunki zwierząt.

ptaki drapieżne objęte ochroną strefową:

- orzeł bielik (*Haliaeetus albicilla*),
- orlik krzykliwy (*Aguila pomarina*),
- bocian czarny (*Ciconia nigra*),

gatunki skrajnie zagrożone:

- dzierzba czarnoczelna (*Lanius minor*),

gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie:

- kulik wielki (*Neumenius arguata*),
- dubelt (*Gallinago media*),
- bączek (*Ixobrychus minutus*).

W okolicach Budy Stalowskiej odnotowano 7 gatunków nietoperzy, w tym kolonię *Eptesicus serotinus*.

Obszary cenne przyrodniczo

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

W miejscowości Buda Stalowska znajduje się kompleks stawów rybnych położony w otoczeniu lasów i łąk z interesującą ornitofauną o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Na terenie stawów (ponad 600 ha) i otuliny leśnej (100 ha) zidentyfikowano 177 gatunków ptaków środowisk wodnych, błotnych, leśnych, łąkowych, polnych i innych. Wśród gatunków ptaków ze środowiska wodnego i bagienne, uchodzących za najrzadsze i wymierające należy wymienić: czaplę purpurową i białą, orlika krzykliwego, rybołowa, bielika, perkoza rogatego, kormorana czarnego, ślepowrona, orła przedniego, kanię czarną, bociana czarnego.

Na obszarze tym występują również rzadkie zbiorowiska roślinne z grzybieniem białym, czy grąd mieszany świeży z zespołem grądu wschodniopolskiego. Innym atutem tego krajobrazu jest szata roślinna.

System powiązań przyrodniczych i obszary Natura 2000

W związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej Polska musi utworzyć na swoim obszarze część europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 w oparciu o obowiązujące w niej ustawodawstwo. W zakresie ochrony przyrody aktami prawnymi są:

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dn. 21.05.1992. r. (tzw. Dyrektyw Siedliskowa) w sprawie ochrony siedlisk naturalnych i dzikiej flory i fauny (w oparciu o nią tworzy się Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO),

Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 02.04.1979. r. (tzw. Dyrektywa Ptasia) w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków, stanowiąca podstawę do wydzielenia Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO).

Ochrona bioróżnorodności w tej sieci będzie realizowana na podstawie planów ochrony, których ustalenia będą wiążące dla planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzenia lasów itp. W ramach sieci Natura 2000 utworzono Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Sandomierska o powierzchni 129115, 59 ha (kod PLB180005), w którego obrębie znajduje się część gminy Nowa Dęba.

Obszar położony jest w południowo-wschodniej części Polski w widłach Wisły i Sanu obejmuje znaczną część jednego z większych leśnych kompleksów w Polsce ciągnącego się południkowo na terenie Kotliny Sandomierskiej pomiędzy Tarnobrzegiem i Stalową Wolą na północy i Rzeszowem na południu. W przeszłości teren ten został częściowo odlesiony tworząc obecnie mozaikę lasów i terenów rolniczych. Rolnictwo pozostaje tu w dużym stopniu ekstensywne ze względu na to, że dominują piaszczyste gleby bielcowe. Przez puszcę przepływają rzeki Łęg i Trześniówka, prawobrzeżne dopływy Wisły. Rzeka Łęg wraz z dopływami Przywrą i Zyzogą zachowały w znacznej części swój naturalny charakter.

W rejonie Budy Stalowskiej znajduje się duży kompleks znaturalizowanych stawów rybnych. Mniejsze kompleksy stawów rybnych znajdują się koło miejscowości Babule i Grębów. Dominującym typem użytkowania ziemi są lasy i tereny rolnicze.

W granicach proponowanego obszaru znajduje się także wiele wsi i przysiółków. Fragment północnej części obszaru, w rejonie Nowej Dęby, obejmuje tereny poligonu wojskowego.

Obszar stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 43 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Obszar cenny z punktu widzenia liczebności

bociana czarna, bociana białego, ptaków drapieżnych i derkacza (powyżej 1% populacji polskiej). W przypadku kraski, podgorzałki i czapli białej obszar stanowi miejsce gniazdowania ponad 10% populacji gatunków w Polsce, jest więc jedną z kluczowych ostoi dla ich zachowania. Ponadto, obszar jest miejscem licznych występowania w okresie lęgowym świergotka polnego, lelka, dudka, dzięciołów (średniego, czarnego, białoszyjowego, zielonosiwego i zielonego), gąsiora, skowronka borowego, trzmielozjada, jarzębatki, ortolana, potrzęsacza).

Na terenie gminy Nowa Dęba w ramach sieci Natura 2000 – utworzono Potencjalny Obszar Ochrony Siedlisk pod nazwą „Enklawy Puszczy Sandomierskiej” (kod PLH 18_20).

Obszar położony jest w centralnej części Kotliny Sandomierskiej, pokrytej w dużej mierze przez lasy. Zajmuje Równinę Tarnobrzeską oraz północną, krawędziową część Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Na pokrywę geologiczną składają się utwory pochodzenia fluwialnego, fluwioglacjalnego i glacialnego, które zalegają na nieprzepuszczalnych łożach mioceńskich. Taki układ warstw sprzyja zachowaniu wilgotności podłoża pomimo przeprowadzonych tu melioracji. Znamiennej cechą obszaru są duże kontrasty siedliskowe, występujące często pomiędzy sąsiadującymi płatami roślinności. Z jednej strony są to ekosystemy wykształcone na piaszczystym i wybitnie suchym podłożu, z drugiej zaś położone w lokalnych obniżeniach i silnie uwilgotnione. Kotlina Sandomierska jest regionem o stosunkowo dużych, jak na tą część Polski, wpływach klimatu atlantyckiego. Obszar charakteryzuje się znacznym stopniem naturalności i małą gęstością zaludnienia. Głównymi sposobami użytkowania są tu gospodarka leśna i ekstensywne rolnictwo.

W obszarze zlokalizowanych jest też kilka dużych, znaturalizowanych stawów hodowlanych (w okolicach Budy Stalowskiej) oraz poligon wojskowy.

Obszar jest proponowany do objęcia ochroną w celu zachowania najbogatszych fragmentów Puszczy Sandomierskiej, które wykazują duże nagromadzenie siedlisk i gatunków z Załączników I i II Dyrektywy Siedliskowej. Na poziomie regionalnym obszar pełni istotną rolę w ochronie siedliska suche wrzosowiska - Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylyon (4030), a także gatunków bezkręgowców: modraszek telejus *Maculinea Telesiu* (1059), modraszek nausitous *Maculinea nausitbous* (1061), szlaczkoń szafrańiec *Colias myrmydone* (4030), pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (1084).

Lasy

Gmina Nowa Dęba leży na terenie dawnej Puszczy Sandomierskiej, toteż w krajobrazie dominują lasy. Gmina Nowa Dęba charakteryzuje się największym w powiecie tarnobrzeskim wskaźnikiem lesistości wynoszącym 45% (średni wskaźnik lesistości dla powiatu wynosi ok. 33%). Gatunkami lasotwórczymi budującymi drzewostan gminy są:

- sosna zwyczajna 80,6%,
- brzoza brodawkowata 7,5%,
- olsza czarna 4,1%,
- dąb 4,2%,
- jodła pospolita 1,9%,
- świerk pospolity 0,4%,
- modrzew europejski 0,3%,
- jesion wyniosły 0,4%,
- grab i inne 0,6%.

W lasach gminy dominują siedliska borowe, które stanowią 70,4%. Ponadto występują siedliska lasowe – 25,4% i siedliska łąkowe – 4,2%. Większość drzewostanów to drzewostany z dominującą sosną. Na uwagę zasługują drzewostany olszy czarnej, spotkać tu można również lasy grądowe ze starymi okazami dębów szypułkowych i jesionów.

Teren gminy leży w VI Małopolskiej Krainie Przyrodniczo – Leśnej, Dzielnicy 10 – Niziny Sandomierskiej, Mezoregion Puszczy Sandomierskiej i Mezoregion Niziny Nadwiślańskiej. Według leśnej regionalizacji dla nasion i sadzonek nadleśnictwo należy do makroregionu 512/6, mikroregionu nasiennego 660.

Lasy gminy Nowa Dęba w większości stanowią własność Skarbu Państwa i administrowane są przez Nadleśnictwo Nowa Dęba. Lasy prywatne i gminne zajmują 8,5% ogólnej powierzchni lasów. Lasy Nadleśnictwa Nowa Dęba w 72,5 % zaliczone są do lasów ochronnych. Główne kategorie ochronności na terenie gminy Nowa Dęba to:

- lasy wodochronne - Nadleśnictwo leży w zlewni Wisły i jej dopływów Łęgu i Trześniówki. Na zasoby wodne omawianego obszaru składają się również naturalne bagna, a w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa Nowa Dęba znajduje się fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”,
- lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności kraju – na terenie Nadleśnictwa znajduje się poligon wojskowy, który zajmuje całkowitą powierzchnię w Obrębie Dęba i ok. 40% w Obrębie Buda Stalowska.

Lasy położone w północno-zachodniej części gminy wykazują obniżony stan zdrowotny spowodowany zanieczyszczeniem środowiska związanym z wydobywaniem siarki. Jednakże w ostatnich latach zmniejszyła się skala wydobywania siarki w powiecie tarnobrzeskim, w związku z czym wpływ zanieczyszczenia powietrza związkami siarki pochodzącymi z tego źródła, na roślinność jest coraz mniejszy.

W ochronie lasu obowiązuje zasada profilaktycznego działania. Jest to całokształt działań i środków mających na celu zapobieganie procesom chorobowym oraz zwiększenie zdolności obronnej drzew w stosunku do szkodników i czynników chorobotwórczych. Cele ochronne odnoszą się nie tylko do drzewostanu, ale także do biotopu i całej biocenozy, a więc do wszystkich elementów składowych lasu (gleba, ściółka, runo, podszyt, struktura piętrowa, drzewostan, fauna).

Na terenie gminy Nowa Dęba zagrożeniem dla zasobów leśnych są:

- czynniki naturalne abiotyczne - obniżanie poziomu wód gruntowych, susze, wiatr i mróz;
- czynniki naturalne biotyczne - owady fitofagiczne, grzyby pasożytnicze, zwierzyzna leśna;
- czynniki pochodzenia antropogenicznego - zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie wód, gospodarka odpadami (dzikie wysypiska), zagrożenia pożarowe, zmiana leśnego użytkowania terenu na inne formy, zaśmiecanie terenów leśnych.

Ważną zasadą ochrony lasu jest wymóg minimalizacji szkód ekologicznych, które mogą wystąpić na skutek wykonywanych zabiegów. Celem ochrony lasu przed szkodnikami i patogenami chorobotwórczymi nie jest całkowite ich wyniszczenie, lecz ograniczenie występowania tych organizmów do poziomu niepowodującego szkód gospodarczo-znośnych. Stosowane zabiegi powinny zapewniać stan równowagi i możliwie swobodny przebieg procesów ekologicznych w biocenozie.

Szkody od zwierzyny płowej w formie zgryzania upraw lub spałowania młodników są gospodarczo znośne. Głównymi sprawcami są sarny i jelenie. Na terenie nadleśnictwa występują również szkody spowodowane działalnością bobrów, wynikiem czego jest podtapianie drzewostanów.

3.8 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE

Jednym z większych zagrożeń dla środowiska jest zlokalizowany częściowo na terenie gminy Nowa Dęba jeden z największych poligonów Wojska Polskiego Ośrodek Szkolenia Poligonowego Nowa Dęba – Lipa, podlegający dowództwu Wojsk Lądowych. Składa się on z dwóch odrębnych części:

- - południowej o powierzchni całkowitej 15 990 ha, z polem roboczym (teren do ćwiczeń) - 4070 ha;
- - północnej o powierzchni całkowitej 8475 ha, z polem roboczym (teren do ćwiczeń) - 1800 ha.

Siły zbrojne wykorzystują środowisko naturalne w trojaki sposób:

- wypełniając funkcje bytowo-gospodarcze – służące zapewnieniu odpowiednich warunków dla pełnienia służby i wypoczynku żołnierzy w obiektach wojskowych, w koszarach, na lotniskach, w portach, itp.,
- w trakcie przemieszczania się pomiędzy miejscami stałej dyslokacji oraz do miejsc ćwiczeń (szkolenia),
- podczas działalności szkoleniowej – obejmującej ćwiczenia poligonowe.

Ubočnym skutkiem działalności bytowo-gospodarczej są typowe dla większych skupisk ludzkich oddziaływania na środowisko, obejmujące:

- wprowadzanie do powietrza substancji zanieczyszczających ze spalania paliw w lokalnych kotłowniach oraz w silnikach spalinowych,
- odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi,
- wytwarzanie i gromadzenie (na składowiskach własnych jednostek wojskowych lub na składowiskach gminnych) lub utylizację różnorodnych odpadów, w tym także odpadów niebezpiecznych,
- emitowanie hałasu,
- przekształcenia powierzchni ziemi związane z rozbudową socjalno-bytowej oraz specjalistycznej infrastruktury technicznej na terenie obiektów wojskowych itp.

Podczas przemieszczania się wojsk z miejsc stałej dyslokacji do miejsc prowadzenia ćwiczeń, głównym czynnikiem oddziałującym na środowisko są emisje zanieczyszczeń z silników spalinowych pojazdów oraz hałas. Mogą także wystąpić ograniczenia w ruchu innych pojazdów (część pojazdów wojskowych posiada nietypowe wymiary), czy nawet kolizje, wypadki, katastrofy związane z uwolnieniem do środowiska niebezpiecznych substancji.

W ramach działalności szkoleniowej, a zwłaszcza ćwiczeń wykorzystujących poligony i wymagających użycia sprzętu bojowego (sprzętu ciężkiego, samolotów, okrętów), prowadzenia szkoleń specjalistycznych (inżynierskich, chemicznych itd.), wykorzystywania stacji radiolokacyjnych i innych urządzeń emitujących promieniowanie niejonizujące, wykonywania lotów przez samoloty dyżurne, oddziaływanie na środowisko polega przede wszystkim na:

- emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza (z silników spalinowych, jako produktów detonacji materiałów wybuchowych oraz wybuchów bomb i pocisków, ze spalania napalmu),
- przekształceniach powierzchni ziemi (niejednokrotnie o nasileniu równoważnym z degradacją),
- niszczeniu szaty roślinnej oraz negatywnym oddziaływaniu na świat zwierzęcy,
- emisji hałasu,
- zanieczyszczaniu gleby, a w niektórych przypadkach także i wód podziemnych, substancjami ropopochodnymi,
- powstawaniu odpadów (związanych z bytowaniem żołnierzy na poligonach oraz odpadów "technicznych").

Szczególne zagrożenia dla środowiska występują podczas szkolenia bojowego wojsk. Charakter i skala tych zagrożeń zależy od rodzaju prowadzonych ćwiczeń, rodzaju szkolących się jednostek oraz ilości zaangażowanych ludzi i sprzętu. Można jednak przyjąć, że podczas szkolenia wojsk na poligonach zawsze będą występować następujące rodzaje oddziaływań:

- 1) oddziaływanie związane z koncentracją określonej ilości ludzi - wiąże się to z koniecznością zaopatrzenia w wodę i żywność, powstawaniem określonych ilości ścieków i odpadów, transportem, zimą ogrzewaniem oraz całą resztą spraw związanych z obsługą socjalno - bytową żołnierzy,
- 2) oddziaływanie związane z koncentracją sprzętu i prowadzonymi szkoleniami, które w nieuchronny sposób negatywnie wpływają na środowisko - strzelania, pozoracja pola walki i stref skażonych, przemarsze i przemieszczenia wojsk, huk, dym, hałas silników, zniszczenia gleby przez ciężkie pojazdy, kopanie schronów, maskowanie oraz techniczna obsługa sprzętu, zaopatrzenie w paliwo, materiały eksploatacyjne, amunicję.

W trakcie ćwiczeń mogą wystąpić także nieprzewidziane sytuacje awaryjne, wypadki, katastrofy itp. Stanowią one największe potencjalne ryzyko dla środowiska przyrodniczego, a usuwanie ich skutków może wymagać poważnych nakładów finansowych i czasu. W tej grupie do najistotniejszych zaliczyć można:

- zniszczenia drzewostanów w lasach na skutek pożarów czy przejazdu ciężkich wozów bojowych,
- zanieczyszczenie gruntów, a także wód powierzchniowych lub podziemnych produktami ropopochodnymi czy innymi substancjami chemicznymi.

Do tej grupy zaliczyć należy także przekroczenia planowanego zakresu ćwiczeń czy wyjście poza wyznaczone obszary, co również może prowadzić do niepotrzebnych strat w środowisku przyrodniczym.

W trakcie prowadzenia ćwiczeń narażone są w mniejszym lub większym stopniu wszystkie elementy środowiska przyrodniczego. Jednak wpływ na poszczególne elementy może być różny, różne są również skutki takich oddziaływań i koszty ewentualnych działań ograniczających ich wpływ lub prac rekultywacyjnych prowadzonych w celu likwidacji skutków oddziaływań negatywnych.

4.5.2. Cele krótkookresowe 2015 - 2018

- Ochrona lasów oraz dążenie do objęcia wybranych terenów przyrodniczych programami ich ochrony;
- Ochrona, zwiększenie ilości oraz uporządkowanie terenów zielonych;
- Utrzymanie bioróżnorodności, zwłaszcza na terenach chronionych;
- Uwzględnianie wartości przyrodniczych podczas ustalania polityki gminy.

4.5.3. Cele średniookresowe 2019 - 2022

- Utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich warunkach przyrodniczych;
- Ochrona bioróżnorodności poprzez ochronę zasobów i wartości przyrodniczych w obrębie obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000;
- Ochrona siedlisk przyrodniczych, terenów bytowania chronionych gatunków fauny i występowania chronionych gatunków flory na pozostałym obszarze gminy, zgodnie z obowiązującymi unormowaniami prawnymi;
- Zachowanie bioróżnorodności poprzez ochronę gatunkową roślin i zwierząt;
- Respektowanie zasad zagospodarowania w otoczeniu obiektów przyrody prawnie chronionej (pomniki przyrody żywej);
- Powiązanie polityki środowiskowej z planowaniem przestrzennym;
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska;
- Tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych na terenach cennych przyrodniczo i bogatych krajobrazowo;
- Ochrona zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i zabagnionych,
- Ochrona i rozwój terenów zieleni urządzonej;
- Eliminacja „dzikiej” eksploatacji kruszyw, w szczególności na terenach leśnych.

4.5.4. Strategia realizacja celów.

Jednym z zadań leżących w kwestii gminy jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do dóbr przyrody oraz ich ochrona i kształtowanie. Aby te warunki zostały spełnione należy:

- uwzględnić obowiązek tworzenia i ochrony terenów zieleni w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- uwzględnić granice rolno-leśne w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- wdrażać propozycję obiektów i obszarów chronionych wyróżniających się walorami przyrodniczymi,
- zachować ciągłość „korytarzy ekologicznych” znajdujących się na terenie gminy,
- prowadzenie gospodarki leśnej pozwalającej na prawidłowy rozwój drzewostanów,
- zmniejszenie presji wywieranej na kompleksy leśne przez odpowiednie zagospodarowanie terenów do nich przylegających,
- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych połączone z rekultywacją terenów zdegradowanych przy ich użytkowaniu,
- zachować bioróżnorodność agrocenoz, rekultywowanych terenów poeksploatacyjnych, walorów krajobrazowych cennych fizjograficznie form krajobrazu,

- podnosić świadomość ekologiczną lokalnych społeczności poprzez programy edukacji ekologicznej koordynowanej przez organizacje, stowarzyszenia lub władze gminy.

3.9 OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM.

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania:

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia);
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne);
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 1 kV/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. Ponadto rozporządzenie określa:

- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;
- metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;
- metody wyznaczania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

W 2013 r. WIOŚ w Rzeszowie wykonał badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Badania wykonano w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Podkarpackiego na lata 2013-2015”.

Program badań poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa realizowany jest w trzyletnim cyklu pomiarowym, łącznie w 135 punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na następujących obszarach:

1. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców większej od 50 tys.,
2. w pozostałych miastach,
3. na terenach wiejskich

Badania poziomów pól elektromagnetycznych w 2013 r. w woj. podkarpackim zostały przeprowadzone w 45 punktach pomiarowych. Wyniki badań nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku

4.6.1. Charakterystyka i ocena aktualnego stanu.

Przez obszar gminy Nowa Dęba przebiegają następujące linie elektroenergetyczne najwyższego i wysokiego napięcia:

1. linia 220 kV 2 x Połaniec – Chmielów (znaczenie wojewódzkie),
2. linia 220 kV Chmielów – Boguchwała (znaczenie regionalne),
3. linia 220 kV Chmielów – Stalowa Wola (znaczenie powiatowe),
4. linia 110 kV Jezioroko – Chmielów (znaczenie lokalne),
5. linia 110 kV Chmielów – Tarnobrzeg (znaczenie lokalne),
6. linia 110 kV Machów – GPZ i KS Machów (znaczenie lokalne),
7. linia 110 kV Machów – Chmielów (znaczenie lokalne),

W miejscowości Chmielów znajduje się główny punkt zasilania GPZ 220/110 kV, do którego doprowadzone są dwie linie najwyższego napięcia (220 kV) z Elektrowni Połaniec oraz dwie linie przesyłowe: Chmielów – Boguchwała i Chmielów - Stalowa Wola. W Nowej Dębie znajduje się główny punkt zasilania GPZ 110/15 kV.

Przebiegające przez obszar gminy linie elektroenergetyczne Najwyższych Napięć 220 kV i 110 kV wymagają strefy ochronnej, w obrębie której nie należy lokalizować obiektów kubaturowych ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego zgodnie z wymogami zarządzenia w strefie ochronnej możliwe jest natomiast prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy). Szkodliwy wpływ tego rodzaju linii rozciąga się od 12 do 60 m od osi linii w obie strony.

Pasy ochronne wynoszą dla poszczególnych linii napowietrznych:

- 75 m dla linii 220 kV,
- 40 m dla linii 110 kV .

Lokalizacje i wznoszenie budynków oraz innych obiektów w pobliżu istniejących linii w odległościach mniejszych od ww. wymaga uzgodnienia z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. Oddział w Radomiu dla linii 220 kV, z Rzeszowskim Zakładem Elektroenergetycznym Dystrybucja S.A dla linii 110 kV.

W strefie ochronnej możliwe jest natomiast prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy).

Sieć telefonii komórkowej

Na terenie gminy Nowa Dęba zlokalizowanych jest również 8 stacji telefonii komórkowej. Wykaz stacji oraz ich lokalizacja przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela nr. 26. Operatorzy telefonii komórkowej i lokalizacja stacji w Gminie Nowa Dęba.

Lp.	Właściciel	Id stacji	Nr Decyzji	dł. geogr. stacji	szer. geogr. stacji	Lokalizacja
1	Polkomtel Sp. z o. o.	22179	GSM1800/1/2094/1/07 UMTS2100/3/3202/1/08	21E45' 10"	50N24'29"	Nowa Dęba, Rzeszowska, Dz. Nr 306
2		24414	GSM1800/1/2134/1/07 UMTS02100/3/3226/1/08	21E43' 28"	50N24'48"	Nowa Dęba, Szypowskiego 1
3	P4 Sp. z o.o.	TRB331 2	UMTS2100/4/2563/2/09 MNET/4/1761/1/13	21E45' 20"	50N24'52"	Nowa Dęba Jasna 7
4	T-Mobile Polska S.A.	56108	MNET/11/24108/1/12	21E45' 23"	50N24'48"	Nowa Dęba, Szypowskiego 1
5	Orange Polska S.A.	6130	GSM1800/3/2486/3/11 MNET/15/24178/2/13 UMTS2100/1/2753/1/08	21E45' 24"	50N24'50"	Nowa Dęba, Słowackiego 1A
6	MOBY LAND Sp. z o. o.	TRB3312	LTE1800/10/0403/1/10	21E45' 24"	50N24'50"	dz. nr 290/4
7	AERO 2 Sp. z o. o.	22905	LTE2600/5/0107/1/13	21E45' 24"	50N24'50"	dz. nr 290/4
8	NORDISK POLSKA Sp. z o. o	22179	CDMA420/8/0102/1/10	21E45' 10"	50N24'50"	dz. nr 306

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Telekomunikacja

Do przedsiębiorców telekomunikacyjnych na terenie gminy Nowa Dęba należą Nowodębska Spółdzielnia Mieszkaniowa z siedzibą przy ulicy Szkolnej 4, która świadczy usługi telekomunikacyjne w zakresie rozprowadzania i rozpowszechniania programów radiofonicznych lub telewizyjnych drogą kablową oraz firma handlowo – usługowa HLG Sp. z o. o. przy ulicy Długiej 5, która świadczy usługi w zakresie transmisji danych i zapewnienia dostępu do sieci Internet. Usługi transmisji danych świadczą również firmy: ALFREDO-NET Andżelika Kieler w Alfredówce oraz Tarnobrzaska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Tarnobrzegu ul. Wyspiańskiego 3. Wg. danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej, na dzień: 04.03.2014r. wszystkie ww. firmy wpisane były do Rejestru Przedsiębiorców Telekomunikacyjnych.

Cele krótkookresowe 2015-2018

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ustala się zasadę honorowania ograniczeń określonych stosownymi przepisami, wynikającymi z lokalizacji istniejących i projektowanych źródeł promieniowania t. j. w szczególności linii NN i WN, stacji bazowych telefonii komórkowej.

Cele średniookresowe 2019 - 2022

Cele średniookresowe są tożsame z celami wskazanymi w okresie 2015-2018r.

Strategia realizacji celów

Przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących lokalizacji źródeł promieniowania.

Poszerzanie obszarów objętych planowaniem przestrzennym z uwzględnieniem ograniczeń określonych w przepisach prawa w tym zakresie.

Wprowadzenie bezwzględного zakazu działalności powodującej powstawanie promieniowania niejonizującego i jonizującego, stwarzającego możliwość zagrożenia zdrowia oraz życia ludzi albo uszkodzenie lub zniszczenie środowiska.

Działalność gospodarcza na terenie miasta, w wyniku której powstają odpady zawierające odpady promieniotwórcze powinna być na każdym etapie realizacji inwestycji rozpatrywana na tle całego obszaru gminy.

Pod istniejącymi liniami elektroenergetycznymi należy pozostawić tereny w dotychczasowym użytkowaniu. Zasięg oddziaływania sięga około 75 m od osi linii, bez istotnego ujemnego oddziaływania na rośliny.

Proponuje się, aby część linii napowietrznych SN-15 kV była wymieniana sukcesywnie na linie kablowe w terenach zainwestowanych i przeznaczonych do zainwestowania.

3.10 OCHRONA PRZED HAŁASEM.

Stan akustyczny Gminy Nowa Dęba możemy ocenić na podstawie badań przeprowadzonych w środowisku. Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- a) komunikacyjne,
- b) przemysłowe i rolnicze,
- c) pozostałe (prace remontowe, hałas lotniczy).

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB,
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB,
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB,
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB.

Badanie, ocenę i obserwację zmian stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2012 r. w ramach monitoringu hałasu WIOŚ w Rzeszowie realizował zadania związane z emisją i oceną hałasu emitowanego przez źródła przemysłowe i komunikacyjne.

Hałas emitowany w efekcie prowadzonej działalności gospodarczej obejmujący swoim zasięgiem obszary sąsiadujące bezpośrednio z obiektem to hałas przemysłowy.

W obszarach miast dominuje hałas drogowy. Wzrost liczby samochodów oraz ruch tranzytowy są głównymi przyczynami wzrostu zagrożenia ponadnormatywnym hałasem.

Charakterystyka stanu aktualnego.

Na terenie miejscowości Nowa Dęba źródłami emisji hałasu przemysłowego są zakłady (instalacje emitujące hałas) zlokalizowane w obrębie specjalnej strefy ekonomicznej. W związku z ich położeniem w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej

i wielorodzinnej (terenów normowanych pod względem akustycznym) istnieje potencjalne zagrożenie pojawienia się uciążliwości hałasowej i niedotrzymywania standardów akustycznych.

Źródłem uciążliwości klimatu akustycznego o innym charakterze jest poligon wojskowy.

Emisją hałasu komunikacyjnego na terenie gminy, mogącą powodować uciążliwości jest przede wszystkim ruch tranzytowy na drodze krajowej nr 9, przebiegającej przez centrum miasta Nowa Dęba.

Z przeprowadzonych w 2013 r. przez WIOŚ Rzeszów badań wynika, że dla wszystkich badanych wskaźników hałasu nie odnotowano przekroczeń powyżej 10 dB. Na podstawie pomiarów wykonanych w latach poprzednich można stwierdzić, że poziom zagrożenia hałasem zmalał. Wynika to z faktu, że w 2012 r. znowelizowano rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (dla hałasu drogowego podwyższono dopuszczalne poziomy).

Badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego dla miejscowości Nowa Dęba prowadzone w ramach systemu Państwowego monitoringu środowiska wykonano w 2009 r. badając emisje w 4 punktach pomiarowo-kontrolnych. Punkty ulokowano przy głównych drogach miasta oraz w sąsiedztwie głównej trasy tranzytowej czyli krajowej drogi nr 9. przeprowadził pomiary hałasu drogowego.

Punkty zlokalizowano przy ulicach: Łagockiego, Rzeszowskiej, Konopnickiej i Kościuszki. Łączna długość przebadanych odcinków reprezentatywnych wynosiła 0,850 km. Wybrane wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli nr 27.

Tabela nr 27. Pomiary hałasu komunikacyjnego w Nowej Dębie – 2009r.

Nazwa ulicy	Dopuszczalny poziom L_{DWN}	L_{DWN}	Wielkość przekroczenia	Dopuszczalny poziom L_N	L_N	Wielkość przekroczenia
	(dB)					
Łagockiego	60	72	12	50	67	17
Rzeszowska		72	12		67	17
Konopnickiej		61	1		55	5
Kościuszki		65	5		59	9

Źródło: WIOŚ Rzeszów, Raport o stanie środowiska 2009

We wszystkich badanych punktach pomiarowo-kontrolnych wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów wskaźników długookresowych hałasu. Najwyższe przekroczenia zanotowano w punktach przy ulicach Łagockiego i Rzeszowskiej będących częścią drogi krajowej nr 9. Tam także zarejestrowano najwyższe natężenie pojazdów ogółem we wszystkich okresach pomiarowych.

Cele krótkookresowe i średniookresowe 2015 - 2022

Celem działań w tym okresie jest zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska w tym:

- utrzymywanie właściwych parametrów nawierzchni dróg,
- tworzenie ciągów zieleni w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu,
- współpraca z władzami poligonu w sprawie ograniczania jego uciążliwości.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Strategia realizacji celu

Osiągnięcie ww. celów będzie realizowane poprzez podejmowanie przez władze gminy działań i inwestycji gminnych (wymienionych w rozdziale 6 programu).

- W celu realizacji celu średniookresowego należy eliminować zagrożenia środowiska nadmiernym hałasem. Eliminacja ta polegać może na poprawie stanu technicznego dróg prowadzonej „na bieżąco” (obniżenie emisji komunikacyjnej) oraz monitoringu innych źródeł hałasu występujących na terenie gminy (hałas przemysłowy); a w przypadku jego przekroczeń i niedotrzymywania standardów akustycznych podejmowanie stosownych działań;
- Respektowanie zasady, że wykonywanie w obiektach budowlanych lub na terenie nieruchomości działalności powodującej przekroczenie dopuszczalnego natężenia hałasu w środowisku jest zabronione;
- Wszelkie zamierzone działania nie mogą powodować wibracji przenikających do środowiska o natężeniu oddziałującym szkodliwie, zwłaszcza na zdrowie ludzi oraz na otaczające obiekty budowlane;
- Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest praca silników pojazdów samochodowych i odpowiednio natężenie ruchu drogowego wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Przyjęto, że pojazdy będą powodować hałas zewnętrzny, mierzony podczas postoju pojazdów z odległości 3 m i nie będzie on przekraczać dopuszczalnych wartości w zależności od rodzaju pojazdu, tj. w granicach 84 - 85 dB (A);
- Zmniejszenie poziomu hałasu nastąpi na skutek ekranowania przez budynki, instalacje i urządzenia, a także przez pasy drzew i krzewów tam gdzie jest to możliwe;
- Nie będą lokowane te rodzaje działalności, które mogą być źródłem powstawania wibracji mogących znacząco oddziaływać na otoczenie i budynki sąsiedzkie.

4. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.

Założeniem POŚ jest poprawa jakości środowiska, zachowanie zasobów i walorów oraz przeciwdziałanie zagrożeniom. Przyjęcie takiego założenia zapewnia, że proponowane w tym dokumencie działania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne będą miały długofalowy, pozytywny wpływ na jakość środowiska, pomimo początkowej ingerencji w jego funkcjonowanie tj. fazą realizacji związaną z niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko.

Znaczące oddziaływanie na stan środowiska będzie występować w obrębie terenów, na których będą realizowane działania inwestycyjne zidentyfikowane w ramach priorytetów ekologicznych.

Oddziaływanie to będzie związane szczególnie z:

- Rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej
- Gospodarką odpadami,
- Komunikacją,
- Budową farm wiatrowych i elektrowni wodnych.

Ograniczania przewidywanych negatywnych oddziaływań przedsięwzięć mogących znacząco wpływać na środowiska mogą nastąpić w wyniku przeprowadzenia rzetelnych procedur postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, stosowania kompensacji przyrodniczej oraz przepisów prawa dotyczących pozwoleń zintegrowanych.

Przewiduje się, że każda inwestycja zaliczona do mogących znacząco oddziaływać na środowisko będzie posiadała ocenę oddziaływania. Należy dodać, że realizacja wymienionych działań spowoduje zmiany i przekształcenie środowiska w wymiarze lokalnym, ale efekt ekologiczny ich realizacji będzie prowadzić do poprawy stanu środowiska często w wymiarze regionalnym. W zakresie obszaru społecznego i gospodarczego strategii wskazano niektóre z celów i zadań mających wpływ na środowisko i cele Programu.

Przyjęte priorytetowe kierunki rozwoju gminy realizują zasadę zintegrowanego rozwoju.

OBSZAR EKOLOGICZNY

CEL STRATEGICZNY 1: EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Podstawą wszelkich działań ekologicznych jest dostarczenie wiadomości mieszkańcom na ich temat. Ich brak może być nie tylko kosztowny, ale i zgubny dla środowiska. Dlatego proponuje się wdrażanie programów skierowanych zarówno do dzieci, dorosłych, jak też i podmiotów gospodarczych.

Cel operacyjny 1: Szkolenia proekologiczne dla przedsiębiorców i instytucji.

Realizacja tego programu ma pomóc firmom w poszukiwaniu informacji o działalności w ekologicznych warunkach, w poszukiwaniu funduszy wspierających inwestowanie w ekologiczne formy działalności.

Zadanie 1: Stworzenie systemu przekazywania informacji o szkoleniach ekologicznych.

Zadanie 2: Organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców i instytucji z zakresu przepisów ochrony środowiska.

Zadanie 3: Organizacja szkoleń dla firm z zakresu pozyskiwania środków na zadania proekologiczne.

Cel operacyjny 2: Propagowanie programów ekologicznych wśród dzieci i młodzieży.

Wychowanie ekologiczne dzieci i młodzieży to inwestowanie w przyszłych, świadomych swego otoczenia obywateli. Ponadto przez dzieci i młodzież będzie można docierać z informacjami do dorosłych.

Zadanie 1: Udział szkół w programach, akcjach i konkursach proekologicznych.

Zadanie 2: Kontynuacja programów edukacyjnych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów.

Cel operacyjny 3: Kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców miasta i gminy.

Edukacji ekologicznej nigdy nie jest za dużo, ponieważ nie udało się jeszcze osiągnąć tak wysokiej świadomości mieszkańców, by z naszego otoczenia znikły dzikie wysypiska, zaśmiecone ulice, zdeptane trawniki. Należy więc podejmować starania o upiększenie naszego otoczenia, które nie musi być szare i bez wyrazu.

Zadanie 1: Podejmowanie cyklicznych akcji informacyjno-edukacyjnych.

Zadanie 2: Organizacja konkursów o tytuł „Czystej i bezpiecznej zagrody”, „Ładnej działki”, „Najładniej ukwieconego balkonu”.

Cel operacyjny 4: Propagowanie ekologicznych form działalności rolniczej.

Dla naszych rolników szansą na poprawę swego bytowania stać się może rolnictwo ekologiczne, zagospodarowanie nieużytków pod uprawy energetyczne.

Zadanie 1: Szkolenia i doradztwo dla rolników na temat paliw odnawialnych i zalesień gruntów.

Zadanie 2: Wdrażanie pilotażowego programu rozwoju plantacji wierzby energetycznej przez rolników indywidualnych.

Zadanie 3: Szkolenia dla rolników na temat prowadzenia gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.

Zadanie 4: Dostarczanie rolnikom informacji o możliwościach wsparcia ich działań środkami pomocowymi.

CEL STRATEGICZNY 2: TWORZENIE SYSTEMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED ZAGROŻENIAMI

W gminie prowadzone są działania chroniące środowisko przed zagrożeniami. Należy w dalszym ciągu podejmować działania, które będą chronić nasze otoczenie przed degradacją.

Cel operacyjny 1: Uporządkowany system gospodarki ściekowej i wodnej.

Budowa kanalizacji w sołectwach będzie chronić wody przed zanieczyszczeniami, ale także stwarzać warunki dla rozwoju małej przedsiębiorczości we wsiach. To także działania chroniące gminę przed lokalnymi podtopieniami, powstającymi także poprzez nieuregulowany system melioracyjny.

Zadanie 1: Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach i na obrzeżach miasta.

Zadanie 2: Budowa kanalizacji burzowej w mieście i w wybranych miejscach w sołectwach.

Zadanie 3: Dążenie do skomunalizowania ujścia wody w Nowej Dębie.

Zadanie 4: Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami w celu zwiększenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.

Zadanie 5: Uporządkowanie gospodarki wodnej w zlewni rzek Dęba i Trześniówka.

Cel operacyjny 2: Gminy program zagospodarowania odpadów.

Zadanie 1: Opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego czystości i porządku w gminie.

Zadanie 2: Opracowanie i wdrożenie programu gospodarki odpadami na terenie gminy.

Zadanie 3: Rozwój selektywnej zbiórki odpadów na obszarach zabudowy jednorodzinnej.

Zadanie 4: Udział w ponadgminnym projekcie utylizacji odpadów.

Zadanie 5: Wdrażanie zorganizowanego systemu utylizacji odpadów niebezpiecznych.

Zadanie 6: Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci.

Cel operacyjny 3: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza.

Duże postępy w tej dziedzinie zostały zrobione na terenie miasta. Należy jeszcze dążyć do ograniczania emisji spalin w niektórych firmach i instytucjach oraz na terenie sołectw. Promować się będzie używanie paliw odnawialnych i do tego przystosowanych kotłów.

Zadanie 1: Promowanie kotłowni na paliwa odnawialne w mieście i we wsiach.

Zadanie 2: Wymiana uciążliwych kotłowni na ekologiczne w instytucjach i gospodarstwach indywidualnych.

Zadanie 3: Przebudowa dróg gminnych z kierunku nawierzchni bitumicznych.

Cel operacyjny 4: Ograniczenie hałasu.

Dążenie do tego celu ma doprowadzić do ograniczenia hałasu pochodzącego z drogi krajowej Nr 9 i z poligonu (trasa nalotu helikopterów, terminy strzelań).

Zadanie 1: Utrzymanie właściwych parametrów nawierzchni dróg.

Zadanie 2: Tworzenie ciągów zieleni w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu.

Zadanie 3: Współpraca z dowództwem poligonu w zakresie ograniczenia jego uciążliwości.

Cel operacyjny 5: Tworzenie systemu zintegrowanej reakcji w sytuacjach kryzysowych.

Ponieważ przez gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, funkcjonują zakłady wykorzystujące uciążliwe substancje, odbywają się strzelania na obszarze leśnym, powinniśmy być przygotowani na reakcję w przypadku zdarzeń grożących katastrofami ekologicznymi.

Zadanie 1: Stworzenie systemu współpracy służb i inspekcji na wypadek zagrożeń dla środowiska.

CEL STRATEGICZNY 3: WYKORZYSTANIE TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH GMINY

Gmina posiada ciekawe walory przyrodnicze, które mogą być wykorzystywane turystycznie i rekreacyjnie (lasy, stawy, zbiorniki wodne, „zwałkę”). Z walorów tych mogą korzystać zarówno mieszkańcy, jak i przyjezdni.

Cel operacyjny 1: Dążenie do objęcia wybranych terenów przyrodniczych programami ich ochrony.

Ujęcie stawów programem NATURA 2000, ochrona innych ostoi ptasich, może być walorem promocyjnym dla gminy, a jednocześnie przyciągnąć na ten teren wielu chętnych do obcowania z ciekawą przyrodą.

Zadanie 1: Podjęcie działań zmierzających do ujęcia stawów w Budzie Stalowskiej programem NATURA 2000.

Zadanie 2: Podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną ostoi siedliskowych ptactwa chronionego.

Cel operacyjny 2: Zagospodarowanie turystyczne potencjalnych terenów rekreacyjnych na terenie gminy.

Gmina posiada ciekawe tereny, które można i należy wykorzystać do rekreacji. Służyć temu będą ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne, zagospodarowanie zwałowiska posiarkowego.

Zadanie 1: Zaprojektowanie i wykonanie ścieżek pieszych i tras rowerowych po terenie gminy, uwzględniając specyfikę jej obszarów.

Zadanie 2: Dokończenie procesu przywracania funkcji rekreacyjnej Zalewu i terenu przyległego w Nowej Dębie.

Zadanie 3: Stworzenie warunków dla inwestorów do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego terenów wokół zbiornika „Machów” i zwałowiska posiarkowego.

CEL STRATEGICZNY 4: PROMOWANIE WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH GMINY

Są to działania prowadzące do pokazania gminy, jako przyjaznej człowiekowi i środowisku.

Cel operacyjny 1: Promowanie działań proekologicznych gminy.

Należy w dalszym ciągu dążyć do wykreowania marki gminy, jako ekologicznej. A to winno przekładać się na podejmowanie decyzji przez potencjalnych inwestorów, poszukujących takich miejsc, o ich wyborze.

Zadanie 1: Opracowanie i wdrożenie programu ochrony środowiska.

Zadanie 2: Informacja o działaniach proekologicznych gminy na łamach lokalnych mediów oraz w „Naszyc Sprawach”.

Zadanie 3: Wydawanie folderów promujących walory środowiskowe gminy.

Zadanie 4: Udział w konkursach ekologicznych.

Cel operacyjny 2: Promowanie roślin energetycznych i odnawialnych źródeł energii

Działania te mają być skierowane do naszych rolników. Mają pokazywać możliwość zagospodarowania nieużytków dla celów gospodarczych.

Zadanie 1: Organizowanie sympozjów, pokazów i szkoleń poświęconych uprawom roślin energetycznych i odnawialnych źródeł energii.

Zadanie 2: Wydawanie materiałów informacyjno-szkoleniowych skierowanych do potencjalnych producentów i użytkowników.

Poniżej zamieszczono niektóre z celów i zadań istotnych ze względu na ochronę środowiska wymienionych w obszarach określonych w Strategii na lata 2004 – 2013.

OBSZAR GOSPODARCZY

CEL STRATEGICZNY 2 – ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PODNOSZĄCEJ KONKURENCYJNOŚĆ GMINY

Cel operacyjny 1 – Program rozwoju infrastruktury technicznej

Zadanie 1. Program rozbudowy i modernizacji dróg gminnych i oświetlenia ulicznego

Zadanie 2. Budowa kanalizacji na terenach wiejskich

Zadanie 3. Utrzymanie i rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej.

CEL STRATEGICZNY 3 – WSPIERANIE LOKALNYCH INICJATYW GOSPODARCZYCH

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

Cel operacyjny 1 – Promowanie pozarolniczych form działalności gospodarczej

Zadanie 1. Upowszechnianie pozarolniczych form działalności poprzez prezentację i szkolenia.

OBSZAR SPOŁECZNY

CEL STRATEGICZNY 2 – PODNIESIENIE I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCOM GMINY

Cel operacyjny 3 – Doskonalenie systemu zabezpieczeń i reagowania w przypadku klęsk żywiołowych i innych zagrożeń.

Zadanie 1. Realizacja programu edukacyjnego dla mieszkańców gminy dotyczącego zachowania się w przypadku zagrożenia klęskami żywiołowymi.

Zadanie 2. Realizacja systemu działań edukacyjno-szkoleniowych dla służb reagowania kryzysowego.

CEL STRATEGICZNY 3 – ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DO WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU OSOBOWOŚCI CZŁOWIEKA NA WSZYSTKICH SZCZEBŁACH EDUKACJI W GMINIE.

Cel operacyjny 5. Promocja działań edukacyjnych.

Zadanie 1. Pozyskiwanie środków na działania edukacyjne.

Zadanie 2. Promocja działań edukacyjnych poprzez internet.

CEL STRATEGICZNY 4 – TWORZENIE WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH UCZESTNICTWO MIESZKAŃCÓW GMINY WE WSZYSTKICH OBSZARACH ŻYCIA KULTURALNEGO.

Cel operacyjny 2 – Tworzenie warunków dla rozwoju sportu i rekreacji.

Zadanie 3. Rozbudowa bazy rekreacyjnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie „Zalewu” w Nowej Dębie.

Woda

Cele krótkookresowe 2015-2018

Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.

Cele krótkookresowe do 2015 - 2018:

- uzależnienie rozwoju przestrzennego od możliwości zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków w sposób zorganizowany,
- rozbudowa, renowacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Nowa Dęba (mogąca zwiększyć ilość odbieranych i oczyszczanych ścieków),
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Nowa Dęba (mogąca zwiększyć zużycie wody),

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

- przebudowa fragmentów kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba.

Cele średniookresowe 2019 - 2022

Poprawa jakości i ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia.

Cele średniookresowe do 2022 roku:

Cele szczegółowe – kontynuacja części zadań związanych z realizacją celów krótkookresowych

Gleba

Cele krótkookresowe 2015 - 2018

- Przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego.
- Identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi.
- Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele.
- Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami.
- Monitoring i utrzymanie niskiego stopnia zanieczyszczeń gleby.

Cele średniookresowe 2019 – 2022

- Przywracanie funkcji użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym oraz ich rekultywacja i włączenie do obiegu gospodarczego.
- Identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi.
- Ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele.
- Monitoring i utrzymanie niskiego stopnia zanieczyszczeń gleby.
- Ochrona gleb przed zanieczyszczeniami.
- Neutralizacja wysokiej zawartości siarki w glebach.

Hałas

Celem działań w tym okresie jest zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska w tym:

- utrzymywanie właściwych parametrów nawierzchni dróg,
- tworzenie ciągów zieleni w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu,
- współpraca z władzami poligonu w sprawie ograniczania jego uciążliwości.

Strategia realizacji celu

- Osiągnięcie ww. celów będzie realizowane poprzez podejmowanie przez władze gminy działań i inwestycji gminnych (wymienionych w rozdziale 6).
- W celu realizacji celu średniookresowego należy eliminować zagrożenia środowiska nadmiernym hałasem. Eliminacja ta polegać może na poprawie stanu technicznego dróg prowadzonej „na bieżąco” (obniżenie emisji komunikacyjnej) oraz monitoringu innych źródeł

hałasu występujących na terenie gminy (hałas przemysłowy), a w przypadku jego przekroczeń i niedotrzymywania standardów akustycznych podejmowanie stosownych działań.

- Respektowanie zasady, że wykonywanie w obiektach budowlanych lub na terenie nieruchomości działalności powodującej przekroczenie dopuszczalnego natężenia hałasu w środowisku jest zabronione.
- Wszelkie zamierzone działania nie mogą powodować wibracji przenikających do środowiska o natężeniu oddziałującym szkodliwie, zwłaszcza na zdrowie ludzi oraz na otaczające obiekty budowlane.
- Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest praca silników pojazdów samochodowych i odpowiednio natężenie ruchu drogowego wzdłuż głównych tras komunikacyjnych. Przyjęto, że pojazdy będą powodować hałas zewnętrzny, mierzony podczas postoju pojazdów w odległości 3 m i nie będzie on przekraczać dopuszczalnych wartości w zależności od rodzaju pojazdu, tj. w granicach 84 - 85 dB (A).
- Zmniejszenie poziomu hałasu nastąpi na skutek ekranowania przez budynki, instalacje i urządzenia, a także przez pasy drzew i krzewów tam gdzie jest to możliwe.

Nie będą lokowane te rodzaje działalności, które mogą być źródłem powstawania wibracji mogących znacząco oddziaływać na otoczenie i budynki sąsiedzkie.

Niektóre z realizowanych przez gminę Nowa Dęba zadań inwestycyjnych ujętych w Programie będą oddziaływać na środowisko.

Zamieszczona poniżej tabela nr. 28 przedstawia zestawienie wybranych działań oraz zagrożenia wynikające z ich realizacji.

Tabela nr. 28 Elementy środowiska objęte oddziaływaniem poprzez zadania ujęte w POŚ.

Lp.	Istotne działania ujęte w GPOŚ	Zagrożenia	Elementy środowiska objęte oddziaływaniem
1.	Przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba Budowa kanalizacji w miejscowości Alfredówka wraz z Budą Stalowską. Remont przepompowni ul. Kolejowa i Tarnowska Wola Rozbudowa oczyszczalni ścieków Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Osady ściekowe Odory i zanieczyszczenia mikrobiologiczne Hałas Ograniczenia w użytkowaniu terenów przyległych Emisja pyłów	Wody powierzchniowe Powietrze Ludzie Fauna i flora Krajobraz Gleba
2.	Rozbudowa i modernizacja Stacji uzdatniania wody oraz modernizacja sieci wodociągowej	Hałas Wytwarzanie odpadów Ograniczenia w użytkowaniu terenów	Wody powierzchniowe Powietrze Ludzie Fauna i flora
3.	Budowa studni oczyszczającej wody podziemne	Wytwarzanie odpadów Zmiana krajobrazu	Gleba Wody podziemne

4.	Termomodernizacja budynków: Zespół Szkół w Jadachach i Chmielowie, Szkoła Podstawowa w Cyganach, Tarnowskiej Woli, Alfredówce i Rozalinie; Przedszkole Nr 1 w Nowej Dębie, - Budynek Wielorodzinny przy ulicy Jana Pawła II 4 i ulicy Kościuszki 110	Wytwarzanie odpadów Emisja zanieczyszczeń do powietrza Hałas	Powietrze Ludzie Gleba Hałas
5.	Remonty dróg – nałożenie nawierzchni bitumicznej, Przebudowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan. Podstrefa Nowa Dęba o długości ok. 3 km oraz budowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan w Chmielowie. Przebudowa skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 872, Budowa chodnika w miejscowości Nowa Dęba, Tarnowska Wola, Jadachy, Budowa ciągu pieszo -rowerowego	Tworzenie barier dla przemieszczania się zwierząt Emisja zanieczyszczeń do powietrza Ścieki z pasa drogowego, Zajmowanie gruntów Hałas Zmiany w krajobrazie	Powietrze Krajobraz Woda Gleby Ludzie Fauna i flora
6.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Emisja zanieczyszczeń do powietrza Powstawanie odpadów	Powietrze Ludzie Zwierzęta

Działania realizowane w ramach punktu 1 znacząco wpłyną na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Wprowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, budowa systemów sieci kanalizacyjnych transportujących ścieki do oczyszczalni oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków niewątpliwie przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji będzie miało miejsce jedynie w fazie budowy i w przypadku awarii, a także niewłaściwej eksploatacji obiektów (ingerencja w glebę, wody gruntowe, emisja zanieczyszczeń).

Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej praktycznie nie będzie miała znaczącego wpływu na środowisko pod warunkiem, że jest prawidłowo zaprojektowana i wykonana. Jednak źle poprowadzona trasa wykopu pod ułożenie przewodu może spowodować np. uruchomienie osuwiska. Późniejsze nieszczelności na sieci przy wypływie wody również mogą przyczynić się do uruchomienia procesów osuwiskowych. Natomiast awaria sieci kanalizacyjnej może doprowadzić do skażenia środowiska glebowego i wód podziemnych ściekami. Może być to także źródło nieprzyjemnych zapachów.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na etapie realizacji może być źródłem powstawania odpadów w postaci ziemi oraz powodować zajęcie terenu pod potrzeby rozdeszczowania oczyszczonych ścieków w przypadku gdyby brak było innego odbiornika ścieków oczyszczonych. Niewłaściwa eksploatacja oczyszczalni przydomowych może doprowadzić do odprowadzania ścieków o ładunkach przekraczających wartości dopuszczalne, a tym samym do zanieczyszczenia gleby i wód.

Rozbudowa i modernizacja Stacji uzdatniania wody oraz modernizacja sieci wodociągowej będą docelowo służyły zwiększeniu ilości pobieranej wody. Natomiast modernizacja stacji SUW oraz remont (doszczelnienie) sieci wodociągowej posłuży do zmniejszenia ilości ubytków wody w trakcie jej pobierania i transportu. Na etapie realizacji zadania może dojść do zajęcia i degradacji terenu -

realizacji sieci wodociągowej oraz emisji nieorganizowanej zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do środowiska. Wymiana usprzętowania i sieci będzie skutkowała także, emisją hałasu z pracujących urządzeń oraz wytwarzaniem odpadów.

Modernizacja istniejących połączeń komunikacyjnych, poprawa nawierzchni dróg, przebudowa skrzyżowania przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i hałasu komunikacyjnego na terenach zabudowanych. Budowa ciągu rowerowo-pieszego pozwoli docelowo na zwiększenie ruchu bez emisyjnego, zwłaszcza w okresie letnim pozwalającego na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z pojazdów osobowych.

Redukcja niskiej emisji może odbywać się poprzez stopniową zmianę nawyków grzewczych (zmiana paliwa na ekologiczne), modernizację istniejących źródeł ciepła, propagowanie odnawialnych źródeł emisji oraz prowadzenie termomodernizacji obiektów budowlanych.

Efektem tego będzie poprawa stanu powietrza atmosferycznego. Na etapie realizacji określonych w POŚ zadań zagrożenia dla środowiska spowodowane mogą zostać przez emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, zanieczyszczenie gleby pozostałościami pyłowymi z prowadzonych prac. Z tymi pracami wiązą się także uciążliwości pyłowe i hałasowe dla okolicznych mieszkańców i osób użytkujących modernizowane objekty.

Redukcji emisji zanieczyszczeń służą także działania związane z budową urządzeń i instalacji do produkcji energii opartej na źródłach odnawialnych. Mogą one również, oprócz oczekiwanych korzyści, przynieść negatywne oddziaływanie na środowisko, szczególnie w przypadku budowy instalacji wykorzystujących energię słońca i wiatru.

Z podobnymi uciążliwościami dla środowiska wiązały się będą prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami przyczynią się do zwiększenia ilości zbieranych odpadów i jednocześnie zwiększenia udziału odzysku i unieszkodliwiania odpadów w inny sposób niż składowanie. Działania te winny zminimalizować ilość dzikich wysypisk, a tym samym oddziaływania odpadów na gleby wody powierzchniowe.

5. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA POŚ

Najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym i krajobrazowym obszary gminy zostały objęte ochroną.

POŚ w swych priorytetach i celach zakłada realizację działań z zakresu ochrony środowiska oraz zapobiegania zagrożeniom. Realizacja działań inwestycyjnych będzie negatywnie oddziaływać na środowisko przede wszystkim w pierwszej fazie ich realizacji tj. na etapie budowy różnego rodzaju obiektów i dotyczy w szczególności:

- Robót budowlanych w zakresie infrastruktury kanalizacji sanitarnej
- Robót budowlanych w zakresie infrastruktury dostarczania lub uzdatniania wody
- Robót modernizacyjnych podczas remontów dróg oraz budowie ekranów dźwiękowych.

Niekorzystne oddziaływania dotyczyć będą takich elementów środowiska jak: różnorodność biologiczna, gleby, rzeźba, powietrze, wody powierzchniowe i podziemne.

W fazie eksploatacji przedsięwzięcia zaznaczy się pozytywny wpływ na środowisko. Nie mniej jednak należy się liczyć z oddziaływaniem negatywnym np. rozwój infrastruktury technicznej prowadzi do powstawania nowych barier ekologicznych, lokalizowanie przedsięwzięć w sąsiedztwie rezerwatów przyrody, lasów, ostoi zwierząt itp. może spowodować przemieszczenie się zwierząt, a w skrajnych przypadkach nawet zmniejszenie liczebności populacji roślin i zwierząt. Realizacja przedsięwzięć z zakresu infrastruktury przeciwpowodziowej oraz siłowni wiatrowych jako alternatywnych źródeł energii może powodować znaczące niekorzystne zmiany w środowisku zwłaszcza, gdy inwestycje te będą powstawać na terenach szczególnie cennych przyrodniczo lub w ich najbliższym sąsiedztwie. Do niekorzystnych oddziaływań realizacji działań projektu dokumentu na środowisko należą:

- Fragmentacja środowiska.
- Zmiany mikroklimatu w najbliższym sąsiedztwie retencyjnych zbiorników wodnych, a tym samym zmiany składu gatunkowego siedlisk w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych.
- Możliwość wzrostu ilości konfliktów społecznych, zwłaszcza w obszarach szczególnie chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.
- Likwidacja obecnych siedlisk przyrodniczych oraz powstanie zupełnie nowych zbiorowisk roślinnych związanych ze środowiskiem wodnym w przypadku realizacji retencyjnych zbiorników wodnych, a także wzbogacenie fauny w nowe gatunki.
- Powstanie nowych barier ekologicznych.

Istotnym problemem ochrony środowiska w wielu miejscowościach, jest brak podstawowej infrastruktury technicznej takiej jak wodociągi, sieć kanalizacji zakończona oczyszczalnią ścieków oraz sprawnie działających systemów gospodarki odpadami. Negatywne oddziaływanie w postaci zaburzenia równowagi danego środowiska pojawia się w początkowej fazie realizacji przedsięwzięć związanej robotami budowlanymi, ale efekt powinien przynieść wymierne korzyści zarówno dla ludności (polepszenie jakości życia) jak i dla chronionych wartości przyrodniczych i dóbr kultury.

Brak realizacji działań zawartych POŚ doprowadzi do systematycznego pogorszenia się jakości elementów środowiska zwłaszcza wód powierzchniowych. Zaniechanie realizacji działań może powodować również negatywne konsekwencje gospodarcze oraz społeczne (pogorszenie się warunków życia mieszkańców, itp.).

Ochrona elementów dziedzictwa kulturowego realizowana jest głównie poprzez:

- Wpisanie do rejestru zabytków województwa podkarpackiego,
- Stosowanie przepisów prawa miejscowego, w tym ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.1. IDENTYFIKACJA I ANALIZA CELÓW OCHRONY OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY ZE SZCZEGÓLNYM ODNIESIENIEM DO OBSZARÓW NATURA 2000.

Tereny o najbardziej cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych znajdują się głównie w południowej i północnej części powiatu. Zostały one już objęte formami ochrony (Obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody).

Na terenie gminy znajdują się :

Obszar Natura 2000. Ochrona bioróżnorodności w tej sieci będzie realizowana na podstawie planów ochrony, których ustalenia będą wiążące dla planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzenia lasów itp. W ramach sieci Natura 2000 utworzono Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Sandomierska o powierzchni 129115, 59 ha (kod PLB180005) w którego obrębie znajduje się część gminy Nowa Dęba.

Obszar położony jest w południowo-wschodniej części Polski w widłach Wisły i Sanu. Obejmuje znaczną część jednego z większych leśnych kompleksów w Polsce ciągnącego się południkowo na terenie Kotliny Sandomierskiej pomiędzy Tarnobrzegiem i Stalową Wolą na północy i Rzeszowem na południu. W przeszłości teren ten został częściowo odlesiony tworząc obecnie mozaikę lasów i terenów rolniczych. Rolnictwo pozostaje tu w dużym stopniu ekstensywne ze względu na to, że dominują piaszczyste gleby bielicowe. Przez puszcze przepływają rzeki Łęg i Trześniówka, prawobrzeżne dopływy Wisły. Rzeka Łęg wraz z dopływami Przywrą i Zyzogą zachowały w znacznej części swój naturalny charakter.

W rejonie Budy Stalowskiej znajduje się duży kompleks znaturalizowanych stawów rybnych. Mniejsze kompleksy stawów rybnych znajdują się koło miejscowości Babule i Grębów.

W POŚ zidentyfikowano cele krótkookresowe i średniookresowe dotyczące ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz zrównoważonego rozwoju lasów.

Do celów krótkookresowych należą:

- Ochrona lasów oraz dążenie do objęcia wybranych terenów przyrodniczych programami ich ochrony;
- Ochrona, zwiększenie ilości oraz uporządkowanie terenów zielonych;
- Utrzymanie bioróżnorodności, zwłaszcza na terenach chronionych;
- Uwzględnianie wartości przyrodniczych podczas ustalania polityki gminy.

Do celów średniookresowych należą:

- Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.
- Podnoszenie wartości krajobrazu poprzez działania skierowane na ochronę, zrównoważone gospodarowanie, planowanie i odtwarzanie krajobrazów

Realizacja zidentyfikowanych działań będzie przede wszystkim prowadzić do:

- Utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich warunkach przyrodniczych.
- Ochrona bioróżnorodności poprzez ochronę zasobów i wartości przyrodniczych w obrębie obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.
- Ochrona siedlisk przyrodniczych, terenów bytowania chronionych gatunków fauny i występowania chronionych gatunków flory na pozostałym obszarze gminy, zgodnie z obowiązującymi unormowaniami prawnymi.
- Zachowanie bioróżnorodności poprzez ochronę gatunkową roślin i zwierząt.
- Respektowanie zasad zagospodarowania w otoczeniu obiektów przyrody prawnie chronionej (pomniki przyrody żywej).
- Tworzenie ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych na terenach cennych przyrodniczo i bogatych krajobrazowo.
- Ochrona zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i zabagnionych.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

- Ochrona i rozwój terenów zieleni urządzonej.
- Eliminacja „dzikiej” eksploatacji kruszyw, w szczególności na terenach leśnych.
- Powiązanie polityki środowiskowej z planowaniem przestrzennym.

5.2. IDENTYFIKACJA I ANALIZA MOŻLIWOŚCI ROZWOJU ENERGII ODNAWIALNEJ, Z UWZGLĘDNIENIEM OGRANICZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z KONIECZNOŚCI ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.

Rozwój energii odnawialnej jest elementem zrównoważonego rozwoju, a potrzeba jej rozwoju wynika m.in. z:

- Konieczności ograniczenia emisji ze spalania surowców (paliw) energetycznych.
- Wyczerpywania się zasobów surowcowych.
- Zobowiązań międzynarodowych dotyczących ochrony powietrza, zwłaszcza wynikających z: Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu oraz z Protokołu z Kioto.

Dyrektywa Unii Europejskiej o promocji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych nakłada na kraje członkowskie wspólnoty obowiązek wzrostu udziału ze źródeł odnawialnych.

W 2005 roku został przyjęty przez Radę Ministrów dokument Polityka Energetyczna Polski do 2025 roku.

Polityka Energetyczna określa też główne cele w obszarze rozwoju wykorzystania OZE, które zakładają między innymi wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,

POŚ zakłada propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, szczególnie pod względem potencjalnego wykorzystania energii słońca.

5.3. IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMATYKI DOTYCZĄCEJ OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy kształtuje emisja zanieczyszczeń z procesów technologicznych w zakładach przemysłowych oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają także lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powodują, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń.

Cele określone w POŚ to:

- Eliminacja paliw węglowych niskiej jakości i promowanie wykorzystania alternatywnych w tym odnawialnych źródeł energii (oze) poprzez ich popularyzację i możliwe prawem wsparcie finansowe.
- Przebudowa dróg gminnych w kierunku nawierzchni bitumicznych.
- Termomodernizacja istniejących budynków, stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów.

- Stosowanie energooszczędnych materiałów i technologii przy budowie nowych obiektów.
- Zlokalizowanie obszarów narażonych na ekspozycję hałasem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów.
- Rozpoznanie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pochodzącego z węzłów komunikacyjnych i głównych szlaków komunikacyjnych.
- Wprowadzanie i propagowanie systemu przewozów kombinowanych: rower z innymi środkami lokomocji.
- Współpraca przy tworzeniu baz danych dotyczących powietrza atmosferycznego, systemu monitoringu środowiska.
- Poprawa stanu nawierzchni dróg (obniżenie emisji komunikacyjnej).

Podstawowe działania służące ich osiągnięciu:

- Ograniczanie emisji komunikacyjnej i ochrona przed jej negatywnym oddziaływaniem poprzez modernizację istniejących połączeń komunikacyjnych, remonty dróg, tworzenie warunków do rozwoju ruchu rowerowego;
- Redukcja niskiej emisji poprzez modernizację istniejących źródeł ciepła – poprawę sprawności w procesach spalania i stosowanie ekologicznych nośników energii, modernizację linii przesyłowych, termomodernizację budynków,
- Monitoring i ocena jakości powietrza w strefach zgodnie z wymogami ustawowymi,
- Wszelkie działania edukacyjne i promocyjne dotyczące upowszechniania wykorzystania odnawialnych źródeł energii, stosowania ekologicznych nośników energii, edukacja na temat szkodliwości spalania materiałów odpadowych różnego pochodzenia,
- Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej, a w szczególności remonty nawierzchni i przebudowy dróg,
- Tworzenie warunków do rozwoju ruchu rowerowego poprzez budowę ścieżek rowerowych,
- Redukcja niskiej emisji poprzez: modernizację układów technologicznych kotłowni komunalnych i w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem paliw ekologicznych, termomodernizację budynków, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w szczególności na terenach cennych pod względem przyrodniczym,
- Propagowanie zwiększania wykorzystania paliw alternatywnych (np. biopaliwa),
- Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Tak określone cele i działania inwestycyjne, informacyjno-edukacyjne i kontrolne oraz ich sukcesywna realizacja powinny przyczynić się do stopniowej poprawy stanu jakości powietrza oraz eliminacji zagrożeń na terenach skupisk ludności.

Zaproponowane w omawianym dokumencie zadania i działania prowadzić będą do rozwiązania podstawowych problemów w zakresie ochrony powietrza i klimatu.

5.4. IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMATYKI DOTYCZĄCEJ OCHRONY PRZED HAŁASEM, W SZCZEGÓLNOŚCI W ODNIESIENIU DO INWESTYCJI LINIOWYCH ORAZ OBSZARÓW PROBLEMOVYCH.

Na terenie miejscowości Nowa Dęba źródłami emisji hałasu przemysłowego są zakłady (instalacje emitujące hałas) zlokalizowane w obrębie specjalnej strefy ekonomicznej. W związku z ich położeniem w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej

i wielorodzinnej (terenów normowanych pod względem akustycznym) istnieje potencjalne zagrożenie pojawienia się uciążliwości hałasowej i niedotrzymywania standardów akustycznych.

Źródłem uciążliwości klimatu akustycznego o innym charakterze jest poligon wojskowy.

Emisją hałasu komunikacyjnego na terenie gminy, mogącą powodować uciążliwości jest przede wszystkim ruch tranzytowy na drodze krajowej nr 9, przebiegającej przez centrum miasta Nowa Dęba.

W POŚ zapisane zostały działania, których realizacja ma przyczynić się do poprawy klimatu akustycznego. Należą do nich działania inwestycyjne i nieinwestycyjne w różnym czasookresie realizacyjnym.

Do działań ograniczających emisję hałasu należą:

- Utrzymywanie właściwych parametrów nawierzchni dróg,
- Tworzenie ciągów zieleni w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu,
- Współpraca z władzami poligonu w sprawie ograniczania jego uciążliwości
- Tworzenie warunków do rozwoju ruchu rowerowego poprzez budowę tras rowerowych,
- Wspieranie ograniczania emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego m.in. poprzez kontrole przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

5.5. IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMATYKI DOTYCZĄCEJ PROMIENIOWANIA NIEJONIZUJĄCEGO

Przez obszar gminy Nowa Dęba przebiegają następujące linie elektroenergetyczne najwyższego i wysokiego napięcia:

1. linia 220 kV 2 x Połaniec – Chmielów (znaczenie wojewódzkie),
2. linia 220 kV Chmielów – Boguchwała (znaczenie regionalne),
3. linia 220 kV Chmielów – Stalowa Wola (znaczenie powiatowe),
4. linia 110 kV Jeziorko – Chmielów (znaczenie lokalne),
5. linia 110 kV Chmielów – Tarnobrzeg (znaczenie lokalne),
6. linia 110 kV Machów – GPZ i KS Machów (znaczenie lokalne),
7. linia 110 kV Machów – Chmielów (znaczenie lokalne),

W miejscowości Chmielów znajduje się główny punkt zasilania GPZ 220/110 kV, do którego doprowadzone są dwie linie najwyższego napięcia (220 kV) z Elektrowni Połaniec oraz dwie linie przesyłowe: Chmielów – Boguchwała i Chmielów - Stalowa Wola. W Nowej Dębie znajduje się główny punkt zasilania GPZ 110/15 kV.

Na terenie gminy Nowa Dęba zlokalizowanych jest również 8 stacji telefonii komórkowej.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ustala się zasadę honorowania ograniczeń określonych stosownymi przepisami, wynikającymi z lokalizacji istniejących i projektowanych źródeł promieniowania t. j. w szczególności linii NN i WN, stacji bazowych telefonii komórkowej.

Promieniowanie niejonizujące będące elementem promieniowania elektromagnetycznego towarzyszyło człowiekowi na każdym etapie życia. Promieniowanie uważa się za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska, dlatego tak istotne jest prowadzenie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych.

Główne źródła pól elektromagnetycznych stanowią: urządzenia energetyczne, telekomunikacyjne, radiolokacyjne i radionawigacyjne. Niekorzystny wpływ urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne przejawia się tak zwanym efektem termicznym. U roślin powoduje to opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt natomiast różnego rodzaju zaburzeń (neurologicznych, itp.). Organizmy żywe znajdujące się w strefie oddziaływania tych urządzeń są najbardziej narażone na negatywne skutki promieniowania. Jedyną metodą ochrony będzie prowadzenie monitoringu i wyznaczanie stref zagrożeń. W procesach życiowych promieniowanie elektromagnetyczne może powodować zmiany biologiczne, wpływa na przebieg i może powodować wystąpienie zaburzeń między innymi funkcji odśrodkowego układu nerwowego, narządów słuchu i wzroku. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło promieniowania zmienia warunki bytowania człowieka.

Do najważniejszych czynników mający wpływ na oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka, czyli parametrów pola należą:

- Odległość od źródła promieniowania,
- Natężenie pola elektromagnetycznego,
- Czas przebywania w tym polu (czas ekspozycji).

W przeciwieństwie do wielu fizycznych czynników środowiska jak np. hałas, występowanie pola elektromagnetycznego nie jest rejestrowane przez zmysły człowieka, co pomniejsza świadomość występującego zagrożenia. Co więcej brak jest kompleksowego monitoringu w zakresie występowania pola elektromagnetycznego czy zasięgu promieniowania niejonizującego, co uniemożliwia pełną ocenę skali rzeczywistego oddziaływania wokół obiektów i urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne.

Jednym z celów POŚ jest ochrona przed promieniowaniem niejonizującym. Realizacja i funkcjonowanie przedsięwzięć wyszczególnionych w POŚ nie powinno negatywnie oddziaływać na środowisko, niemniej jednak mogą pojawić się sytuacje konfliktowe w stosunku do lokalizacji stacji telefonii komórkowej.

6. ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLOTOWYM KRAJOWYM I WOJEWÓDZKIM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA POŚ ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.

Nadrzędnym celem POŚ jest takie gospodarowanie zasobami środowiska, które pozwoli nam zachować jego naturalne walory przy jednoczesnym dążeniu do wzrostu gospodarczego.

We wspomnianych wyżej dokumentach w pierwszej kolejności dokonano analizy i oceny stanu środowiska w województwie, a następnie określono główne priorytety i cele ochrony środowiska. Ze względu na czas realizacji podzielono je na krótkookresowe i średniookresowe, a w ich obrębie wyznaczono szczegółowo kierunki działań w zakresie realizacji określonych celów.

W POŚ wyznaczono działania w ramach następujących priorytetów ekologicznych:

- Poprawa jakości wód i ich ochrona.
- Przeciwdziałania zagrożeniom środowiska.
- Gospodarki odpadami.
- Ochrona powietrza.
- Ochrona przyrody.
- Ochrony powietrza atmosferycznego.
- Ochrony przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym.

Wszystkie te priorytety zgodne są z wyższej rangi dokumentami określającymi politykę w dziedzinie gospodarki i ochrony środowiska.

7. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA: RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ, POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM I NA TE ELEMENTY.

Ocena przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko, zabytki i zdrowie ludzi wybranych priorytetowych działań inwestycyjnych, realizowanych w ramach POŚ dla Gminy Nowa Dęba została wykonana dla poniżej przedstawionych istotnych działań ujętych w POŚ:

- Przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba
- Budowa kanalizacji w miejscowości Alfredówka wraz z Budą Stalowską
- Budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
- Remont przepompowni ul. Kolejowa i Tarnowska Wola
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Rozbudowa i modernizacja Stacji uzdatniania wody oraz modernizacja sieci wodociągowej
- Budowa studni oczyszczającej wody podziemne
- Termomodernizacja budynków:
  - Zespół Szkół w Jadachach i Chmielowie, Szkoła Podstawowa w Cyganach, Tarnowskiej Woli, Alfredówce i Rozalinie; Przedszkole Nr 1 w Nowej Dębie,
  - Budynek Wielorodzinny przy ulicy Jana Pawła II 4 i ulicy Kościuszki 110
- Remonty dróg – nałożenie nawierzchni bitumicznej,
  - Przebudowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan, Podstrefa Nowa Dęba o długości ok. 3 km oraz budowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan w Chmielowie,
  - Przebudowa skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 872,

- Budowa chodnika w miejscowości Nowa Dęba, Tarnowska Wola, Jadachy,
  - Budowa ciągu pieszo –rowerowego.
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Działanie te będą oddziaływać na środowisko w sposób przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela nr. 29. Oddziaływanie na środowisko zadań ujętych w POŚ.

Nazwa projektu	Efekt projektu	Rodzaj oddziaływania na środowisko, zdrowie i życie ludzi
<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba • Budowa kanalizacji w miejscowości Alfredówka wraz z Budą Stalowską • Remont przepompowni ul. Kolejowa i Tarnowska Wola • Rozbudowa oczyszczalni ścieków • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 	Ochrona wód przed zanieczyszczeniem	<p>Realizacja: Oddziaływanie bezpośrednie, czasowe negatywne</p> <p>Eksploatacja: Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, mieszane</p>
Rozbudowa i modernizacja Stacji uzdatniania wody oraz modernizacja sieci wodociągowej	Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości	Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, mieszane
Usuwanie zanieczyszczeń wód podziemnych	Udostępnienie zasobów wód podziemnych	Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, mieszane
<ul style="list-style-type: none"> • Remonty dróg – nałożenie nawierzchni bitumicznej, • Przebudowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan Podstrefa Nowa Dęba o długości ok. 3 km oraz budowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan w Chmielowie • Przebudowa skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 872, • Budowa chodnika w miejscowości Nowa Dęba, Tarnowska Wola, Jadachy, • Budowa ciągu pieszo - rowerowego 	Ochrona powietrza atmosferycznego, klimatu i warstwy ozonowej, ochrona przed hałasem	<p>Realizacja: Oddziaływanie bezpośrednie, krótkotrwałe, mieszane</p> <p>Eksploatacja: Oddziaływanie pośrednie, długoterminowe, mieszane</p>
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Usunięcie substancji niebezpiecznych	Oddziaływanie bezpośrednie, krótkoterminowe, czasowe mieszane

Edukacja ekologiczna	Zwiększenie wiedzy w zakresie proekologicznym	Oddziaływanie pośrednie, długoterminowe, stałe
Termomodernizacja budynków: Zespół Szkół w Jadachach i Chmielowie, Szkoła Podstawowa w Cyganach, Tarnowskiej Woli, Alfredówce i Rozalinie; Przedszkole Nr 1 w Nowej Dębie, Budynek Wielorodzinny przy ulicy Jana Pawła II 4 i ulicy Kościuszki 110	Ochrona powietrza atmosferycznego, klimatu i warstwy ozonowej, ochrona	Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, mieszane

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najbardziej korzystne dla środowiska będą działania realizowane w ramach priorytetów:

- Ochrona powietrza atmosferycznego,
- Ochrona wód

Najwięcej potencjalnie niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie wiązać się z realizacją działań w ramach zadań:

- Usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- Modernizacji sieci kanalizacyjnej, rozbudowy oczyszczalni ścieków oraz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Należy przy tym zaznaczyć, że funkcjonowanie zrealizowanych już działań będzie korzystnie wpływać na stan środowiska i zdrowie ludzi.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE I KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ PRZEWIDYWANYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.

POŚ jest dokumentem służącym poprawie stanu środowiska, jego poszczególnych komponentów poprzez sformułowanie priorytetowych celów i realizujących je podmiotów w ramach nakreślonych działań i zadań.

Realizacja zadań związanych z lokalizacją i realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych w może potencjalnie wiązać się z negatywnym oddziaływaniem na środowisko, zarówno na etapie budowy jak i funkcjonowania.

W POŚ będą to przedsięwzięcia związane z:

- Ochroną wód – inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej (m.in. wodociągi, kanalizacja),
- Ochroną przed hałasem i poprawą klimatu akustycznego (realizacja nowych inwestycji drogowych, pieszo-rowerowych),

- Ochroną powietrza atmosferycznego (usuwanie wyrobów zawierających azbest, działania termomodernizacyjne).

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez m.in. prawidłowy wybór lokalizacji, gdyż skala potencjalnych przekształceń środowiska zależna jest w istotnym stopniu od lokalnych uwarunkowań przyrodniczych. Ponadto prawodawstwo polskie w zakresie ochrony środowiska daje narzędzie zapobiegania i ograniczania przewidywanych negatywnych oddziaływań przedsięwzięć mogących znacząco wpływać na stan środowiska w postaci procedur postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko oraz przepisów prawa dotyczących pozwoleń zintegrowanych, standardów emisyjnych z instalacji oraz systemu kontroli przestrzegania przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska. Szczególnej uwagi wymagają procesy projektowe inwestycji, w tym wybór technologii oraz przeprowadzenie dokładnej analizy oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia.

Zapobieganie i ograniczanie przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogą być rezultatem realizacji niektórych działań i przedsięwzięć omawianych dokumentów następować będzie poprzez:

- Właściwy wybór lokalizacji przedsięwzięć poprzedzony wariantowaniem i szczegółowym rozpoznaniem lokalnych warunków przyrodniczych.
- Przy projektowaniu i realizacji przedsięwzięć zastosowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych, konstrukcyjnych i materiałowych, w tym stosowanie technologii spełniających kryteria BAT.
- Zastosowanie rozwiązań minimalizujących presję na środowisko np. w przypadku realizacji inwestycji drogowych /zapewnienie przepustów i kładek dla migrujących zwierząt, wykonanie okratowania urządzeń odwadniających pasy drogowe.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W POŚ, UZASADNIENIE ICH WYBORU ORAZ METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY.

Zgodnie przepisami prawa zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien obejmować przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań przyjętych w projekcie dokumentu podlegającego postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku POŚ wskazanie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań przyjętych w projekcie Programu jest w zasadzie niemożliwe. POŚ jest dokumentem skutkującym wprowadzeniem rozwiązań proekologicznych. Opracowany został z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących wymogów prawnych w zakresie ochrony środowiska (Dyrektyw UE i ich transpozycji do prawa polskiego), uwarunkowań wynikających z aktualnego stanu środowiska na terenie gminy oraz z uwzględnieniem zidentyfikowanych podstawowych problemów i zagrożeń – naturalnych i antropogenicznych. Stąd sporządzenie wariantu alternatywnego z propozycją rozwiązań ograniczania przewidywanego negatywnego oddziaływania jest utrudnione.

POŚ zostały określone priorytetowe cele ekologiczne i działania służące ich realizacji. Niemniej nie można całkowicie wykluczyć negatywnego oddziaływania na środowisko części inwestycji zaproponowanych w omawianym dokumencie, pomimo założenia, iż mają służyć jego poprawie i ochronie.

Możliwe do zaproponowania rozwiązania alternatywne z zakresu zadań nie inwestycyjnych i edukacji ekologicznej, ograniczające potrzebę intensywnych procesów inwestycyjnych, mogących negatywnie wpływać na środowisko zostały ujęte i wyeksponowane POŚ i są to przede wszystkim propozycje zadań takich jak:

- W zakresie ochrony wód – modernizacja wodociągów, promocja urządzeń oszczędzających wodę, rozbudowa kanalizacji i modernizacja sieci wodociągowej,
- W zakresie ochrony przed hałasem, ochrony powietrza atmosferycznego i energochłonności i oszczędzania surowców nieodnawialnych – poprawa jakości dróg, wspieranie infrastruktury społecznej i usług na poziomie lokalnym, ograniczającym potrzebę podróżowania, budowa ekranów akustycznych, promowanie i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez różnego rodzaju akcje proekologiczne
- Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.

Wobec powyższego, w zasadzie jedynym nasuwającym się rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji zadań określonych w POŚ co mogłoby wiązać się z brakiem poprawy lub nawet pogorszeniem stanu poszczególnych elementów środowiska oraz potęgowaniem istniejących już zagrożeń.

Przyjęte w POŚ rozwiązania, łącznie z istotnym promowaniem działań edukacyjnych, mających na celu minimalizację ilości odpadów komunalnych wytwarzanych i usuwanych, wspieranie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami w przemyśle, wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami w zasadzie wyczerpują możliwości przedstawienia wariantów alternatywnych.

Prognoza oddziaływania na środowisko POŚ jest dokumentem wspomagającym Program poprzez wskazanie na ewentualne powstanie zagrożeń związanych z niepełną jego realizacją. W szczególności zagrożenia mogą pojawić się w przypadku ograniczenia środków jakie są niezbędne do realizacji planowanych przedsięwzięć. Z tego względu jednym z kierunków wariantowania są rozwiązania nisko kosztowe lub długoterminowe.

Napotkane trudności związane z realizacją niektórych zadań określonych w POŚ to:

- Pozyskanie terenów pod inwestycje (odpowiednie warunki geologiczne, hydrogeologiczne, przyrodnicze),
- Konflikty społeczne,
- Wysokie koszty realizacji (zwłaszcza na terenach o niekorzystnym ukształtowaniu).

10. INFORMACJA O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY USTALEŃ POŚ ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.

Warunkiem osiągnięcia założonych celów ekologicznych jest konsekwentna realizacja działań określonych w POŚ, jego okresowa weryfikacja i aktualizacja wraz z oceną skutków dla środowiska. Odpowiedzialni za to są uczestnicy wdrażania POŚ. Zarządzanie, realizacja i kontrola projektu POŚ na poziomie gminnym, prowadzone będą przez administrację samorządową oraz przez inne instytucje w zakresie i z zastosowaniem instrumentów określonych ustawami.

Analiza i ocena realizacji przedsięwzięć zawartych w analizowanym dokumencie prowadzona będzie poprzez monitoring oparty na danych statystycznych WUS i GUS, danych Państwowego Monitoringu Środowiska – WIOŚ w Rzeszowie oraz informacji pochodzących od organów ochrony środowiska i administracji realizujących przepisy prawa w zakresie ochrony środowiska.

Zakres monitoringu będzie obejmował:

- Zmiany stanu środowiska w odniesieniu do roku bazowego,
- Stopień realizacji celów ekologicznych,
- Oceny wykonania przyjętych działań,
- Zmian realizacyjnych projektu GPOŚ.

Obowiązkiem Burmistrza Miasta Gminy jest sporządzanie co dwa lata raportu z wykonania POŚ, który przedkładany będzie Radzie Gminy. Raport oraz ocena uwarunkowań realizacji ocenianego dokumentu stanowi podstawę do aktualizacji strategii i poprawy stanu środowiska.

Zamieszczone w projekcie POŚ propozycje wskaźników monitorowania realizacji działań pozwalają ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku realizacji tych działań.

11. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.

Położenie Miasta i Gminy Nowa Dęba, jak również zakres działań przewidywanych do realizacji w ramach wdrażania POŚ determinują brak transgranicznego oddziaływania ww. dokumentu.

12. WNIOSKI KOŃCOWE

Celem prognozy oddziaływania na środowisko było ustalenie czy i w jaki sposób działania ujęte w ramach POŚ mogą oddziaływać na środowisko. Zidentyfikowane w Programie cele, priorytety ekologiczne oraz działania wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska, jakie zostały ustalone na poziomie wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym. Dla większości przedsięwzięć przewidywanych do realizacji w ramach POŚ bezpośrednie oddziaływanie na środowisko będzie miało charakter lokalny. Ponadto należy zaznaczyć, że w fazie realizacji zaznaczą się niewielkie oddziaływania niekorzystne, a dopiero funkcjonujące przedsięwzięcia będą przyczyniały się do poprawy stanu

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022.

środowiska. Niekorzystne oddziaływania mogą być znacznie ograniczone np. poprzez wybór odpowiedniej lokalizacji, właściwą realizację oraz użytkowanie.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najbardziej korzystne dla środowiska będą działania realizowane w ramach priorytetów:

- Ochrona wód,
- Ochrona powietrza atmosferycznego (termomodernizacja),
- Gospodarka odpadami.

Najwięcej potencjalnie niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie wiązać się z realizacją działań w ramach:

- Gospodarki zasobami wodnymi,
- Ochrona przed hałasem,
- Gospodarką ściekową.

W przypadku realizacji działań prowadzonych na terenach objętych ochroną przyrody należy szczególnie rozważyć wszystkie oddziaływania.

Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko realizowanych przedsięwzięć możliwa będzie na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zaniechanie realizacji działań określonych w priorytetach ekologicznych prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena działań w ramach priorytetów ekologicznych w POŚ pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowa Dęba na lata 2015 – 2018 z perspektywą do 2022 wynika z art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r. poz. 1235).

Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013r. poz.1235) określa nowe zasady i tryb postępowania w sprawach:

- udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie,
- ocen oddziaływania na środowisko i transgranicznego oddziaływania na środowisko,
- udziału społeczeństwa w ochronie środowiska

wcześniej regulowanych ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r. Poz. 1232 z późn.zm.). Określa także organy administracji właściwe w tych sprawach.

Ustawa wprowadza również szereg zmian o różnym charakterze w 16 uchwalonych wcześniej ustawach. Konsekwencją nowych regulacji jest m.in. usunięcie z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska rozdziałów dot. ocen oddziaływania na środowisko oraz udziału społeczeństwa w postępowaniach dotyczących ochrony środowiska.

Celem ww. zmian ustawowych, w tym zmian procedur i zmian organizacji służb ochrony środowiska jest:

- usunięcie niezgodności polskiego prawa z prawem wspólnotowym,
- ujednoczenie, a przede wszystkim przyspieszenie procedur przygotowania wielkich inwestycji infrastrukturalnych - w szczególności dróg ekspresowych i autostrad.

Ustawa precyzuje kwestie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów oraz przy podejmowaniu decyzji dot. środowiska i jego ochrony (w tym ocen oddziaływania na środowisko oraz pozwoleń zintegrowanych) stosownie do przepisów Konwencji z Aarhus oraz dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, rozszerzając prawa społeczeństwa w odniesieniu do wcześniej obowiązującego stanu prawnego.

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie oceny oddziaływania niektórych planów i programów na środowisko, art. 3 ust. 1 – postępowanie w sprawie OOS będą przeprowadzane dla opracowań, których uchwalenie, bądź przyjęcie może mieć znaczące skutki dla środowiska,
- Dyrektywa 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, gwarantująca każdemu dostęp do informacji o środowisku będących w posiadaniu organów władzy publicznej. Informacje o środowisku są udostępniane każdemu, kto się o to zwróci z wnioskiem o ich udostępnienie.
- Prognoza oddziaływania na środowisko POŚ uwzględnia zagadnienia określone art. 51. ust 1. ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz zakres merytoryczny wynikający z uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest:

- Identyfikacja możliwych do określenia skutków środowiskowych (głównie pozytywnych oraz negatywnych) realizacji działań określonych w ramach zidentyfikowanych celów,
- Identyfikacja i eliminacja tych działań, których negatywne skutki środowiskowe pozostają w sprzeczności z wymogami prawa,
- Ustalenie czy realizacja działań, projektów w zidentyfikowanych celach sprzyja ochronie środowiska przyrodniczego i zrównoważonemu rozwojowi województwa podkarpackiego oraz czy w wystarczający sposób zapobiega powstawaniu konfliktów i zagrożeń,
- Wskazanie, jeżeli jest to zasadne, rozwiązań alternatywnych przyczyniających się do zmniejszenia obciążeń środowiska.

Prognoza oddziaływania na środowisko odnosi się do zbioru różnych działań realizowanych w ramach zidentyfikowanych priorytetów, które będą realizowane na terenie powiatu tarnobrzeskiego. Projekt wskazuje rejony koncentracji działań służących ochronie pewnych elementów środowiska, ale zarazem mogących oddziaływać na inne elementy.

W najbardziej niekorzystnych sytuacjach oddziaływania mogłyby się nakładać i kumulować. W prognozie oddziaływania na środowisko starano się zwracać uwagę przede wszystkim na potencjalne, możliwe do zidentyfikowania, zagrożenia dla środowiska, zabytków, zdrowia ludzi, dlatego też najbardziej skoncentrowano się na zagrożeniach, jakie mogą powstać w wyniku realizacji działań inwestycyjnych w ramach zidentyfikowanych priorytetów.

Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano doświadczenia i metodykę zastosowaną w różnych prognozach opracowanych dla dokumentów strategicznych. Analiza celów zdefiniowanych w POŚ wykazała, że są one zgodne z celami dokumentów strategicznych gminy, powiatu i województwa oraz realizują cele środowiskowe ujęte w krajowych i międzynarodowych dokumentach strategicznych.

W Prognozie przeanalizowano, w jaki sposób realizacja wszystkich działań wpłynie na: emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie do środowiska ścieków, korzystanie z wody, bioróżnorodność, krajobraz, powierzchnię ziemi łącznie z glebą, obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody, wykorzystanie przestrzeni, zabytki oraz zdrowie ludzi.

W POŚ zostały wskazane działania mające doprowadzić do poprawy środowiska, zestawione poniżej:

- Przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba
- Budowa kanalizacji w miejscowości Alfredówka wraz z Budą Stalowską
- Budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
- Remont przepompowni ul. Kolejowa i Tarnowska Wola
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Rozbudowa i modernizacja Stacji uzdatniania wody oraz modernizacja sieci wodociągowej
- Budowa studni oczyszczającej wody podziemne
- Termomodernizacja budynków:
  - Zespół Szkół w Jadachach i Chmielowie, Szkoła Podstawowa w Cyganach, Tarnowskiej Woli, Alfredówce i Rozalinie; Przedszkole Nr 1 w Nowej Dębie,
  - Budynek Wielorodzinny przy ulicy Jana Pawła II 4 i ulicy Kościuszki 110
- Remonty dróg – nałożenie nawierzchni bitumicznej,
  - Przebudowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan, Podstrefa Nowa Dęba o długości ok. 3 km oraz budowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan w Chmielowie,
  - Przebudowa skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 872,
  - Budowa chodnika w miejscowości Nowa Dęba, Tarnowska Wola, Jadachy,
  - Budowa ciągu pieszo –rowerowego.
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest.

W Programie zostały także wskazane rodzaje oddziaływań jakie może nieść ze sobą realizacja poszczególnych zadań. Na ogół mniej korzystne dla środowiska oddziaływanie będzie miało miejsce na etapie realizacji poszczególnych zadań.

Natomiast na etapie funkcjonowania, w szczególności inwestycji dotyczących emisji do powietrza czy też oczyszczania ścieków realizacja zadań pozwoli na ograniczenie oddziaływania na środowisko.

Działanie te będą oddziaływać na środowisko w sposób przedstawiony w tabeli nr 29.

Tabela nr. 29. Oddziaływanie na środowisko zadań ujętych w POŚ.

Nazwa projektu	Efekt projektu	Rodzaj oddziaływania na środowisko, zdrowie i życie ludzi
<ul style="list-style-type: none"> Przebudowa kanalizacji deszczowej na terenie miasta Nowa Dęba Budowa kanalizacji w miejscowości Alfredówka wraz z Budą Stalowską Remont przepompowni ul. Kolejowa i Tarnowska Wola Rozbudowa oczyszczalni ścieków Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 	Ochrona wód przed zanieczyszczeniem	<p>Realizacja: Oddziaływanie bezpośrednie, czasowe negatywne</p> <p>Eksploatacja: Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, mieszane</p>
Rozbudowa i modernizacja Stacji uzdatniania wody oraz modernizacja sieci wodociągowej	Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości	Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, mieszane
Usuwanie zanieczyszczeń wód podziemnych	Udostępnienie zasobów wód podziemnych	Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, stałe, mieszane
<ul style="list-style-type: none"> Remonty dróg – nałożenie nawierzchni bitumicznej, Przebudowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan Podstrefa Nowa Dęba o długości ok. 3 km oraz budowa dróg na terenie TSSE Euro Park Wisłosan w Chmielowie Przebudowa skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 872, Budowa chodnika w miejscowości Nowa Dęba, Tarnowska Wola, Jadachy, Budowa ciągu pieszo -rowerowego 	Ochrona powietrza atmosferycznego, klimatu i warstwy ozonowej, ochrona przed hałasem	<p>Realizacja: Oddziaływanie bezpośrednie, krótkotrwałe, mieszane</p> <p>Eksploatacja: Oddziaływanie pośrednie, długoterminowe, mieszane</p>
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Usunięcie substancji niebezpiecznych	Oddziaływanie bezpośrednie, krótkoterminowe, czasowe mieszane
Edukacja ekologiczna	Zwiększenie wiedzy w zakresie proekologicznym	Oddziaływanie pośrednie, długoterminowe, stałe
Termomodernizacja budynków: Zespół Szkół w Jadachach i Chmielowie, Szkoła Podstawowa w Cyganach, Tarnowskiej Woli, Alfredówce i Rozalinie; Przedszkole Nr 1 w Nowej Dębie, Budynek Wielorodzinny przy ulicy Jana Pawła II 4 i ulicy Kościuszki 110	Ochrona powietrza atmosferycznego, klimatu i warstwy ozonowej, ochrona	Oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe, mieszane

Oddziaływanie na środowisko określano jako: neutrale, potencjalnie niekorzystne, niekorzystne, potencjalnie korzystne, korzystne. Dla potrzeb analiz skoncentrowano się na tych działaniach, których realizacja bezpośrednio będzie ingerować w środowisko, przy czym brano pod uwagę łącznie etap budowy i eksploatacji. Dokonano także analizy przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko, zabytki i zdrowie ludzi działań realizowanych w ramach priorytetów ekologicznych.

Zidentyfikowano prawdopodobne skutki środowiskowe w zależności od trwałości ich występowania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe) oraz w zależności od rodzaju oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane). Punktem odniesienia był istniejący stan środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych działań.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że najbardziej korzystne dla środowiska będą działania realizowane w ramach priorytetów:

- Ochrona wód.
- Ochrona powietrza atmosferycznego (termomodernizacja).
- Gospodarka odpadami.

Najwięcej potencjalnie niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie wiązać się z realizacją działań w ramach:

- Gospodarki zasobami wodnymi.
- Ochrona przed hałasem.
- Gospodarką ściekową.

W przypadku realizacji działań prowadzonych na terenach objętych ochroną przyrody bądź należy szczegółowo rozważyć wszystkie oddziaływania.

Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko realizowanych przedsięwzięć możliwa będzie na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zaniechanie realizacji działań określonych w priorytetach ekologicznych prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców.

14. SPIS WYKORZYSTANEJ LITERATURY I BIBLIOGRAFII

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Konwencja Berneńska – 1979r. w Bernie, Polska ratyfikowała w 1996r. – Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych.
- Konwencja Bońska – 1979r. w Bonn, Polska ratyfikowała w 1996r.
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska. Aarhus – 1998r.

- Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971r. Dz.U. z 1978r. nr 7 poz. 24, Konwencja o różnorodności biologicznej – 1992r. w Rio de Janeiro, Polska ratyfikowała w 1995r.
- Konwencja o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych. Bazylea – 1989r.
- Konwencja w sprawie ochrony warstwy ozonowej. Wiedeń – 1985r. i Protokół w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową. Montreal – 1987r.
- Krajowy planu gospodarki odpadami 2010 (M. P. nr 90 poz. 946).
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, 2003r.
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań.
- Obwieszczenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2005 roku w sprawie polityki energetycznej państwa do 2025r.
- Ocena możliwości rozwoju i potencjału energetyki wiatrowej w Polsce do roku 2020 – Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej.
- Plan gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego – Rzeszów 2012r.
- Podstawy metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla potrzeb planowania przestrzennego – Instytut Rozwoju Miast – Kraków 2002r.
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2011-2014, Projekt grudzień 2006r.
- Polityka Leśna Państwa.
- Prognoza Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowa Dęba na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.
- Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007 – 2020.
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego.
- Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”.
- Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzony w Kioto dnia 11 grudnia 1997 (Dz. U. 2005 nr 203 poz.1684).
- Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992r. (Dz.U. 1996 nr 53 poz. 238).
- Rozwój odnawialnych źródeł energii jedną z podstaw nowej polityki energetycznej Unii Europejskiej – E. Mikołajewska PSEW.
- Strategia rozwoju energetyki odnawialnej – Ministerstwo Środowiska – Warszawa 2000r.
- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015.
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nowa Dęba, 2004 - 2013;